TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 18 (1213) 1973 GEGUŽĖS - MAY 3 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONTARIO, CANADA • Tel. 368-6813

PLB visuotinumas

Vienas pagrindinių dalykų, kuris išskiria Bendruomenę iš visų kitų organizacijų, yra jos visuotinumas. Bendruomenės judėjimo kūrėjai tai išreiškė paskelbdami, kad **visi lietuviai yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės nariai.** Tas faktas labai priartina Bendruomenės sąvoką prie pačios tautos sąvokos, nes ir apie tautą sakome, kad visi lietuviai yra lietuvių tautos nariai. Skirtumas tarp Lietuvių Bendruomenės ir lietuvių tautos kiek išryškėja praktiškame gyvenime, kur Bendruomenės apimtis turėtų būti platesnė negu tautos. Sakysime, mišrios šeimos nelietuviškoji pusė turėtų visdėlto būti Liet. Bendruomenės narys, nors ir nebūdama liet. tautos nariu. Deja, kaikuriuose kraštuose yra ir atvirkščių tendencijų. Kaikur norima Bendruomenės apimtį ne platinti, o siaurinti, skaitant, kad netgi ne visi lietuviai esą tikraisiais Bendruomenės nariais. Norėdami tokiais pasidaryti, jie turį paduoti pareiškimą ir pastoviai mokėti bendruomeninį mokestį.

Jei gyvuotų nepriklausomos Lietuvos valstybė, turinti savo demokratiškai rinktą vadovybę — valdžią, tai ji apjungtų Lietuvoje gyvenančius lietuvius. Tada užsienyje gyveną lietuviai būtų apjungti Užsienio Lietuvių Bendruomenės. Jei tai būtų praktiška, galima būtų sudaryti ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vadovybę, kuri tuo atveju apjungtų ir Lietuvos, ir užsienio lietuvius. Tai, kitais žodžiais, būtų lietuvių tautos vadovybė, kaip, pavyzdžiui, sakoma, kad žydų tautos vadovybė tebesanti Niujorke.

Dabargi turime Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybą, tad logiškai išeitų, kad ji turėtų teisę atstovauti ir kalbėti visų pasaulio lietuvių vardu, sutinkant, kad dėl okupacinių sąlygų okupuoto krašto lietuviai neturi galimybės dalyvauti demokratiškuose PLB valdybos rinkimuose. Nevisi ir Lietuvoje, ir užsienyje tokį augštą statusą dabartinei PLB valdybai pripažįsta. Tuo nepripažinimu žymiai susiaurinamas Bendruomenės visuotinumas ir pačios PLB valdybos autoritetas. Lietuvoje tylioji dauguma neturi balso, o okupantas gal ir sutiktų savo parinktus agentus į PLB vadovybę atsiųsti. Ir tai kažin, jeigu toji vadovybė neposėdžiautų okupuotame krašte?

Palikus Lietuvos klausimą tuo tarpu atvirą, logiškai išeitų, kad bent laisvajame pasaulyje PLB valdyba turėtų teisę būti vyriausiuoju veiksniu, tvarkančiu visų užsienio lietuvių bendruosius reikalus. Deja, ir šiuo atveju toji teisė nėra PLB valdybai visų pripažįstama. Pirmiausia, užsienyje tebeturime du veiksnius, likusius iš nepriklausomos Lietuvos laikotarpio ir tebetęsiančius nepr. Lietuvos tradicijas. Tai mūsų diplomatai ir politinės partijos, apsijungusios VLIKe. Turint galvoje, kad šiuos mūsų veiksnius visa eilė užsienio valstybių pripažįsta teisėtais nepr. Lietuvos reprezentantais, PLB valdybai, bendro lietuviškojo reikalo labui, tenka nuo Bendruomenės viršenybės jų veiklos srityse atsisakyti, kaip dabartinė PLB valdyba ir yra padariusi, tuo pati savo visuotinumą sumažindama. Tai padaryta kukliai, jokių sąlygų nestatant. O sąlyga galėtų būti, ir tai liečianti labai esminį reikalą — pinigus. Diplomatai, kaip žinome, gyvena iš Lietuvos valstybės aukso atsargos palūkanų, kurios palengva mažėja, o VLIKui veiklos pinigus sudeda tie patys užsienio lietuviai — Bendruomenės nariai. Kad šioje srityje neviskas tvarkoje, geru pavyzdžiu yra Kanada, kur Bendruomenė surenka VLIKui palyginti didokas pinigų sumas, bet jokios įtakos į VLIKo veiklą neturi, nes vienintelis kelias į VLIKą yra per lietuviškąsias politines partijas, kurios Kanadoje praktiškai neveikia.

Dar vienas Bendruomenės visuotinumo susiaurinimas ateina iš senųjų organizacijų, veiklą kaikuriuose kraštuose pradėjusių žymiai anksčiau, negu Bendruomenė. Kaikurios iš jų turi kone šimtmečio tradicijas, yra išvariusios gilią lietuviškosios veiklos vagą ir sukaupusios dideles pinigų sumas. Dažnu atveju jos Bendruomenę laiko tik dar viena iš organizacijų, ir tai palyginti jaunesne ir silpnesne už senąsias organizacijas, ypač už jų junginį JA V-bėse — ALTą. Ką gi: vieni žiūri į reikalą iš vieno taško, kiti iš kito. Vieni tiki į visuotinį demokratinį balsavimą, kiti tiki į organizacijų federacijas. Nepavyko tuo reikalu susikalbėti per 20 metų, vargu, senuoju keliu einant, pavyks susikalbėti ir ateityje. Atrodo, kad atėjo laikas keisti derybų bazę. Straipsnio pradžioje sakėme, kad teisingai suprastos Bendruomenės sąvoka ir tautos sąvoka yra labai artimos. Iki šiol buvo kalbamasi Bendruomenės baze. Gal reiktų pradėti kalbėti tautos baze, t. y., pavyzdžiui, įsteigti JA Valstybėse tame krašte gyvenančių visų lietuvių centrinį komitetą (ar kongresą, kaip turi lenkai), kuriame iš tikrųjų ne tik teoriškai, bet ir praktiškai būtų atstovaujami visi to krašto lietuviai arba per asmeninį balsavimą (bendruomeniniu pagrindu), arba per dalyvavimą organizacijose (ALTos pagrindu). Laimei, tokio vargo yra tik keliuose kraštuose, tuo tarpu visur kitur Bendruomenės visuotinumas yra pilnai pripažįstamas, Bendruomenės išrinktieji organai tvarko visus bendruosius krašto lietuvių reikalus (pvz. Kanadoj, Australijoj).

Pradėję kalbėti apie labai platų Bendruomenės visuotinumą teoriškai, praktikoje jį pamatėme gerokai susiaurėjusį ir, deja, turintį tendencijos ir toliau siaurėti, ypač po praėjusio Jaunimo Kongreso. Tai turėtų būti vienas pirmųjų ateinančio IV PLB Seimo rūpesčių.

A. Rinkūnas

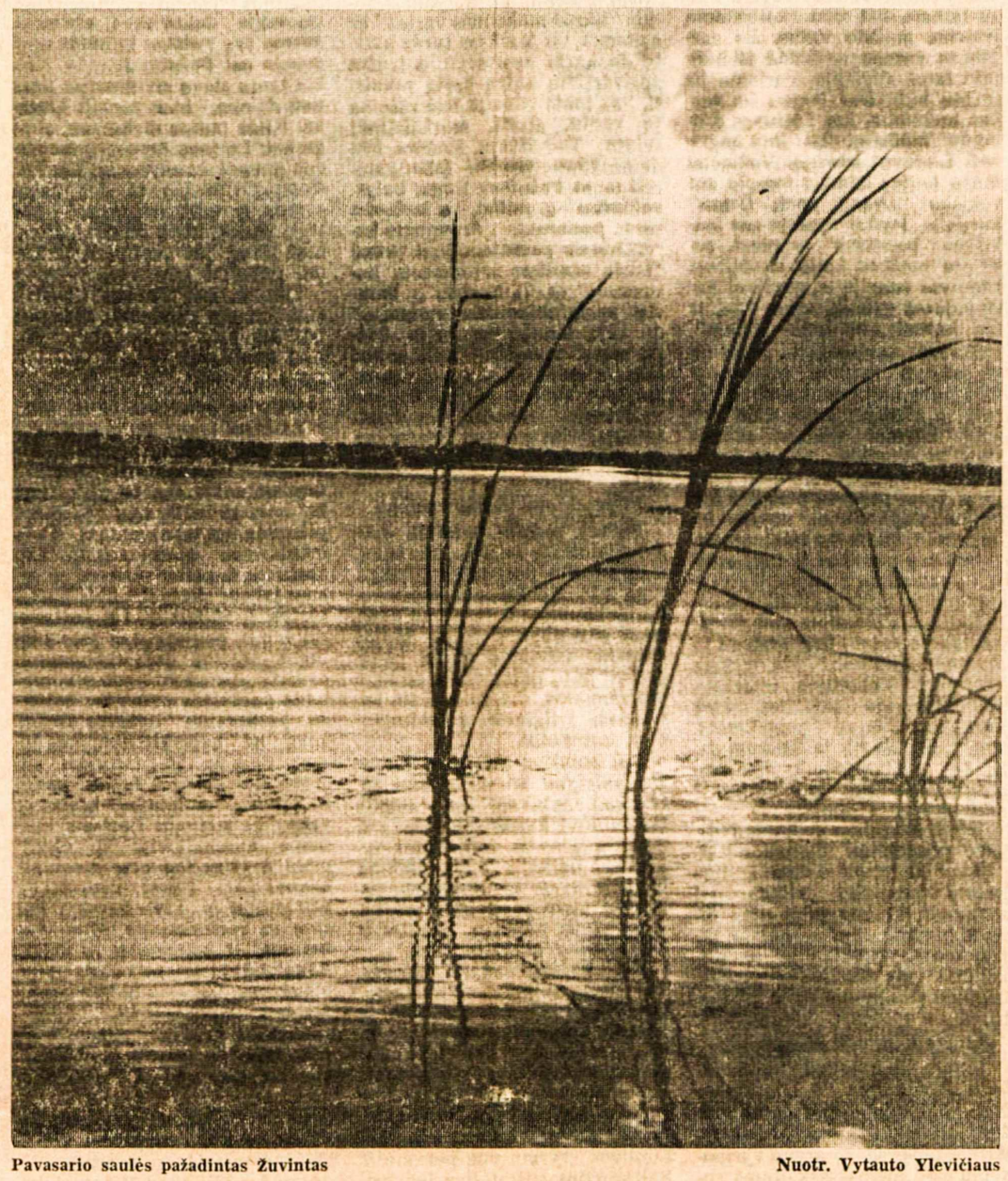

Pavasario saulės pažadintas Žuvintas — Nuotr. Vytauto Ylevičiaus

PRANEŠIMAS IŠ AUSTRALIJOS

Nauja valdžia, senas įstatymas

V. ŠLIOGERIS

Australijoj gyvena beveik 130.000 kroatų, atvykusių tuoj po karo ir vėliau. Daugumas yra priešingi komunistiniam režimui Jugoslavijos federacijoj, kurios viena iš respublikų yra Kroatija. Čia jie yra sukūrę eilę organizacijų ir, kaip iš spaudos atrodo, gana plačiai užsiima Kroatijos atskyrimo nuo Jugoslavijos ir nepriklausomybės atstatymo propaganda. Pastarųjų kelerių metų laikotarpyje susprogdinta keletas bombų, nukreiptų prieš Jugoslavijos konsulatus ir paskirus kroatus. Įtariama, kad tai buvo kroatų ekstremistų darbas. Tačiau nei policijai, nei vietos saugumo organams aiškių įrodymų surinkti nepavyko.

Iki 1972 m. gruodžio 2 d. Australiją valdė konservatoriai — liberalų — krašto partijų koalicija. Ją pakeitusi socialistų darbiečių partija ėmėsi energingesnių priemonių surasti atentatų kaltininkus. Tuo reikalu spaudoje pravesta smarkesnė propaganda: įvairūs darbiečių partijos atstovai savo pareiškimais apkaltino kroatus, kad jų tarpe yra teroristinių organizacijų, nors aiškių įrodymų nerasta.

Kai š. m. kovo antroj pusėj čia buvo atvykęs Jugoslavijos premjeras Bijevič, valdžia ėmėsi nepaprastų saugumo priemonių, daug griežtesnių, negu prieš keletą metų įvykusio JAV prezidento L. B. Johnsono vizito metu. Nei atentanto, nei bandymų nebuvo susilaukta. Nebuvo nė kroatų demonstracijų. Tik dieną prieš premjero Bijevič atvykimą apie 3.000 kroatų surengė tvarkingą demonstraciją sostinėj Kanberoj, praėjusią be jokių ypatingesnių incidentų ir suėmimų. Policija visą laiką demonstrantus sekė, bet jai įsimaišyti neteko. Ši demonstracija sukėlė policijos įtarimą, kad gali įvykti teroristinių veiksmų.

Antros rūšies piliečiai

Australijoj veikia bene 1903 m. priimtas kriminalinis įstatymas, leidžiantis teisingumo ministerio įsakymu deportuoti bet kurį ne Australijoj gimusį asmenį, kuris yra nuteistas už tam tikrus specialiai nurodytus nusikaltimus. Imigrantui suteikta Australijos pilietybė tokiu atveju neturi reikšmės ir jo nuo galimo deportavimo neapsaugos. Čia pagrindinis vaidmuo tenka žodžiams "not born in Australia". Pagal imigracijos įstatymą toks pilietis negali būti deportuojamas, bet jis gali būti deportuotas pagal minėtą kriminalinį įstatymą. Jame yra pažymėta dėl ko gali būti deportuotas: už skatinimą ar raginimą nuversti konstituciją revoliucijos ar sabotažo pagalba, už skatinimą ar raginimą nuversti jėga bei smurtu esamą centrinę ar valstijos valdžią ir net betkurio kito civilizuoto krašto valdžią. Ši paskutinioji sakinio dalis imigrantams, daugiausia nusikaltusiems prieš komunizmą, yra pati grasiausia. Tas kriminalinis įstatymas apima ir daugiau nusikaltimų, pvz. buvimą nariu kokios nors organizacijos, kuri teismo bus pripažinta neteisėta.

Įstatymas tebeveikia. Jo egzistavimas iki šiol nuo imigrantų buvo slepiamas, nors jis ne Australijoj gimusius piliečius padaro tik antros rūšies piliečiais. Spaudoj buvo iškeltas klausimas ištaisyti tą įstatymą. Naujoji darbiečių partijos vyriausybė paskelbė, kad ji tą įstatymą taikys, bet vėliau pasirodė žinių, kad žadama įstatymą taisyti.

Reikalauja išduoti kroatus

Australijoj viešėjęs Jugoslavijos premjeras Bijevič, sakoma, atvežė 150 kroatų sąrašą ir pareikalavo juos deportuoti. Australijos premjeras E. G. Whitlam ir imigracijos ministeris paskelbė, kad svarsto tik 50 kroatų deportavimo reikalą. Kaip visa tai baigsis, neaišku, nes atrodo, valdžia turi labai mažai įrodymų.

Spėjama, kad įrodymams papildyti naktį iš kovo 31 į balandžio 1 d. apie 280 policijos pareigūnų įvykdė kratas net 80 kroatų namuose bei butuose. Iš spaudos aprašymų atrodo, kad būta scenų, primenančių 1941 m. Lietuvoje. Kaikur net buvo atplėštos grindys, ieškant įrodomos medžiagos, kad ruošiamasi teroristiniams veiksmams.

Dauguma kratų buvo Sydnėjuje ir keletas Wollongonge, apie 100 mylių nuo Sydnėjaus. Spaudos žiniomis, suimta 11 vyrų ir viena moteris, rasta kroatų kalba daug dokumentų, kurių turinys paaiškės tik juos išvertus. Taigi rasta neužpildytų įstojimo blankų į V. Vokietijoj veikiančią kroatų brolybės organizaciją, senas medžioklinis šautuvas, sportinis pistoletas, šovinių, keli maži pakeliai sprogstamos medžiagos ir trijose vietose — pavogtų daiktų. Taigi, kratos rezultatai menki, nes čia šautuvus leidžiama turėti, tikriems pistoletams reikia leidimo, bet sportiniams — ne. Daugumas suimtųjų sekantį rytą buvo paleisti už piniginį užstatą.

Spaudoj — triukšmas, parlamente — debatai, ypač dėl kratų pravedimo diktatūrinių režimų metodu. Kada bus teismas, neaišku. Jam įtakos, atrodo, turės konfiskuoti dokumentai. Kyla klausimas, ar suimtieji bus deportuoti, pasinaudojant šią teisę duodančiu kriminaliniu įstatymu?

Lenkų protestas

Australijos lenkų visų organizacijų taryba pasiuntė atvirą laišką su protestu premjerui E. G. Whitlam, primindama spaudos žinias, kad kroatų kilmės piliečių bylos buvo peržiūrėtos Jugoslavijos saugumo policijos tarnautojų, kad tam tikras skaičius kroatų bus deportuoti į Jugoslaviją, nors niekas iš jų nebuvo nei apkaltintas, nei nuteistas. Lenkai negina teroristiniu organizacijų ir jų veiksmų, jei tokie buvo padaryti ir bus įrodyti.

Premjerui E. G. Whitlam skirtame ir spaudoj paskelbtame laiške rašoma: "Mes griežtai protestuojame prieš emigrantų pavertimą antros klasės piliečiais, kurie gali būti deportuoti į kraštą, iš kurio jų dauguma pabėgo. Betkokie deportacijos įstatymai turi būti paremti ne teisingumo ministerio

(Nukelta į 7-tą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

PRIVERTĖ ATŠAUKTI MOKESTĮ

Ontario provincijos iždininko J. White paskelbtame biudžete didžiausios kritikos susilaukė planuotas 7% mokesčio įvedimas namų apšildymui ir apšvietimui. Jis būtų pabranginęs 7% elektros srovę, alyvą ir akmens anglis. Didžiausią triukšmą sukėlė šiaurinės Ontario dalies gyventojai, jau ir taip turintys didelių išlaidų dėl gerokai šaltesnės ir ilgesnės žiemos. Tose srityse parlamentan išrinkti konservatoriai pradėjo daryti spaudimą premjerui W. Davis. Net ir kaikurie ministerių kabineto nariai pasisakė prieš tokio mokesčio įvedimą, nes jis galėtų pakenkti konservatoriams sekančiuose rinkimuose. Premjeras W. Davis pranešė, kad dėl gyventojų balso šis mokestis nebus įvestas, nors biudžetas gali susilaukti didoko deficito. Tačiau prekybinio mokesčio padidinimas iki 7% krautuvėse parduodamiems gaminiams buvo paliktas ir jau taikomas nuo gegužės 1 d.

Kaikurie Ontario provincijos gydytojai per mėnesį uždirba po 10.000 dolerių. Tuo susidomėjo Gydytojų Sąjunga. Tokiems gydytojams numatoma sumažinti Ontario sveikatos draudos mokamus atlyginimus už jų paslaugas. Nuo 1972 m. balandžio mėnesio visų gydytojų sąskaitos eina per komputerius. Tą mėnesį 362 gydytojų sąskaitos buvo prašokusios 10.000 dolerių. Iš tų gydytojų 56 vertėsi bendra praktika. Sakoma, kad perdideles pajamas turintys gydytojai rūpinasi ne pacientų sveikata, bet tik

(Nukelta į 6-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

Į PARYŽIUJE PASIRAŠYTOS TAIKOS SUTARTIES KARO PALIAUBAS NEITRAUKTA KAMBODIJA atsidūrė kritiškoje būklėje. Vietiniai komunistai su Š. Vietnamo kariuomenės parama jau kontroliuoja apie du trečdalius Kambodijos teritorijos. Didžiausią pavojų sudaro sostinės Phnom Penh apsupimas — vienoje pusėje komunistus nuo jos skiria tik Mekongo upė. Tą pakrantę dabar dieną ir naktį bombarduoja amerikiečių lėktuvai. Komunistų patrankos jau pradeda apšaudyti miestą, kurio 1.200.000 gyventojų gali pritrūkti maisto. Mekongo upe iš P. Vietnamo atplaukė keli laivai su amerikiečių parūpintais ryžiais ir benzinu, lydimi P. Vietnamo karo laivyno. Keliose vietose jie buvo apšaudyti Mekongo pakrantėse įsitvirtinusių komunistų. Kambodijos prez. gen. L. Nol, klausydamas amerikiečių patarimo, suspendavo savo vienos partijos parlamentą ir iš keturių opozicijos vadų sudarė valstybės tarybą. Šion tarybon buvo pakviesti keturių nekomunistinių grupių vadai tvarkyti visus esminius krašto reikalus. Į Kambodijos teritoriją buvo įsiveržę 3.000 P. Vietnamo karių ir čia puolė komunistų bazes, iš kurių yra vykdomos karinės operacijos P. Vietnamo teritorijoje. Kambodija oficialiai turi 275.000 karių, bet iš tikrųjų jų yra maždaug 100.000 mažiau. Tų neegzistuojančių karių algas generolai susižeria į savo kišenes. Yra buvę atsitikimų, kad ir esantiems kariams nebuvo išmokamos algos. Kaip grybai po lietaus dygsta augštųjų karininkų brangios vilos. Ši korupcija kenkia kariuomenės kovingumui — daug kur ištisi daliniai be kovos pasitraukia iš fronto linijų.

ĮSPĖJO KOMUNISTUS

Nuolatinis karo paliaubų laužymas P. Vietname privertė prez. R. Niksoną pasiųsti aštrią protesto notą Paryžiaus taikos sutartį pasirašiusiom valstybėm. Notoje pabrėžiama, kad J. A. Valstybės gali būti priverstos atsisakyti taikos sutarties įsipareigojimų. Vašingtone įvykusioj spaudos konferencijoj krašto apsaugos sekr. E. Richardson netgi užsiminė apie galimą Vietnamo bombardavimų atnaujinimą. Jo duomenimis, Š. Vietnamas į P. Vietnamą po karo paliaubų yra atsiuntęs apie 30.000 karių ir 400 tankų, atgabenęs daug patrankų ir net priešlėktuvinių raketų. Gegužės viduryje numatomas prez. R. Niksono patarėjo H. Kissingerio ir Š. Vietnamo kompartijos politbiuro nario L. D. Tho susitikimas. Jie buvo pagrindiniais abiejų kraštų atstovais Paryžiaus taikos derybose. Šio susitikimo metu turėtų išryškėti taikos ar bent jau karo paliaubų įgyvendinimo galimybės. Amerikiečių aviacija porą dienų jau bombardavo Laosą, o jos žvalgybiniai lėktuvai vėl pradėjo skraidyti virš Š. Vietnamo. JAV karo laivynas nutraukė minų pašalinimą Š. Vietnamo pakrantėse ir vidaus vandenyse. Visi šie veiksmai yra aiškus diplomatinis spaudimas komunistų vyriausybei Hanojuje sustabdyti kovas Laose, Kambodijoje ir nuolatinius karo paliaubų pažeidimus P. Vietname. Saigono ir komunistų partizanų vyriausybės pasikeitė 722 civiliais kaliniais. Tačiau šis pasikeitimas tėra nežymi pradžia, nes abi pusės tokių kalinių turi tūkstančius.

PAKEITIMAI POLITBIURE

Sovietų kompartijos vadas L. Brežnevas pertvarkė 15 narių turintį politbiurą. Iš jo buvo pašalinti du nariai — P. Selestas ir G. Voronovas. Pirmasis yra buvęs Ukrainos kompartijos vadas, antrasis — buvęs Rusijos federacinės respublikos premjeras. Juos pakeitė trys nauji nariai — užsienio reikalų ministeris A. Gromyko, krašto apsaugos ministeris A. Grečko ir KGB viršininkas J. Andropovas. Pastarasis yra pirmasis KGB viršininkas, įžengęs politbiuran po L. Berijos sušaudymo. Ši trijulė, atrodo, remia dabartinę L. Brežnevo politiką. Uždarame kompartijos centrinio komiteto posėdyje buvo aptarta tarptautinė veikla. Nors šios temos sovietų spauda neišryškino, spėjama, kad L. Brežnevas siekė pritarimo Sovietų Sąjungos suartėjimui su Vakarais. Gegužės mėnesį jis vyksta į V. Vokietiją, o šią vasara lankysis JAV. Ruošiantis šiom kelionėm, jam, matyt, rūpėjo gauti pilną pritarimą savo planams. Spaudoje prasitariama, kad diskusijose dalyvavo tik šeši centrinio komiteto nariai, L. Brežnevo šalininkai. Taigi, jokios opozicijos turbūt nebuvo susilaukta. Ukrainos kompartijos naujasis vadas V. Ščerbickis, šioms pareigoms paskirtas pernai rudenį, atleido daug kompartijos augštųjų pareigūnų ir dar daugiau įspėjo dėl padarytų klaidų. Kadangi V. Ščerbickiui Kremlius buvo davęs įsakymą sutramdyti nacionalizmą Ukrainoje, labai galimas dalykas, tie iš pareigų atleisti pareigūnai buvo tautinių pažiūrų.

NAUJAS KANALAS?

Londono laikraštis "The Sunday Telegraph" ir Romos dienraštis "Il Messaggero" pranešė, kad Egipto prez. A. Sadatas planuoja naują Suezo kanalą į vakarus nuo senojo. Tam reikalui norima sudaryti daugelio kraštų tarptautinę bendrovę. Naudojant dabartines modernias priemones, tokį kanalą būtų galima iškasti per pusantrų metų. Tada savo vertę prarastų Izraelio užblokuotas senasis Suezo kanalas, paverstas politiniu ginklu. Naujo kanalo mintis greičiausiai tėra diplomatinis spaudimas Izraeliui, nepritariančiam senojo kanalo atidarymui, nors šiuo metu nėra karo veiksmų tarp Egipto ir Izraelio.

AUSTRALIJOS HIMNAS

Australijos vyriausybė nori atsisakyti senojo himno "God save the Queen" ir priimti naują, nes to reikalauja 72% Australijos gyventojų. Naujam himnui paruošti paskirta $7.000 premija. Norima, kad himne būtų ir šie žodžiai: "Land of hope and glory, home of the kangaroo". Keletas Britų Bendruomenės kraštų savo himnus jau pakeitė: Kanada — 1967 m., Rodezija — 1965 m., kai nutrūko ryšiai su Anglija. Himną pakeisti nori ir N. Zelandija. Vietoje žodžių "God save the Queen", būtų žodžiai "God defend New Zeland". Kanadiečiai patenkinti savo nauju himnu, nors jo tekstas dar nepatvirtintas parlamento. Kai 1972 m. rugsėjo mėnesį Maskvoje vyko ledo ritulio rungtynės, 2.000 kanadiečių entuziastiškai įsijungė į grojamo himno giedojimą, o 10.000 rusų, kai buvo grojamas jų himnas, tik klausėsi. Vienas kanadietis tada pareiškė: "Padorūs rusai komunistinio himno nemėgsta, o komunistai jo nemoka".

KREMLIUS PLEČIA ĮTAKĄ

Maskva savo ekspansiją vykdo įvairiomis kryptimis. Neskaitant Azijoje provokuojamų ir vykdomų karų, ji stengiasi įsigalėti ir kituose kontinentuose. Paskutiniu laiku ji stiprinasi Afrikoje. Somalijoje sovietai įsteigė savo aviacijos bazę, iš kurios bus sekami sovietų ir kitų kraštų laivai Indijos vandenyne. Somalija turi 13.000 karių. Jos kariuomenė jau susilaukė 2.500 sovietinių instruktorių, kai tuo tarpu kaimyninėje Etiopijoje, kuri turi apie 45.000 karių, amerikiečių instruktorių tėra apie 100. Sovietų patarėjų yra ir Somalijos įstaigose, net ir pačioje prezidentūroje. Tokios sovietų įgulos mažoje Somalijoje rodo, kad Kremlius tą kraštą nori paversti komunistiniu ir savo satelitu. Maskva nori savo "globon" paimti ir Š. Airiją, kur IRA pogrindininkai veda kovą dėl pilnos nepriklausomybės. Ji pogrindininkus remia ginklais per Varšuvos Sąjungos valstybes. Maskva norėtų Airiją paversti antraja Kuba. Maskvos parama Airijai jos kovoje su Britanija yra grynai imperialistinė. Laisvos Airijos ir Maskva nemėgsta. Kai 1949 m. laisvoji Airijos dalis išstojo iš Britų Bendruomenės, tapo nepriklausoma respublika ir norėjo įstoti į Jungtines Tautas, tam pasipriešino Maskva su savo veto.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $7, pusmetinė — $4. Rėmėjo prenumerata $10
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $7 per year, $4 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

941 Dundas Street West, Toronto 3, Ont., Canada
M6J 1W4 Tel. 368-6813

PRANEŠIMAS IŠ VOKIETIJOS

ATSISAKO ŽUDYTI NEGIMUSIUS

J. KAIRYS

Atėję į valdžią socialdemokratai su liberalais daug viešo gyvenimo klausimų nukreipė radikale kryptimi. Tarp jų yra ir neštumo nutraukimas. Įstatymo projektą jie paruošė jau savo pirmosios kadencijos metu, bet jis buvo atidėtas, susilaukus gausių neigiamų pasisakymų ir komentarų. Savo pirmosios kadencijos metu koalicija neteko turėtos daugumos parlamente ir be opozicijos paramos nebūtų jo pravedusi. Dabar turi didelę persvarą ir gali lengvai patvirtinti kiekvieną įstatymą, kuriam nereikalinga kvalifikuotos daugumos. Todėl ji vėl iškėlė šį projektą ir tikisi, kad dar šiais metais taps įstatymu.

Lig šiol neštumo nutraukimas yra uždraustas ir baudžiamas kalėjimu, kuris gresia ne tik pačiai motinai, bet ir nutraukimo atlikėjams bei jų talkininkams. Bausmė netaikoma tik tais atvejais, kai nutraukimas padaromas pagal gydytojų atatinkamą nutarimą.

Vyriausybės paruoštas įstatymo projektas numato leisti nėštumo nutraukimą iki trijų mėnesių, pasitenkindamas vien tik motinos apsisprendimu. Kaikuriais atvejais projektas leis ir ilgesnio nei trys mėnesiai nėštumo nutraukimą pagal atatinkamos komisijos sprendimą.

Opozicija pasisakė už palikimą ligšiolinio įstatymo. Vyriausybės naująjį projektą ji laiko negimusio ir nepajėgiančio gintis žmogaus žudymu. Katalikų ir Evangelikų Bendrijos taip pat nepritaria kūdikių žudymui. Katalikų Centro komitetas pareiškė, kad katalikų ligoninėse neatsiras gydytojų, kurie nutrauktų nėštumą. Be to, nežinia, ar ir vienuolės pasiliks toliau dirbti seselių darbą tokiose ligoninėse, kur bus vykdomas negimusių kūdikių žudymas, o tokių vienuolių yra daug.

Nepritaria gydytojai

Visuotinį leidimą nutraukti nėštumą iki trijų mėnesių pasmerkė ir dauguma pavienių gydytojų, neišskiriant nei gydytojų moterų, nei gydytojų moterų ligoms, ir visos jų organizacijos. Jų teigimu, gyvybė visada yra gyvybe, ar ji būtų trijų, ar keturių mėnesių. Net prityrę moterų ligų gydytojai negalės tiksliai nustatyti gemalo senumo. Todėl neišvengiamai atsiras ir savivaliavimo. Be to, projektas tesaugo tik moterų interesus, nieko nekalba apie negimusį kūdikį. Kodėl iki trijų mėnesių negimęs kūdikis yra mažiau saugotinas, negu po trijų mėnesių? Juk vistiek yra žudymas. Jie klausia taip pat, kodėl vyrai yra išskirti nuo apsisprendimo nutraukti nėštumą? (Čia pirmoje eilėje turimi galvoje vedusieji). Be to, nėščias moteris slegia dvasinė depresija, ir jų apsisprendimas nutraukti nėštumą nebus objektyvus. Nėštumo nutraukimas taipgi yra surištas su didele rizika ir pačioms motinoms. Kaip patirtis rodo, po nėštumo nutraukimo jos sukrinka dvasiniu požiūriu ir sunegaluoja fiziškai. Visa tai nėra suderinama ir su tautos prieauglio politika. Pasak gydytojų ir jų organizacijų, 94% visų gydytojų nedarys nėštumo nutraukimo pagal dabartinį projektą, nors jis taptų ir įstatymu, nes tai būtų prieš jų sąžinę.

Hamburgo universiteto moterų klinikų direktorius prof. Thomsen, pasisakydamas prieš projektą laisvai nutraukti nėštumą iki trijų mėnesių, pareiškė, kad politikai kitaip galvotų ir kalbėtų, jei jie pabuvotų prie nėštumo nutraukimo operacijų.

Vietoj visuotinio leidimo nutraukinėti nėštumą iki trijų mėnesių, gydytojai siūlo sustiprinti priemones nėštumui išvengti. Akušerių Sąjunga irgi pasisakė prieš vyriausybės užmojus minėta kryptimi.

Siūlo kompromisą

Apie 30 socialdemokratų parlamentarų žada paruošti atskirą savo projektą, nes ir jiems nepatinka vyriausybės siūlomas leidimas nutraukti nėštumą iki trijų mėnesių. Pagal tuos parlamentarus, nėštumo nutraukimas turėtų būti leistas tik keliais atvejais: kai gimdymas yra surištas su pavojum motinos gyvybei, kai apvaisinimas yra įvykęs prievarta ar įvykdytas seksualinių nusikaltėlių, kai kūdikis gali gimti su trūkumais ir kai būsimo naujagimio motina yra skurde. Kiekvienas nėštumo nutraukimas turėtų būti atskirai svarstomas ir nusprendžiamas. Prie šitos parlamentarų grupės priklauso ir ministeris teisingumo reikalams.

Baigiant tenka pasakyti, kad dabar veikiantis įstatymas nesulaikė nėštumo nutraukimų, nors grasina net laisvės atėmimo bausme. Jis buvo ir tebėra visaip apeinamas. Kaip spaudoje teko pastebėti, V. Vokietijoje per metus negimusių kūdikių nužudoma iki milijono. Tai, žinoma, tegali būti vien spėliojimas — veikiant uždraudimui, niekas statistikos neveda. Viena yra aišku, kad nužudymų padaugės, kai bus duota laisvė daryti nėštumų nutraukimus. Tai rodo patirtis kraštų, kuriuose tokia laisvė jau įvesta. Be to, savaime peršasi išvada, jog abiem atvejais — ir draudimo ir leidimo— negimusių kūdikių žudymas vyks ir toliau. Svarbiausias veiksnys, kuris galėtų sulaikyti nuo šito nusikaltimo, yra sąžinė motinų, jų vyrų, draugų ir nelegalias operacijas atliekančių asmenų. Bet sąžine negali kažkiek ir V. Vokietija pasigirti. Kaip kitur, taip ir čia įsivyrauja gyvenimo praktiškasis tikslingumas, grindžiamas patogumais.

ČESNAKAS

geras vaistas

Česnakas (garlic) yra natūralus kraują valantis vaistas — padeda jam laisviau tekėti, apsaugoja nuo nešvarumų, nuo puvimo bakterijų bei jas sunaikina. "ADAMS GARLIC PEARLES" turi savyje reikalingos česnako alyvos, kuri medicinoje jau seniai vartojama. Per ištisus šimtmečius milijonai žmonių vartojo česnaką kaip vaistą, tikėdami jo gydomąja bei stiprinamąja galia. Stenkis būti stiprus ir sveikas. Dar šiandien nusipirk "ADAMS GARLIC PEARLES" dėžutę vaistinėje. Jausies geriau, stipriau ir mažiau slogų turėsi. Šios česnako kapsulės neturi nei kvapo, nei skonio.

MOHAWK

FURNITURE LTD.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIRŪS KILIMAI • ŠALDYTUVAI
VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
SIUVAMOS MAŠINOS • RAŠOMOS MAŠINĖLĖS

Nemokamas į namus pristatymas.

KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. OX 9-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Lietuvos istorija ruso akimis

B. RIMGAUDAS

Neseniai perskaičiau V. Pašutos knygą "Lietuvos valstybės susidarymas". Autoriaus rankraštį į lietuvių kalbą vertė R. Strazdūnaitė. Veikalo pratarmėje sakoma: "Senoji Lietuva, atlikusi tokį žymų vaidmenį Rytų Europos viduramžių istorijoje, vis labiau patraukia mokslininkų dėmesį" (p. 3).

Pratarmės žodžiai labai gražūs — prieš juos nieko negali pasakyti. Ir autoriaus patriotiniai išsireiškimai, pvz. Nemuno "upės krantai yra persisunkę Lietuvos gynėjų krauju" (p. 330), atveria didžiai tragišką mūsų tautos vaizdą. Tačiau mūsų laikais, kai eina kalba apie įvairius mokslo vyrus, šis garbingas vardas nevisada išlaikomas tame augštyje, kuriame jis turėtų būti. Dar labiau šis vardas nukenčia, kai Lietuvos kaimynų mokslininkai ima nagrinėti Lietuvos istoriją. Vokiečiai mūsų tautos istoriją tempia ant vokiško "Drang nach Osten" kurpalio, lenkai vynioja ant lenkiškos "panstvos", o rusai, pasitiesę meškos kailį, išsidėlioja Lietuvos istoriją ir, pasiėmę kurį didesnį gabalą, sako: "Še, ir tau kąsnelį, motinėle Rusija!"

Manau, nevienam iš mūsų teko skaityti rytinių, pietinių ir vakarinių Lietuvos kaimynų parašytas studijas ar mokslo veikalus, kuriuos galėtum nežinia kaip bepavadinti, tačiau jokiu būdu ne mokslo veikalais, nors jie ir būna paremti įvairiais šaltiniais, suprantama, savaip interpretuojamais bei aiškinamais.

Imkime pvz. kad ir tokį atvejį — vadinamo buvusio Rytprūsių krašto šiaurinę dalį. Kiek kaizerinės Vokietijos mokslininkai išliejo rašalo įrodinėdami to krašto vokiškumą. Na, o kiek hitlerinės Vokietijos smarkuoliai prisvaidė perkūnų, kiek kumščiais buvo prigrūmota, kad, girdi, ne tik ta šiaurinė dalis, bet ir Klaipėdos kraštas nuo amžių buvo vokiškos žemės ir amžiais tokios pasiliks.

Bet štai nustojo dundėję II D. karo griaustiniai. Buvusios Rytprūsių šiaurinės dalies amžius bylojė lietuviški vietovardžiai surusinti, kraštas prigrūstas rusų kolonistų, pavadintas Kaliningradskaja oblastim ir prijungtas prie Rusijos, neturėdamas net tiesioginio su ja susilietimo.

Siūlo rašyti "išvaduotojams"

Pašuta savo veikalo įvade rašo, kad anksčiau "dvarininkinio ir buržuazinio nacionalizmo varžomi istorikai Lietuvos istoriją dažnai paversdavo arena vyriausybių politinėms sąskaitoms suvesti". Dabar "pasinaudojama tomis išvadomis, kurios jau turi tikros mokslinės vertės". Ir pagaliau išnašoje autorius skelbia: "Manome, kad atėjo laikas parašyti prūsų tautos, vokiečių feodalų išnaikintos, istoriją. Tai padaryti būtų tiesioginė pareiga istorikų tų šalių, kurios paveldėjo išlaisvintą prūsų žemę" (p. 8).

Išeina, kad Pašuta siūlo prūsų tautos istoriją rašyti rusams, kurie paveldėjo (iš tikrųjų — užgrobė) prūsų žemę po "išlaisvinimo". Jeigu tą prūsų istoriją rusai rašys taip, kaip jie visą kraštą begėdiškai surusino, vadovaudamiesi, be abejonės, tomis "tikros mokslinės vertės" išvadomis, tai Marksas turės karste du kartu apsiversti, o trečiu apsivertimu antrą kartą numirti, nes tokia istorija bus rašoma jo vardu, atseit, marksistinėj šviesoj. Tuo atveju, žinoma, bus demaskuoti visokie falsifikatoriai (anot Pašutos): Būga, Salys, vokiečiai grobikai, o lietuviai turės pasitenkinti drungnais bereikšmiais posakiais, kad prūsų "tauta etniškai artimiausia lietuviams" (p. 7), "prūsų ir lietuvių apsiginklavimas vienodas" (p. 132). Kitoje vietoje (p. 306) jis meta užuominą apie prūsų artumą slavams. Čia tinka rusų rašytojo Turgenevo žodžiai, kad jo draugai slavofilai yra dideli mėgėjai "paspardyti kiekvieną negyvą galvą" ("Dūmai", p. 187).

"Vyresniojo brolio" iškaba

Pašuta veikale pateikia daugybę istorinių šaltinių, ištraukų, kitų autorių pasisakymų. Negalima nuneigti šaltinių gausumo, darbo apimties ir teigiamų autoriaus pasisakymų mūsų tautos istorijos atžvilgiu. Viską panagrinėti būtų neįmanoma straipsnio rėmuose. Čia galima tik sutrauktai žvilgterėti į būdingesnius momentus.

Štai autorius rašo, kad Lietuvos valstybė kūrėsi savitai (p. 11), kad Lietuvoje buvo augšta žemės ūkio kultūra (p. 12), kad lietuvių ginklai buvo geri (p. 27), kad lietuvių pilys stebina tyrinėtojus (p. 28), o lietuvių pagonybė buvo pranašesnė už rusų (p. 109), lietuvių ginklai ir kariuomenė puiki (p. 236).

Bet Pašuta tuojau nurodo, kad Baltarusijos žemėse Lietuva rado trūkstamų politinės ir teisinės santvarkos elementų (p. 13), archeologai ir etnografai paremia tezę apie lietuvių ir slavų bendrumą (p. 46), tyrinėjimai rodo Juodosios Rusios kultūros židinių pranašumą (p. 46), Lietuvos vyriausybė perėmė iš Baltarusijos susiklosčiusios luominės santvarkos institutus, pritaikydama juos Lietuvos etnografinėse žemėse (p, 192), pagoniškoji lietuvių religija turėjusi didelio panašumo su slavų-rusų pagonybe (p. 109) ir t. t.

Išvadoje atrodo, kad lietuviai, atėję į Baltarusiją, rado viską nuo A ligi Z. Baltarusija buvo lietuviams alfa ir omega. Žodžiu, lietuviai į Baltarusiją atslinko lyg kokie puslaukiniai ir, pasiėmę medžiaginius bei dvasinius turtus, įsteigtus institutus, sukūrė Lietuvos valstybę. Tokia išvada peršasi, skaitant Pašutos teigimus. Tačiau rašytojo Dostojevskio duktė savo atsiminimuose yra visiškai kitokios nuomonės nei Pašuta. Ji rašo: "Jokia tauta slavų civilizacijai nėra tiek davusi, kiek mažoji Lietuva. Kitos tautos dirbo sau, savo garbei; Lietuva savo dvasios žiedus pavedė kaimynams. Lenkai, Rusija, Ukraina to dar nesupranta ir nėra dėkingos. Bet ateis diena, kada aiškiai pažins, kiek daug jos skolingos išskirtai, tylinčiai Lietuvai".

Tikime, kad Pašutai tie atsiminimai yra prieinami pasiskaityti. Jie, kaip matome, labai skiriasi nuo daugelio autoriaus teigimų.

Lietuviui prisegtas baltarusis

Atskirai tenka žvilgterti į Pašutos net perdaug įkyriai linksniuojamus baltarusius. Jau minėjome autoriaus teigimą, kad lietuviai iš baltarusių pasiėmė politinės bei teisinės santvarkos trūkstamus elementus (p. 13), Lietuvos feodalai susitarė su žymiai labiau išsivysčiusiais Baltarusijos feodalais (p. 13), baltarusių žemių prijungimas prie Lietuvos skatina jos ekonomiką, padeda atsilaikyti prieš popiežiaus paskelbtą prekybos blokadą, palengvina lietuvių tautos kovą už nepriklausomybės išsaugojimą (p. 70), lietuviai, užgrobę Baltarusijos žemes, padarė pradžią nedidelės Lietuvos valstybės virtimui Didžiąja Lietuvos kunigaikštija (p. 260), prieš kryžiuočius prie Nemuno kovojo petys į petį lietuviai ir baltarusiai (p. 329), lietuvių kovoje su svetimaisiais išvien ėjo lietuviai ir baltarusiai (p. 341), Ryga buvo suinteresuota prekiauti su lietuvių ir baltarusių žemėmis (p. 333) ir t.t.

Veikalą skaitant, vietomis atrodo, kad autorius sąmoningai, kur tik beįmanoma, stengiasi prie lietuvio, tarsi angelą sargą, prisegti baltarusį. (Įsidėmėtina — ne rusą ar ukrainietį). Pašutos samprotavimų išvadoje susidaro įspūdis, kad lietuviai be baltarusių nebūtų įstengę apsiginti nuo priešų, nebūtų sukūrę savos valstybės, valstybinės santvarkos, teisės, valdymosi sistemos. Net luominę santvarką iš baltarusių pasiskolino. Žodžiu, be baltarusių lietuviai nieko nebūtų atsiekę. lygiai kaip šiandien yra tvirtinama, kad be ruso — "vyresniojo brolio" lietuviai, atrodo, nesugebėtų nė vinies į sieną įkalti.

Kas tie visko kūrėjai baltgudžiai?

Baltarusiais Pašuta, atrodo, vadina tai, ką mes, lietuviai, vadiname gudais, baltgudžiais. Lietuvos valstybės kūrimosi pradžioje tai buvo Polocko kunigaikštija, sujungusi savo apimtyje kelias rytines slavų gimines. Baltarusių vardo tada iš viso nebuvo, o ypatingai tose srityse, kurias baltarusiams taip lengvai atiduoda knygos autorius, neišskirdamas ir etnografinės rytinės Lietuvos sričių. Baltarusijos — Bielorusijos vardas, neoficialiai imtas vartoti nuo XIV a., ir buvo taikomas šiaurės-rytų sričiai, Dauguvos-Dniepro žemėms. Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos valdose nė viena provincija nebuvo vadinama Gudija, Baltgudija, Baltarusija ar Bielorusija. Bažnytinėj administracijoj Bielorusijos vardas minimas tiktai nuo 1683 m., įsteigus provoslavišką vyskupystę. Oficialiai Bielorusijos vardas atsirado tiktai Lietuvą-Lenkiją padalinus. 1796 m. rusai, sujungę Mogilevo ir Vitebsko gubernijas į vieną, šią pastarąją gubernją pavadino Bielorusskaja Gubernija. 1802 m. rusai vėl sukūrė Vitebsko gubernją, o Bielorusijos gubernijai teko tik Mogilevo žemė.

Taigi, rašant apie Lietuvos valstybės kūrimosi pradžią, iš viso nėra ko kalbėti apie baltarusius kaipo tokius. Susikūrusiai Lietuvos valstybei priklausė ne tik Polocko kunigaikštija, bet ir ukrainiečių bei rusų žemės. Jeigu kas nors su lietuviais kovojo petys į petį, tai kovojo visa eilė slavų genčių arba, kaip tada Lietuvos kunigaikščiai titulavosi — multorum Ruthenorum.

Kyla klausimas, kodėl Pašuta taip spraudžia į Lietuvos valstybės susidarymą tuo laiku neegzistavusius baltarusius? Mano supratimu, tai bendra Maskvos imperializmo politika — ve, žiūrėkit, baltarusiai Lietuvos valstybei davė šitą, davė tą — beveik viską! Ir šiandien Maskva lietuviams pirma siūlo gudų draugystę. Tikslas paprastas — gudų pagalba lietuvius sugudinti, o paskui gudus surusinti. Maskvai visais atžvilgiais patogiau lietuvius gudinti, negu tiesiogiai rusinti. Gudų spraudimas į šiandieninės okupuotos Lietuvos gyvenimą yra pernelyg ryškus. Pirmiausia, nuo Lietuvos atplėštų Vidžių, Apsos, Rodūnės, Gervėčių ir kt. sričių mokyklose neleidžiama dėstyti lietuvių kalba, o tuo tarpu lenkai Lietuvoje turi savas mokyklas ir gimnazijas. Gardine ir kitur prigrūsta rusų kolonistų. Rusai suviršintas dideles Gudijos sritis rytuose priskyrė prie Rusijos, o gudams atsilygino lietuviškomis etnografinėmis žemėmis vakaruose. Istorijos eigoje rusai žingsnis po žingsnio smelkiasi į lietuviškas etnografines sritis, pirma savęs stumdami gudą-baltarusį. Nebe rusų paskatos šiandien gudai pretenduoja į tokias nuo Lietuvos neatplėštas lietuviškas žemes, kaip Maišiogala, Druskininkai, pietinė Suvalkija ... Kaikurie gudų istorikai net visą Lietuvos valstybę laiko tiktai gudų valstybe, o lietuvius kunigaikščius — gudais. Pašutos veikale įkyrus baltgudžių piršimas yra tas pats rusiškojo imperializmo tikslas švelnesne ir labiau užmaskuota forma — mokslo vardu.

(Bus daugiau)

Lietuvių pėdsakai Montrealyje

Vyt. Širvydas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Kūčių dieną kardinolo P. E. Leger Šv. Kazimiero parapijai paskirtas finansinis administratorius kun. dr. F. Jucevičius šias pareigas ėjo metus ir 10 mėnesių, kol kūrijos biuletenis pranešė klebono kun. Bobino pasitraukimą: „Father Bobinas, after a long ministry of 32 years, renounced on October 31, 1962".

Šitą "renouncementą" klebonui kun. Bobinui kūrija jau seniai piršo, patardama prašyti ne klebono vietos kurioje nors prancūzų parapijoj. Klebonas gražiai su vietos prancūzais sugyveno, buvo skaitomas veik jų žmogumi, turėjo prancūzų tarpe daug asmeninių ir parapijos nuoširdžių draugų, tačiau pas juos eiti nenorėjo. Čia įdomi Montrealio lietuvių psichologinė savybė: nežiūrint kaip artimai draugauja su prancūzais, net susituokdami, veik visi kažkodėl yra palinkę prie "angliškosios" Kvebeko provincijos gyventojų mažumos. Ir klebonas kun. Bobinas vis stengėsi gauti paskyrimą kurion nors airių parapijon, nes manė, kad jam ten bus smagiau gyventi, negu prancūziškoje.

Klebono išleistuvės

Pagaliau savo užsispyrimu laimėjo. Žinutė "Nepriklausomoje Lietuvoje", praneša:

Iš Romos patirta žinių, kad Montrealio kardinolas P. E. Leger, išvykes Romon dalyvauti Bažnyčios susirinkime, kreipėsi į konsistorinę kongregaciją, kad kun. dr. F. Jucevičių perleistų Montrealio diecezijai. Kongregacija kardinolo prašymą sąlyginai (?) patenkino, ko pasekmėje Montrealio kardinolas kun. dr. F. Jucevičių paskyrė Šv. Kazimiero parapijos klebonu. Kaip buvo anksčiau pranešta, buvęs klebonas kun. J. Bobinas, praėjusio mėnesio gale, persikėlė vikarauti į anglų parapiją.

Šeštadienį (lapk. 3 d.) Šv. Kazimiero salėje buvo gana gausios kun. J. Bobino išleistuvės, tačiau parapijos žmonių buvo nedaug, daugiausia iš kitur. Ne visi galėjo gauti bilietų, o kai kuriuos atvykusius buvo bandyta eliminuoti. Parengimą vedė J. Džiaugys. Visų vardu kun. J. Bobinui įteikė $1,000, plus Vytauto klubo $25. Šiuos pinigus išleidžiamasis sakė skiriąs seseriai Onai, kuri per 32 metus tarnavusi klebonijos šeimininke. Parapijos klebono (kun. dr. F. Jucevičiaus) išleistuvėse nebuvo, bet buvo Aušros Vartų kunigai.

Vakarienę surengė ne parapijos parengimų "amžinos" šeimininkės Ona Girdauskienė ir Jieva Paznokienė, bet Vytauto klubo Mockevičienė. Atrodo, parengimo iniciatoriais buvo Vytauto klubo žmonės, nes parapijos pirmininku buvo inž. Jonas Gargasas, 1952-1955 m. buvęs klubo pirmininkas. Visų apgailestaujamas, jis mirė tų metų pirmąją Kalėdų dieną, palyginti jaunas (44 metų), nespėjęs pasireikšti parapijos reikaluose.

Airių parapijoje

Aštuoneri metai praleisti airių parapijose kun. Bobinui buvo ramesni, negu 32 metai pas lietuvius, nors vis labiau jį ėmė kankinti įsisenėjanti vėžio liga. Pirmas paskyrimas vikaru buvo airių Šv. Aloyzo parapijon, kurioje išbuvo dvejus metus ir 10 mėnesių, įgydamas klebono bei kitų kunigų ir parapijiečių pagarbą ir palankumą. Atsigulus vėliau kelis sykius ligoninėje, šios parapijos moterys dažnai lankydavo, atnešdavo gėlių ir gerą žodį.

Kai Montrealio arkivyskupu buvo paskirtas mons. Gregoire, netrukus airis vyskupas Whelan gavo leidimą perkelti kun. Bobiną į didžiąją Montrealio airių katedrinę Šv. Patriko parapiją, savo pastogėn.

Jei ne liga, šioje parapijoje kun. Bobino praleistos valandos būtų buvusios smagiausios jo gyvenime. Jaunesni vikarai palaipsniui jį ėmė skaityti lyg vyresniuoju ir mėgdavo vakarais susirinkti jo kambaryje pasikalbėti įvairiais klausimais. Kun. Bobinui netrukus buvo pavesta kapelionauti augštosios mokyklos studentams ir seneliams prieglaudoje.

Pamokslas Šv. Patriko dieną

Maždaug prieš trejetą metų, vyskupui Whelan išėjus pensijon, vyskupu tapo kanauninkas Crowley, kuriam teko vykti Otavon, į posėdį apie liturgines knygas anglų kalba, kaip tik airių šventojo Patriko dieną. Vyskupas pasišaukė kun. Bobiną ir paprašė pasakyti pamokslą apie šv. Patriką jo dieną. Kun. Bobinas atsikalbinėjo, sakydamas daugiau žinąs apie šv. Kazimierą, negu apie šv. Patriką. Bet vyskupas pabrėžė, kad jo kiti vikarai esą per jauni tokią dieną pamokslą sakyti ir kad šį uždavinį turės atlikti "Father Bob".

Du kunigai iš Londono

Kun. Bobinas ėmė jieškoti knygų ir šaltinių telkti medžiagą neįprastam pamokslui ir abejojo, ar jam šis pamokslas pavyks. Tačiau ir visi vikarai, ir parapijiečiai labai gyrė kun. Bobino pamokslą. Sako, tokio gero jie seniai nebuvo girdėję. Aišku, vyskupui Crowley buvo labai smagu išgirsti tuos pagyrimus ir džiugu, kad jo pasitikėjimas nebuvo apviltas.

Viešpats kiekvienam iš mūsų paskiria ypatingus gyvenimo kelius. Vienerius metus anksčiau už kun. Bobiną tame pačiame Anglijos Londone gimęs (1902 m. kovo 11 d.) kun. Jonas J. Kinta, taip pat jaunas su tėvais atvyko į šį žemyną ir apsigyveno Waterbury, Con. Jis taip pat pajuto kunigo pašaukimą ir, baigęs kunigų seminariją Darlingtone, N.J., kunigu buvo įšventintas 1931 m. Vikaravo lietuvių parapijose Elizabeth, N.J., Harrison, N.J., buvo paskirtas Šv. Kazimiero klebonu Paterson, N. J. Apie jo klebonavimą, vienas "Darbininko" bendradarbis rašė: "Subūrė parapiją į vieningą vienetą, pastatė naują bažnyčią, atnaujino kleboniją ir praturtino parapiją kitom trim nuosavybėm. Po 35 metų sėkmingo klebonavimo ir 40 metų kunigystės 1971 m. išėjo į pensiją."

Du Londone gimę lietuviai kunigai, su labai skirtingais gyvenimo keliais.

Būtų galima paliesti daug kitų lietuviško gyvenimo Montrealy temų, bet kol kas palikime jas nuošalėje. (Pabaiga)

PADĖKA

Mielam broliui

a.a. Pranui Kirliui

mirus, nuoširdžią padėką reiškiame: Prisikėlimo parapijos klebonui kun. P. Bariui, OFM, už visokeriopą pagalbą, kun. A. Prakapui, OFM, už psalmių skaitymą, kun. B. Bagdonui, OFM, už Rožinio kalbėjimą, Mišių atnašavimą, palydėjimą į kapines ir prasmingą pamokslą, KLB Toronto apylinkės pirm. J. Karpiui už atsisveikinimo žodžius kapinėse, visiems už paaukotas Mišias, už gėles, lankymą bei maldas, pareikštą užuojautą žodžiu, laiškais, telefonu, spaudoje ir dalyvavimą laidotuvėse.

Nuoširdus ačiū šeimininkėms už paruošimą užkandžių, Julijai Norkutei už patarnavimą svečiams, visoms, prisidėjusioms pyragais ar betkokia kita pagalba, KLK Moterų Draugijos Prisikėlimo parapijos skyriui už pareikštą užuojautą, T. Sekonienei mūsų vardu už tartus padėkos žodžius ir J. R. Simanavičiui už patarnavimą radijo bangomis.

Mirusiojo sesuo Marija ir svainis Antanas Basalykai

A✝A

Karoliui Cicėnui

Čikagoje mirus, žmoną MONIKĄ ir vaikus — BIRUTĘ, KĘSTUTĮ, VYTĄ bei jų šeimas, brolius — JERONIMĄ su žmona ALINA Čikagoje ir EDMUNDĄ su žmona LINDA Londone, Kanadoje, giliai užjaučiame —

Bronius ir Edwina Petroniai

Petras Kuosa *Adomas Kalnėnas*
Jonas Perminas *Zigmas Uždravis*

A✝A

Vytui Drūčiui

Suvalkų trikampy mirus, jo tėvelius, seseris ir gimines Suvalkų trikampyje, seseris MARYTĘ ČEBATORIENĘ, ONUTĘ STEPŠIENĘ bei jų šeimas Sudbury nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Stayner, Ont. *J. P. Gurklys*

A✝A

Vytautui Drūčiui

Suvalkų trikampyje mirus, seseris MARYTĘ ČEBATORIENĘ ir ONĄ STEPŠIENĘ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame —

A. A. Stunguriai *V. I. Pečiuliai*
Julija Pečiulienė *A. Zimnickas*

Jonui Stroliui

Amerikoje mirus, jo seseriai DANUTEI BARTULIENEI ir jos šeimai reiškiam nuoširdžią užuojautą —

V. Vaitkus *M. ir J. Jakaičiai*
J. Sakinis London, Ont.

Londoniškis "Baltijos" ansamblis ir jo vadovai: D. Chainauskienė (kairiajame krašte), kun. B. Pacevičius ir M. Chainauskas (dešinėje) Nuotr. S. Kero

Kuklūs, turtingi ar nerangūs lietuviai?

Santrauka komentarų, transliuotų Montrealio CFMB radijo stoties lietuviškoje programoje

R. E. MAZILIAUSKAS

Prieš keletą savaičių kone visi Kanados etninių grupių laikraščiai išėjo su savotiškais keturių puslapių priedais. Tai buvo Kanados federacinės vyriausybės skelbimai, kuriuose aiškinama daugiakultūrė politika ir nurodoma, kokias pinigų sumas vyriausybė išmokėjo įvairiom etninėm grupėm jų veiklai paremti.

Tame skelbime cituojami premjero P. E. Trudeau žodžiai: "Mūsų piliečiai yra atvykę į Kanadą beveik iš kiekvieno pasaulio krašto ir atsinešę su savimi visas didesnes pasaulio religijas bei kalbas. Šis kultūrinis įvairumas praturtina visus kanadiečius be galo gausiais žmonių patyrimais. Vyriausybė laiko tai neįkainuojamu paveldėjimu ir tiki, kad Kanada paliktų vargingesnė, jei mes priimtume asimiliacijos programas, priversdami savo piliečius prarasti ir pamiršti tų kultūrų tradicijas, su kuriomis jie atvyko į šį kraštą..." Anot P. E. Trudeau, "Kanados vyriausybė rems visas Kanados kultūras ir, kiek išteklių leis, jieškos būdų ugdyti tas kultūrines grupes, kurios jau pareiškė norą augti bei prisidėti savo įnašu prie Kanados klestėjimo..."

Pritaria visos partijos

Kai kam gali kilti įtarimas, kad liberalų vyriausybė tokią politiką paskelbė vien tik balsų žvejojimo tikslu, kad tai tėra eilinis, gražiai skambantis priešrinkiminis triukas. Tačiau šią vyriausybės daugkultūrę politiką remia visos didžiosios politinės partijos. Kai premjeras P. E. Trudeau ją pranešė parlamente, konservatorių vadas R. L. Stanfield tarė: "Mes mielai remiame vyriausybės pareikštą principą išlaikyti ir puoselėti daugelio kultūrų tradicijas, kurios gyvuoja mūsų krašte..." Naujosios demokratų partijos vadas D. Lewis užtikrino, kad jo partija šiltai remia daugiakultūriškumo principus. Net ir kreditistų vadas R. Caouette remia daugiakultūrę politiką, reikšdamas pageidavimą, kad "Kanada būtų didi šalis visiem gyventojam, visom etninėm grupėm."

Visi šitie gražūs žodžiai visdėlto neliko tyruose šaukiančiojo balsu. Nebuvo tai nė tušti priešrinkiminiai pažadai, kaip pavyzdžiui, atsitiko Amerikoje, kur etninėm kultūrom remti buvo pažadėti milijonai, o po rinkimų prez. R. Niksonas atsisakė tiem reikalam nors vieną dolerį paskirti.

Sąraše nėra lietuvių

Paskelbusi daugiakultūrę politiką, Kanados vyriausybė etninių grupių veiklai išskirstė jau beveik $3 milijonus. Tūkstantinės pašalpos buvo išmokėtos organizacijoms įvairiausiems projektams ir sumanymams.

Štai, Montrealio ukrainietės moterys užsimojo ir kitus pamokyti, kaip dažyti velykinius margučius. Susibūrusios į savo moterų draugiją, jos margučių dažymo kursams iš vyriausybės gavo $2.000. Už ukrainietes neką prastesnės pasirodė ir Montrealio kroatės. Jom $2.000 paskirta margučių dažymo, siuvinėjimo ir dainavimo kursams. Montrealio lenkų teatro mėgėjai vienam savo pastatymui susilaukė $1.000.

Naujojoje Skotijoje libaniečių draugija gavo pašalpą tradicinių valgių gaminimo ir savo kalbos kursams, Toronto ukrainiečiai—išleisti Kanados ukrainiečių liaudies dainom. Windsoro lenkų sąjunga pašalpą panaudojo algoms mokytojų, kurie moko lenkų dainų ir šokių ansamblį. Pašalpa taip pat paskirta ir Britų Kolumbijos duchoborų kultūrai tyrinėti.

Šitą sąrašą dar galėtume tęsti. Jis ilgokas ir savotiškai atspindintis spalvingą įvairių etninių grupių veiklą Kanadoje. Be to, tas sąrašas akivaizdžiai parodo, kaip Kanados vyriausybės paskelbtoji daugiakultūrė politika iš tiesų vykdoma ir kokiomis sumomis remiama. Deja, lietuvių jame nesimato...

Pirmosios kregždės

Tiesa, anksčiau vyriausybės pašalpas gavo bent du lietuvių saviveiklos ansambliai: Hamiltono "Gyvataras" koncertų kelionei į Vakarų Europą, o Montrealio Gintaras — į Vakarų Kanadą. Bet šitos pašalpos buvo paskirtos iš kitų vyriausybės lėšų, ne iš daugiakultūrės politikos fondų.

Taip pat tiesa, kad praeitaisiais metais Montrealyje surengta Lietuvių Diena susilaukė berods, $2.000 valstybinės pašalpos. Tačiau apie ją nieko nesakoma dažnuose vyriausybės pranešimuose spaudai tame keturių puslapių skelbime. Atrodo, Montrealio LB apylinkės valdybos išsirūpintos lėšos Lietuvių Dienai nebuvo paskirtos iš daugiakultūrių fondų.

Tegalime padaryti neįtikėtiną išvadą, kad lietuviams lėšų kultūrinei ir visuomeninei veiklai netrūksta. O gal jie tėra nepaprastai kuklūs, ypač palyginus juos, sakykime, su ukrainietėm margučių margintojom arba libanietėm virėjom? Gali būti ir dar viena priežastis, būtent, lietuviai yra nerangūs ir vyriausybės duosniai siūloma parama papraščiausiai neprisiruošia pasinaudoti. Žinoma, netikime, kad mūsų įvairiopai veiklai lėšų netrūksta. Jų nuolatos trūksta, o nevienas geras sumanymas neįvykdomas taip, kaip turėtų būti, tik dėlto, kad pinigų nepakanka.

Kodėl beveik nieko negauta?

Mūsų žvilgsnis pirmoje eilėje ir krypsta į Kanados Lietuvių Bendruomenę. Ar krašto valdyba padarė konkrečių ir realių žygių gauti lėšų lietuviškiems projektams iš daugiakultūros politikos fondų? Ar tuo rūpinasi Toronto, Montrealio, Hamiltono ir kitų apylinkių valdybos? Antra vertus, kultūrinę veiklą Kanados lietuviuose paprastai organizuoja ne Bendruomenės valdybos, bet visokios kitos organizacijos, ansambliai, chorai, komitetai. Nejaugi visos šitos gausios mūsų organizacijos iki šiol dar nesužinojo apie vyriausybės duosnumą ir nesikreipė į atitinkamas įstaigas paramos? O gal ir buvo kreiptasi, į duris belsta, tik mes nieko apie tai nežinome? Gal lietuvių pareiškimai pašalpai gauti valdininkų buvo atmesti? Visuomenė apie tai nieko nežino, bet jei taip iš tikrųjų būta, tai turėtume labai rimto pagrindo garsiai ir griežtai Otavoje protestuoti. Nejaugi lietuviški chorai, krepšinio komandos ir tautinių šokių grupės sudaro menkesnį indėlį Kanadai, negu libaniečių kulinarija?

Sakoma, kad Montrealyje yra daugiau kaip 40 lietuviškų organizacijų. Nemaža jų dalis, be abejonės, yra popierinė — jokia vieša veikla nepasižymi. Bet visa eilė organizacijų veikia visiškai rimtai, jų veiklos vaisiais naudojasi arba tiesiogiai veikloje dalyvauja šimtai Montrealio lietuvių. Ir kone visos jų turi teisę gauti pašalpas iš Kanados vyriausybės fondų, skirtų etniniam grupėm remti.

Premjero P. E. Trudeau žodžiais tariant, vyriausybė neremianti tik tokių etninių organizacijų, kurios izoliuojasi nuo likusios Kanados visuomenės. Bet toks apribojimas beveik visai neliečia daugumos lietuviškų organizacijų. Anaiptol, lietuviai į savo koncertus, minėjimus, parodas bei kitus renginius kviečia ir džiaugiasi susilaukę kaimynų kanadiečių.

Įsidėmėtina, kad etninėm organizacijom pašalpa neduodama vien tik už jų egzistavimą. Lėšos skiriamos konkretiems projektams įgyvendinti ir nustatytom išlaidom padengti.

Kur mūsų projektai?

Pavyzdžiui paimkime Montrealio Aušros Vartų parapijos chorą, kurio metiniame darbo plane numatomi, sakykim, penki koncertai. Planui vykdyti sudaroma sąmata. Repeticijom reikia samdyti salę, apmokėti dirigentą, akomponiatorių ir reikalų vedėją, įsigyti arba persifotografuoti gaidas, koncertams reikia samdyti sales, spausdinti programas, apmokėti kelionės išlaidas. Su tokia sąmata nuėjus į atitinkamą įstaigą, jau yra visiškai realu tikėtis, kad vyriausybė paskirs lėšų bent kaikuriom išlaidom padengti. Ypač gi jei į choro koncertus pabrėžtinai numatoma kviesti ir nelietuvius kanadiečius.

Tokiu pat būdu pašalpų prašyti galėtų ir Montrealio jaunimo ansamblis "Gintaras", ir sporto klubas "Kovas", ir skautai su ateitininkais, pvz., stovykliniams lituanistikos kursams pravesti, ir eilė kitų organizacijų. Sakykime, jei Akademinis Sambūris imtųsi iniciatyvos žymiausio Kanados lietuvių poeto Henriko Nagio poezijos rinktinę į anglų kalbą išversti ir išleisti. Pašalpa būtų gautina ir vertėjui apmokėti, ir leidyklai paramą suteikti...

Galimybių ir progų, iš tiesų, netrūksta. Tereikia jomis pasinaudoti, na, ir truputį iniciatyvos parodyti...

Iš tikrųjų, truputį skaudu, kai nerandi nė vieno lietuviško vardo tuose sąrašuose, kuriuose surašytos vyriausybės paramą gavusios etninės organizacijos. Tarsi mes būtume nepilnaverčiai piliečiai, tarsi lietuviai nemokėtų mokesčių, tarsi lietuvių indėlis Kanados gyveniman būtų visiškai bevertis. Priešingai, palyginti negausūs lietuviai Kanadą juk nuostabiai praturtino.

Parėmė spaudą

Beje, nebūtume visiškai teisūs, sakydami, kad lietuviai iš vyriausybės daugiakultūrinių fondų jokios paramos negavo. Visdėlto gavo! Tie prie etninių laikraščių prijungti keturių puslapių priedai iš tikrųjų juk buvo apmokami skelbimai. Kitaip sakant, tie priedai buvo netiesioginė Kanados vyriausybės parama etninei spaudai, mūsų atveju — "Tėviškės Žiburiams" ir "Nepriklausomai Lietuvai".

SPECIALIAI

Į LIETUVĄ

PILNAI APMOKĖTA

Nemokamas pristatymas

SPECIAL 1	**$68.20**
10 sv. kiaulės taukų	
10 svarų kviet. miltų	
10 svarų ryžių	
10 svarų cukraus	
ECONOMY PARCEL	**$40.70**
7 svarai. kviet. miltų	
4½ svarų ryžių	
4½ svarų cukraus	
2¼ svarų makaronų	
1 svaras maišytų vaisių.	
SPECIAL 5	**$43.56**
5 svarai kiaul. taukų	
5 svarai ryžių	
5 svarai cukraus	
5 svarai kviet. miltų	
10 SKARELIŲ	**$60.39**
5 vilnonės skarelės didelėm ar mažom gėlėm ar turkišku raštu ir 5 šilkinės skarelės.	
Oro paštu	**$69.74**
5 SKARELĖS	**$46.09**
vilnonės su didelėm ar mažom gėlėm ar turkišku raštu.	
Oro paštu	**$55.44**
5 SKARELĖS	**$53.90**
vilnonės su kutais.	
Oro paštu	**$63.25**
Kailio imitacija	**$118.80**
Didžiausias pasirinkimas, geriausios rūšys.	

Daug kitų specialių siuntinių
PRAŠYKITE MŪSŲ NEMOKAMŲ ILIUSTRUOTŲ KATALOGŲ

Užsakykite dabar tik per
Intertrade Express Corp.
125 East 23rd. Street
Fifth Floor
New York, N.Y. 10010, USA.
Telefonas 982-1530

LABAI SVARBU
Vartoti drabužiai
PRAŠYKITE MŪSŲ SPECIALIŲ BIULETENIŲ.
MES TURIME 24 METŲ PATYRIMĄ IR DAUG TŪKSTANČIŲ PATENKINTŲ KLIENTŲ.

Mylimai sesutei

A✝A

Marijai Mitchell

Kalifornijoje mirus, brolį ANTANĄ ŽINAITĮ ir jo šeimą nuoširdžiai užjaučia —

A. M. Čepukai *K. S. Stankevičiai*

J. A. Kutkos *J. Tamulėnienė ir šeima*

Brangiai Motinai

Lietuvoje mirus, sūnus — JURGĮ, MARCELINĄ JURGUČIUS ir jų šeimas bei artimuosius Lietuvoje nuoširdžiai užjaučiame —

K. R. Butkevičiai *A. J. Gedrimai*

L. Eug. Klevai *S. A. Urbonavičiai*

Klevelando vyrų okteto 100 dainų maratonas

gegužės 12, šeštadienį, ČIURLIONIO ansamblio namuose KLEVELANDE

Pradžia – 7 v. vakaro, pabaiga – 2 v. ryto. Įėjimas — $3 suaugusiems, $1.50 — studentams

Ateikite kada galite — išeikite, kai atsibos

Telšių gimnaziją prisiminus

Žemaičių židinys, kuriame mokėsi daug žymių veikėjų

L. DOMEIKA

1971 m. pabaigoje, Kalėdų išvakarėse, iš gyvųjų tarpo pasitraukė taurus žemaitis dr. Zenonas Ivinskis. Prieš tai ir vėliau amžinybėn iškeliavo eilė žemaičių, kurie, kaip ir Ivinskis, buvo Telšių gimnazijos auklėtiniai. Prisimenu poetą Praną Genį (mirė bolševikų kalėjime), paštininką B. Korzą (nužudytas Rainių miškelyje), aviacijos kpt. Vylių (nužudytas antros okupacijos metu), teisininką Nezabitauską, dail. Augustinavičių, mokytoją A. Krausą. Visi jie paliko tam tikrą įnašą lietuvių politiniame bei kultūriniame gyvenime. Ne tik čia išvardinti, bet ir beveik visi tuometiniai gimnazijos auklėtiniai norėjo ir stengėsi atlikti darbus ir pareigas, kad tik toji Lietuva būtų laisva ir garbinga.

1919 m. pradžioje, tuojau po Trijų Karalių šventės, tėvas vežė mane, 12 metų bernioką, į Telšius, kur buvo atidaroma gimnazija. Tada gyvenome Akmenskinės kaime, Žarėnų valsč., apie 21 km. nuo Telšių. Didysis karas oficialiai buvo jau pasibaigęs; Žarėnuose jau nebebuvo vokiečių žandarų. Nors tebebuvo neramūs laikai, bet vietiniam klebonui a.a. Lomanui ir mokyt. Smilgevičiui (kilęs nuo Alsėdžių) patarus, tėvai sutiko leisti mane toliau mokytis. Važiuojant per Krepštų kalnus, tėvui parodžius, pirmą sykį pamačiau tolumoje, už 8 km baltuojantį Telšių bažnyčios bokštą.

Telšiuose nuvykome pas prel. A. Simaitį, kuris buvo atidaromos gimnazijos organizatorius ir direktorius. Buvau priimtas į pirmą klasę. Prisimenu, juokaudamas prel. Simaitis klausė mane, ar norėsiu būti kunigu. Susijaudinęs nieko į tai negalėjau atsakyti.

Gimnazija įsisteigė Didžiojoj gatvėj, priešais bažnyčios aikštę, 2 augštų mūriniuose Sidabro namuose. Gimnazijoj pradėjo veikti tik pirmosios keturios klasės, todėl ir mokinių skaičius nebuvo didelis.

Atidarymo dieną į pirmą klasę atvyko 3 Ivinskiai, — Vladas, Zenonas ir, rodos, Jonas. Mano pažintis su Ivinskiais, Geniu, Liutiku, Nezabitauskais ir kitais prasidėjo Telšių gimnazijoj.

Kiekvieną rytą mokiniai rinkdavosi salėn, kur, sukalbėję maldą bei išklausę direktoriaus pranešimų, eidavo į klases. Pertraukų metu taip pat eidavo salėn, kur vieni vaikščiodavo ratu, o kiti stoviniuodavo ir kalbėdavosi. Pro salės langus matėsi visas Masčio ežeras, už jo — Dirkstelių ir Siraičių miškai, gi rytinėje dalyje — Rainių miškelis.

Sekmadieniais, 9 v.r., mokiniai eidavom Telšių bažnyčion, kur, antrame augšte, prel. Simaitis atnašaudavo mokiniams Mišias ir pasakydavo trumpą pamokslą.

Telšiuose taip pat nebuvo vokiečių. Organizavosi vietiniai lietuvių valdžios organai. Buvo kalbama, jog Vilniuje susiorganizavo Taryba, kuri stengiasi atkurti laisvą Lietuvą. Kaikurie asmenys, ypač vyresnio amžiaus, reiškė abejonių dėl galimybės atsikurti savai valdžiai, nes "iš kur gaus druską ir žibalą". Tada druskos ir žibalo klausimas buvo labai aktualus. Visdėlto jau vien viltis, kad keliasi "laisva Lietuva", džiugino mus visus.

Bet neilgai taip buvo. Kažkuris iš vyresniųjų klasių mokinių pasakė, kad Mikuckio kino salėj, Sedos gatvėj, įvyks svarbus susirinkimas. Su keliais kitais draugais ir aš nuėjau. Tenai kalbėjo, kad Kuršėnuose susiorganizavo darbininkų valdžia, kuri ateis ir į Telšius. Iš tikrųjų, po poros dienų atėjo didokas maskolių dalinys. Pro gimnazijos langus matėme, jog keli to dalinio maskoliai, ant durtuvų užkabinę raudonus raiščius, žygiavo Didžiąja gatve. Dar nepasibaigus visom pamokom, buvom paleisti į namus ir perspėti būti namuose, niekur nevaikščioti.

Nakties metu, į Paežerio gatvę, kur aš gyvenau, atsibaladojo keli ginkluoti maskoliai, jieškodami "dievučki" (mergaičių). Nei aš, nei senukai, pas kuriuos gyvenau, nemokėjom rusiškai ir todėl nieko negalėjom jiem pasakyti. Tie maskoliai, peržiūrėję visus kambarius, išvyko. Rytojaus dieną nuėjau mokyklon. Nebuvo direktoriaus prel. Simaičio, kelių mokytojų ir mokinių. Iš klasės draugų pasakojimų išgirdom, jog nakties metu maskoliai buvo įsiveržę į daugelį namų: vienuose jieškojo mergaičių ir jas prievartavo, kituose — grobė jiems tinkamus daiktus, o trečiuose — suiminėjo vyrus ir moteris. Taip buvo suimtas mokytojas Girdvainis, o mokyt. Dočkui pavyko pabėgti. Prie kalėjimo durų matėsi didelė eilė žmonių, atėjusių teirautis apie sulaikytuosius artimuosius. Sekmadienio rytą bažnyčioje prel. Simaitis pamokslo metu pasakė, esą "jie" uždraudė jam ateiti gimnazijon. Bet gimnazijoje mokslas buvo tęsiamas, tik pamokų skaičius dėl mokytojų trūkumo buvo sumažintas.

Mokytojai, pvz. Kryžanauskai, buvo draugiški ir visaip stengėsi padėti mokiniams. Bet visų nuotaika kasdien blogėjo. Sklido gandai, kad maskoliai plėšia, prievartauja moteris, grobia turtą, suiminėja ir šaudo nekaltus asmenis. Atsirado baimė, ir mokiniai, vyresniųjų patarti, išmoko "tylėti", nieko nepasakoti. Prie to prisidėjo ir maisto trūkumas. Tėvai bijojo važiuoti į miestą, nes ginkluoti maskoliai arba prisiplakėliai atimdavo vežamą maistą. Iš tų vietovių, kurios nebuvo maskolių užimtos (Žarėnai, Varniai, Tverai ir t.t.), tėvai visai nevažiavo į Telšius. Daugelis mokinių, jų skaičiuje ir aš, jautėme didelį maisto trūkumą.

Vasario pabaigoje pro gimnazijos langus pamatėme, jog dezorganizuoti maskolių būriai traukėsi iš Telšių ir bėgo Luokės link. Nuo Šedos pusės į miestą atėjo keli vokiečiai. Tarytum nuo visų krūtinių nukrito sunkumas, ir žmonės pasijuto laisvesni, linksmesni. Tą jausmą gali suprasti tiktai tie asmenys, kurie pergyveno vieną ar kitą maskolių okupaciją bei matė jų žvėriškus darbus.

Tas maskolių viešpatavimas, kuris truko apie 4 savaites, sužadino mumyse didesnį norą sulaukti laisvo gyvenimo. Su nekantrumu sekėme kovas už nepriklausomybę ir džiaugėmės, kai pamažu kraštas buvo laisvinamas iš svetimųjų vergijos.

Mokiniai sugyveno vieni su kitais labai gerai. Kartu su mumis mokėsi Zdialovas ir Marytė Vavžyniakai, kurie Didžiojo karo metu buvo atbėgę iš Lenkijos. Santykiai su jais buvo labai geri. Ryšium su Vilniaus pagrobimu kilusi lenkams neapykanta visai nepablogino draugystės. Kai žymiai vėliau Vavžyniakai vyko į savo gimtąją Volyniją, atsisveikindami su ašaromis akyse kartojo, esą maloniausias jų gyvenime prisiminimas bus Telšių gimnazijoj praleistas laikas; niekad nepamirš gražios žemaitijos ir nuoširdžių žemaičių.

Normalų mokyklos gyvenimą pagyvino rašytojo Vydūno atvykimas. Vydūnas buvo pakviestas dėstyti lietuvių kalbą ir literatūrą. Su nekantrumu laukdavom jo pamokų. Kalbėdamas apie Donelaitį, Vydūnas aiškino, jog tais laikais visas Rytprūsių kraštas tebebuvo lietuvių apgyventas, kad ir dabartiniu metu labai daug "laukininkų" tebekalba lietuviškai ir save tebelaiko "lietuvninkais". Taip pat aiškino, jog daugelis vokiečių mokslininkų ir rašytojų, jų tarpe ir Goethe, domėjosi gražia lietuvių kalba. Vydūnas skaitydavo paskaitas ir visai Telšių visuomenei. Žmogaus prigimtį bei paskirtį iškeldavo krikščioniškoje šviesoje ir ryškiai su Augščiausiąja Būtybe. Pvz. mūsų klasėje Vydūnas aiškino, kad Goethe eilėraštyje "Keleivis" stengėsi iškelti žmogaus ir Augščiausiojo santykį. Jis lentoje užrašė tą eilėraštį vokiškai ir lietuviškai. Dauguma išmokome jį:

Der Du von dem Himmel bist,
Alles Leid und Schmerzen stillest...

Vydūno aiškinimai — paskaitos visiems paliko didelį įspūdį.

Žemaičių pasididžiavimą stiprino ir toji aplinkybė, kad pirmasis konstitucinis Lietuvos prezidentas buvo žemaitis A. Stulginskis, o pirmasis Lenki-

(Nukelta į 7-tą psl.)

SALFAS XXIII žaidynėse, kurios įvyks gegužės 5—6 d. Detroite, žais ne tik stiprūs vyrai, bet ir šie Detroito Kovo jaunių D klasės stipruoliai. Stovi: G. Zaranka, D. Skiotys, L. Erlingis, R. Matvekas, A. Rugienius, kapitonas A. Anužis, A. Petrulis, D. Rudis, L. Orentas ir P. Jankus. Trūksta P. Žalkausko ir komandos vadovo Edm. Sventicko K. Sragauskas

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

ATEISTŲ SĄSKRYDIS

Lietuvos mokyklose mokiniams prievarta peršamas ir visokiais būdais skatinamas ateizmas. Dalį metodų atskleidžia "Komjaunimo Tiesoj" balandžio 11 d. įdėta žinutė apie jaunųjų ateistų sąskrydį: "Beveik du šimtai Kauno rajono mokyklų ateistinio darbo entuziastų susirinko į tradicinį sąskrydį Raudondvaryje. Sąskrydžio metu veikusioje parodoje ateistai turėjo progos susipažinti su rajono mokyklų sukaupta metodine medžiaga, literatūra, piešiniais. Kauno Politechnikos instituto studentai pademonstravo, kaip chemijos pagalba daromi "stebuklai". Sąskrydyje rašinių antireligine tematika konkurso nugalėtojams Babtų vidurinės mokyklos mokinei V. Gedvilaitei, Kulautuvos vidurinės mokyklos — D. Dunčinskaitei ir Saulėtekio aštuonmetės — R. Mockutei įteikti rajono liaudies švietimo skyriaus garbės raštai. Panašiai pažymėti geriausių piešinių autoriai bei daugiausia nuveikusios ateistiniame darbe Vilkijos, Raudondvario vidurinės ir Domeikavos aštuonmetė mokyklos." Tokius jaunųjų ateistų sąskrydžius turbūt turi ir kiti Lietuvos rajonai.

KOMPARTIJOS VETERANAS

Vilniaus Antakalnio kapinėse buvo palaidotas balandžio 6 d. miręs kompartijos veteranas Ignas Gaška, gimęs 1891 m., partinėn veiklon įsijungęs 1918 m., priklausęs lietuviškosios kompartijos organizatorių grupei. Lietuvoje jis buvo keletą kartų kalinamas ir pagaliau išsiųstas Maskvon 1933 m. įvykusiame pasikeitime kaliniais. Pirmaisiais sovietinės okupacijos metais jam teko Valstybinės leidyklos direktoriaus pareigos, kurias II D. karo metais tęsė Maskvoje. Pokaryje I. Gaška vadovavo leidyklai ir poligrafijos valdybai, o 1949-59 m. netgi buvo padarytas jokios galios neturinčio užsienio reikalų ministeriu, tarnaujančiu tik sovietinei propagandai. Savo karjerą užbaigė "personalinių" pensininkų gretose.

GAISRAS ŽUVINTE

Gamtos apsaugos komiteto vyr. juriskonsultas A. Kizevičius "Valstiečių Laikraščio" balandžio 5 d. laidoj atkreipia skaitytojų dėmesį į žalingą ir kartais pavojingą pavasarinį žolės deginimą pievose, ganyklose, griovių šlaituose: "Liepsnose žūva jauni kiškučiai, sudega paukščių lizdai, apdega medžiai, krūmai. O kas gali garantuoti, kad neprižiūrima ugnis nepersimes į mišką ar durpyną? (...) Taigi žemdirbiai ugnies neturėtų pasitelkti. Dažnokai sausas žoles uždega vaikai ir paaugliai "šiaip, dėl įdomumo". Šiemet dėl to Vilniaus pakraštyje jau gerokai nukentėjo Belmonto ir Markučių miškų parkai. Paaugliai Belmonte išdegino apie 5 ha miško jaunuolyno, dar dešimtyje hektarų apskrudino liepas, ąžuolus. Pernai vien Alytaus rajone buvo užregistruota daugiau kaip dešimt tokių gaisrų. Didelį nuostolį padarė Lazdenų, Giliučio, Daugų, kitų ežerų pakrančių augmenijai, gyvūnijai. Be kita ko, buvo padegti ir "Žuvinto" kolūkio paežeriai. Gaisras netruko persimesti į Žuvinto rezervatą, juodu plėniu padengdamas nendrynus. Per keletą valandų išdegė daugiau kaip 200 ha. Ilgam, labai ilgam laikui ši taip puiki "negyva zona" Žuvinto gyventojams — sparnuočiams. Šiemet rūkstančias pievas jau teko matyti Alytaus rajone, apie Kėdainius, Jonavą, Trakus, Lazdijus..."

TEISMAS VILNIUJE

Vilniškė "Tiesa" 75 nr. paskelbė V. Bogušienės pranešimą iš teismo salės apie du nuteistus spekuliantus. Vilniaus rajono Mašiošiuos savchozo centrinio sandėlio vedėjas A. Gulbinavičius gavo penkerius metus laisvės atėmimo bendro režimo pataisos darbų kolonijoje, Vilniaus šlifavimo staklių gamyklos ekspeditorius-pakrovėjas M. Jasinskis — penkerius metus laisvės atėmimo griežto režimo pataisos darbų kolonijoje. Konfiskuoti abiejų pinigai ir įsigyti automobiliai. Teisme paaiškėjo, kad sandėlininkas A. Gulbinavičius buvo pradėjęs prekiauti baltųjų ir raudonųjų dobilų, motiejukų sėklomis, kurias sunkvežimiu į kolchozus vežiodavo ekspeditorius M. Jasinskis. Vien tik Švenčionių rajono "Tautų draugystės" kolchozas iš jų papiginta kaina gavo sėklų už 8.867 rublius ir 50 kapeikų. Ir ši spekuliacija nejučiomis peršą mintį, kad kolchozams turbūt trūksta daugiamečių žolių sėklų, kurias kažkur surado ir iš kažkur sugebėjo gauti sandėlininkas A. Gulbinavičius.

NEPOPULIARUS FONDAS

"Tiesa" 80 nr. paskelbė pasikalbėjimą su respublikinio taikos gynimo komiteto pirmininko pavaduotoju P. Dobrovolskiu apie Maskvos įsteigtą taikos fondą, kuriam aukos renkamos ir Lietuvoje. P. Dobrovolskis pasakoja: "Šios lėšos skiriamos kilniam tikslui — taikos pasaulyje išsaugojimui. Iš jų teikiama materialinė parama imperialistinės agresijos aukoms, finansuojami taikos šalininkų renginiai..." P. Dobrovolskis pateikia keletą pavyzdžių, kaip Lietuva turi remti sovietinę taiką ir Maskvos propagandai tarnaujančius jos šalininkus. Pasidžiaugęs, kad pernai okupuota Lietuva savo okupanto fondui davė daugiau kaip 200.000 rublių, jis pažeria eilę priekaištų, atskleidžiančių visišką to fondo nepopuliarumą: "Tačiau, džiaugdamiesi pasiektu, negalime nutylėti, kad dar kai kur lėšos šiam svarbiam reikalui renkamos nepatenkinamai. Štai praėjusiais metais Klaipėdos miesto darbo žmonės taikos fondui paaukojo daugiau kaip 20.000 rublių, o Kauno, kur beveik tris kartus daugiau gyventojų, — tesurinkė tik 2.500 rublių. Panaši padėtis yra lyginant Šakių ir Kapsuko rajonus. Pirmajame surinkta 12.000 rublių, o Kapsuke — tik 1.538 rubliai. Ir tai tik moksleivių dėka. Visiškai taikos fondui lėšų neskiria Lietuvos TSR Rašytojų ir Dailininkų sąjungos, mažai jį remia Teatro draugija. Užmiršo šiais metais taikos fondą ir "Žalgirio", "Nemuno" sporto draugijos. Kai kur dar pažeidžiamas fondo rėmimo laisvanoriškumo principas. Žmonės patys turi suprasti taikos fondo svarbą, atminti, kad ginti taiką — kiekvieno geros valios piliečio pareiga..." Taigi, ir toje pernykštėje 200.000 rublių sumoje buvo tikriausiai gautų be laisvanoriškumo principo.

PARTIZANĖS GIMTADIENIS

Zarasuose ir Vilniuje buvo paminėta sovietų partizanės Marytės Melnikaitės penkiasdešimtųjų gimimo metinių sukaktis. Ta proga Danguolė Repšienė "Tiesos" 85 nr. pateikia smulkesnių duomenų apie Kanikų kaimo kapinėse sušaudytą partizanę. Zarasietė M. Melnikaitė įsijungė į komjaunimo eiles pirmaisiais sovietinės okupacijos metais. Karo pradžioje pabėgusi Sovietų Sąjungon, iki 1942 m. birželio 14 d. buvo mokyta Omsko srities Tiumenės mieste fabrike. Pasižadėjusi Raudonojon armijon, išėjo specialų apmokymą partizaniniam karui ir su 35 partizanų grupe 1943 m. gegužės mėnesį sklandytuvu buvo atgabenta Gudijon. Lietuvoje ji įsijungė į Zarasų apylinkėse veikusį sovietinių partizanų būrį. Į policijos rankas pateko kautynėse prie Apvardų ežero, su rusais partizanais vykdama į Kazėnų mišką parsigabenti ginklų. Ji buvo ... su M. ... partizanas Sapožnikovas. **V. Kst.**

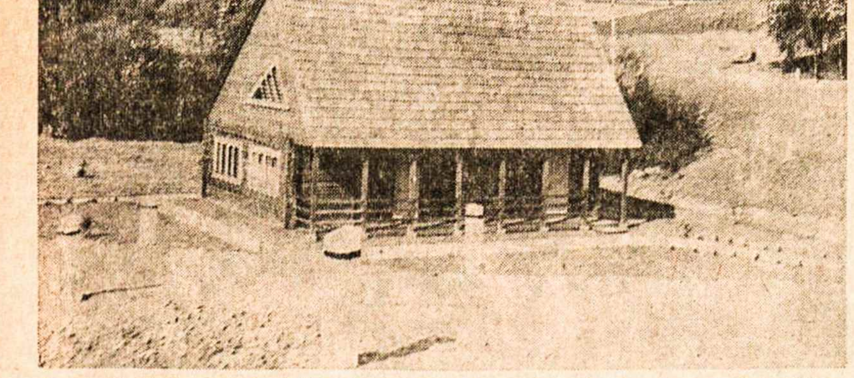

Garsioji pirtis prie Krikšnovės upelio, Raseinių rajone. Ja naudojasi daugiausia partiečiai. Prie jos statomas ir maudymosi baseinas. Apie tai rašė "New York Times" ir kiti dienraščiai, pabrėždami tų pirčių prabangą

WINNIPEG, MANITOBA

TAUTOS FONDO AUKOTOJŲ sąrašan iš Windsoro ("TŽ" 13 nr.) įsibrovė nemaloni klaida: $50 aukojo ne Češkų bet Čerškų šeima.

Vincas Čerškus yra žinomas apylinkėje ne tik kaip gabus prekybininkas, bet ir nenuilstantis visų lietuviškų reikalų rėmėjas darbu bei lėšomis. Būdamas ilgą laiką LB apylinkės pirmininku, sugebėjo bene geriausiai prieiti prie vietos vadovaujančių asmenų, kai vertė lietuviškas reikalas. Šiuo metu laikinai yra pasitraukęs iš vadovybės pailsėti ir sveikatos pataisymui. Aldona ir Vincas Čerškai augina dukrą ir sūnų, kurie gali būti pavyzdžiu nevienai lietuvių šeimai. Jaunasis Andrius puikiai valdo akordeoną ir groja šokių grupėms, o Rūtelė — viena gražiausių "Aušros" dainininkių. Mielam Vincui linkime gero poilsio ir laukiam sugrįžti vadovybėn.

Paskutiniu metu dar gauta aukų Tautos Fondui iš M. Šilinsko $10, kuriuos įteikė per mūsų kleboną kun. D. Lengviną. Visiems aukotojams reiškiu nuoširdžiausią padėką.

Tautos Fondo įgaliotinis

Ar žinai, kad jau šitą **ŠEŠTADIENĮ**, 7 val. vakaro, **HAMILTONE** įvyksta

DIDYSIS JUNGTINIO CHORO KONCERTAS ir pasilinksminimas

Jaunimo Centre, 58 Dundurn St. N.?

HAMILTON ONT

VYSK. M. VALANČIAUS LITUANISTINĖ MOKYKLA baigia 1972-73 mokslo metus. Gegužės 5 d. — paskutinis darbo šeštadienis mokykloje. Gegužės 12, šeštadienį, mokslo metai užbaigiami 9.30 v.r. pamaldomis Aušros Vartų parapijos bažnyčioje. Po pamaldų bus mokslo metų užbaigos aktas Jaunimo Centre. Mokytojai ir mokiniai į pamaldas susirenka 15 minučių anksčiau. Kviečiami visi tėveliai ir svečiai dalyvauti pamaldose ir užbaigos akte.

Ša proga bus išleistas ir platinamas mokinių laikraštėlis. Prašome savo aukomis prisidėti prie išlaidų padengimo. Tuo įvertinsime jų darbą ir kartu paskatinsime jų pastangas rašyti laikraštėliams straipsnius.

Mokyklos vedėjas

PRISIKĖLIMO IR DIDŽIOSIOS SAVAITĖS visose pamaldose šiemet dalyvavo ypatingai daug tikinčiųjų. Nežinia, ar tai buvo dėl neseniai užbaigtų rekolekcijų, ar dėl pasitaikiusio nepaprastai gero oro. Prisikėlimo Mišias atnašavo ir šventei pritaikytą pamokslą pasakė mons. dr. J. Tadarauskas. Pamaldos buvo užbaigtos Tautos himnu.

JUNGTINIO CHORO KONCERTĄ, kuris įvyksta jau šį šeštadienį, diriguoja muzikai: A. Paulionis, AV parapijos choro vadovas ir J. Adomaitis, Ročesterio Liet. Bendruomenės choro vadovas. Vakaro programą pranešinės dailiojo žodžio menininkė Iz. Žmuidzinienė iš Ročesterio. Po koncerto — pasilinksminimas su penkių muzikantų kapela ir su visomis vakaro įvairybėmis. Žmonių susidomėjimas vakaru yra didelis. Bilietus iš anksto jau galima įsigyti pas AV parapijos choristus.

A. A. EMILIJA MEŠKAUSKIENĖ, sulaukusi savo amžiaus brandžių 94 metų, mirė Didįjį Penktadienį Šv. Petro ligoninėje. Velionė Kanadoje išgyveno 12 metų. Čia buvo atkviesta savo sūnų Eugenijaus ir Leono Meškauskų iš okupuotos Lietuvos. Taip pat D. Penktadienį, ilgai sirgęs, atsiskyrė su šiuo pasauliu ir a.a. Juozas Dockaitis. Nors pasitaikė ir šventės, bet daug lietuvių aplankė mirusiuosius laidotuvių namuose, kur buvo vakarais kalbamas Rožinis. Pirmadienį abu buvo palaidoti Hamiltono Holy Sepulchre kapinėse. **K. M.**

Advokatas
EUGENIJUS KRONAS,
B. Sc., B. C. L.
32 James St. So.,
Royal Bank Building,
suite 614,
tel. 522-8781
Hamilton, Ontario

DELHI, ONTARIO

A. A. JONAS KUPRĖNAS, šios apylinkės gyventojas, netikėtai mirė balandžio 11 d. Palaidotas iš Šv. Kazimiero parapijos bažnyčios Delhi katalikų kapinėse. Šiam krašte artimų giminių, be dėdės, neturėjo. Paskutiniu laiku dirbo ir gyveno prie Aylmerio miestelio pas tabako ūkininką Joną Mačiulį, kurio rūpesčiu ir buvo įvykdytas velionies noras būti gražiai palaidotam su pamaldomis ir pakasynų pietumis.

LIETUVĖS KATALIKĖS MOTERYS Verbų sekmadienį, tuoj po sumos, parapijos salėje surengė tradicinį pyragų pardavimą ir skanius pietus visiem dalyviam. Tai buvo puiki proga šeimininkėm pasirodyti su savo kulinariniais sugebėjimais, katalikėms moterims sutelkti lėšų, o visiem dalyviam skaniai pasivaišinti.

VELYKINES REKOLEKCIJAS jau trečią kartą mums gražiai pravedė iš Čikagos atvykęs kun. Anicetas Tamošaitis, SJ. Šalia pamokslų ir maldų parodė ir skaidrių iš Ispanijos gyvenimo bei jos religinių papročių. Rekolekcijos buvo gausiai lankomos.

"PALANGOS" ANSAMBLIS dirba išsijuosęs. Grupė švaistosi po apylinkės miestelių ligonines ir senelių prieglaudas, linksmindama ir kartu nešdama lietuvių tautinį meną į kanadiečių mases. Globėjai ir tėvų komitetas rūpestingai ruošiasi "Palangos" didžiajai pavasario šventei gegužės 5 d. Ji rengiama Tillsonburgo Community Hall. Pradžia 7 v. v. Programoje — Montrealio lietuvių meno ansamblio "Gintaras" tautiniai šokiai, liaudies instrumentų muzika ir dainos. "Palanga" pasirodys su penkiais tautiniais šokiais. Pirmą kartą dalyvaus ir jaunieji palangiečiai. Smulkesnę programą žiūr. "T. Ž." 17 nr. 4 psl. skelbime. Tad visi gegužės pirmąjį šeštadienį — į "Palangą", o ten rasime ir "Gintaro" grožybių marias. **Kor.**

SUDBURY, ONT.

MOTINOS DIENA. Motinos mums aukoja meilę ir savo gyvenimą. Pagerbkime jas gausiu dalyvavimu Motinos Dienos minėjime, kuris įvyks gegužės 12 d., 6.30 v. v., ukrainiečių salėje, 130 Frood Rd. Minėjimo programa: paskaita — S. Prapuolenytė-Bunker. Meninė dalis — "Ramunėlės", kuriai vadovauja Silvija Martinkutė. Šokiai. Geras orkestras. Įvairus bufetas. Asmeninius reikalus stenkimės iš anksto taip sutvarkyti, kad tas vakaras liktų laisvas mylimoms motinoms pagerbti. Dalyvaukime visi, pasikvieskime svečių.

LB apylinkės valdyba

VANCOUVER, B.C.

TAUTOS FONDAS dėkoja visiems tautiečiams, aukojusiems Vasario 16 proga, nors tos aukos yra gerokai sumažėjusios. 1970 m. buvo gauta $227, 1971 m. — $181, 1872 m. — $159, 1973 m. — $75. Ar lietuviai nusigyveno, ar tik apsileido?

RŪTA RADZEVIČIŪTĖ pasitraukia iš LB apylinkės komiteto jaunimo reikalams, priežastimi nurodydama komiteto neveiklumą, trukusį jau daugiau kaip vienerius metus. Atrodo, jaunimas turėtų sukrusti ir atgaivinti savo veiklą. Pasitraukimas problemos neišsprendžia.

RODNEY, ONT.

Į MOTINOS DIENOS MINĖJIMĄ, rengiamą KLB apylinkės valdybos gegužės 6 d., atvyksta iš Delhi, Ont., jaunųjų menininkų grupė "Palanga", kuri pašoks keletą tautinių šokių, o choras padainuos lietuviškų dainelių.

Rodney turi beveik nusistovėjusią tradiciją, kad visuomet su Motinos Dienos minėjimu susiejamas ir šeštadieninės mokyklos mokslo metų užbaigimas. Taip ir šiemet bus atlikta nedidelė mokinukų programėlė, įteikiant jiems po R. Kalantos paveikslą. Tuo pačiu bus prisimintos metinės R. Kalantos susideginimo. Paskaitą skaitys S. Jakubickas.

Minėjimas prasidės 4 val. p. p. Rodney Communnity Hall. Laukiama gausių svečių iš kaimyninių apylinkių. **Valdyba**

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:		Mokame už:	
pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.	depozitus	5½ %
antradieniais	10 — 5 v.p.p.	šėrus ir sutaupas	6½ %
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.	už vienų metų terminuotus	
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.	indėlius	7%
penktadieniais	10 — 7 v.vak.	ir 3 metams	7½ %
šeštadieniais	9 — 12 v.p.p.	Duodame:	
Liepos—rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius "Talka" šeštadieniais uždaryta.		asmenines paskolas iš	10%
		nekiln. turto paskolas iš	8½ %

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius.
Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $3,800,000

Mėsos ir puikūs dešros gaminiai
Skanėstai kiekvieno skoniui
R. Denninger Ltd.
284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113
GUELPH LINE prie PROSPECT, BURLINGTON — 639-0510
LLOYD D. JACKSON SQUARE, HAMILTON — 525-9641

EDMONTON, Alta.

CBC RADIJO VAIDINIMO "Milžinų replėse" vasario mėn. 17 d. 8.30 v. v. Edmontono laiku daugumui Edmontono lietuvių neteko girdėti dėl tą vakarą įvykusio Vasario 16 minėjimo. Tačiau šis reikšmingas vaidinimas Edmontono L. B-nės pastangomis buvo įrašytas magnetofoninėje juostelėje, kad, progai pasitaikius, vietiniai tautiečiai galėtų pasiklausyti, padiskutuoti bei padaryti atitinkamas išvadas. Ta proga pasitaikė Juozinių išvakarėse. Kovo 18, sekmadienio popietę, LB apylinkės valdybos ir Edmontono Lietuvių Namų direktorių pakviesti, į Lietuvių Namus susirinko apie 50 asmenų. Trumpą įžanginį žodį, sveikindamas susirinkusius, tarė LB valdybos pirm. dr. J. Pilipavičius ir pakvietė Algį Dudaravičių pateikti daugiau komentarų apie veikalo turinį bei eigą, operuoti magnetofoninės juostelės garsintuvą.

Negvildensiu veikalo turinio ar prasmės (tikiu, bus progos kada nors ateityje tai padaryti) tik noriu pasakyti, kad "Milžinų replėse" užuomazga, pagrindinė idėja bei visa tolimesnė eiga kilo ir vystėsi Edmontone! Iš čia išėjo visos direktyvos ir gairės, kol šis projektas tapo realybe. Didžiausias šio darbo nuopelnas bei pagarba priklauso Algiui Dudaravičiui ir Edmontono Baltiečių Federacijai, kurioje jis ėjo vicepirmininko pareigas. Jo pastangų dėka vėliau buvo suformuota jo vadovaujama "The Baltic Story Production Company". Darbštusis Algis savo iniciatyva bent 2 kartus veikalo reikalais skrido iš Edmontono į Vankuverį ir porą kartų į Torontą, iš savo kišenės padengdamas visas susidariusias išlaidas. Užmezgęs ryšius su reikiamais žmonėmis, ypač veikalo rašytojais (su pirmais dviem sutartis buvo nesėkminga, tik trečias — L. Peterson parašė ir pilnai užbaigė šį veikalą), Algis yra paaukojęs daug savo laisvalaikio valandų įvairiems susirašinėjimams, telefoniniams pokalbiams, diskutuodamas su autorium veikalo turinį, įvykių eigą bei stilių.

Šiuo įvykdytu darbu sugriautas mitas, kad kitataučiui rašytojui neįmanoma parašyti veikalą ar knygą apie Lietuvą, jos istoriją, lietuvius ar kitus baltiečius. Taipgi buvo įrodyta, kad mums, lietuviams, baltiečiams ir kitoms etninėms grupėms, kurių gimtieji kraštai už geležinės uždangos, yra galimybės šio kontinento kraštuose pasiekti plačiąją jų visuomenę. CBC valstybinė bendrovė anksčiau nerodžiusi didesnio palankumo, pagaliau pravėrė savo duris. Tuo pačiu baltiečiai, ypač mes, lietuviai, įsigijome gerą draugą p. Petersoną, kuris yra įtakingas asmuo CBC žinių tarnyboje. Tenka taip pat pasidžiaugti visų baltiečių ir lietuvių bendradarbiavimu šiame darbe, ypatingai sklandžiu ryšiu tarp Edmontono ir Toronto, o taip pat tikėtis, kad šis laimėjimas turės platesnį atgarsį visuomenėje, taps kada nufilmuotas ir bus pavyzdžiu didesnėms lietuvių kolonijoms bei kitoms etninėms grupėms.

JUOZŲ PAGERBIMAS. Išklausę radijo vaidinimą bei komentarus, svečiai buvo pavaišinti kavute su kitomis gėrybėmis. Susirinkusiems Juozams pagerbti (jų tarpe buvo J. Pilipavičius, J. Popikaitis ir J. Švenčiūnas), taip pat p. Popikaitienei, kuri tą dieną šventė gimtadienį, sugiedota "Ilgiausių metų".

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS rengiamas gegužės 12, šeštadienį, Lietuvių Namuose. **Dobilas**

St. Catharines, Ont.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMĄ L. B. apylinkės valdyba rengia gegužės 13, sekmadienį, tuojau po pamaldų, vienuolyno ptalpose, 75 Rolls Ave. Kun. J. Liaubos, OFM, atnašaujamos Mišios — 10 v.r. Paskaitą skaitys Vaidilutė Šetikaitė. Meninę dalį atliks tautinių šokių grupės "Nemunas" mažieji šokėjai, vadovaujami Stasės Zubrickienės,ir šeštadieninės mokyklos mokiniai. Visos mamytės bus apdovanotos gėlėmis. Apylinkės lietuviai kviečiami pamaldose ir minėjime gausiai dalyvauti. **Valdyba**

DETROITE ĮVYKUSIAME šaulių suvažiavime Niagaros pusiasalio Povilo Lukšio šaulių kuopai atstovavo pirm. A. Šetikas, sekr. P. Polgrimas ir K. Galdikas. Ilgesnės diskusijos kilo dėl Lietuvių Šaulių Sąjungos Tremtyje dabartinio pavadinimo, nes kaikuriems atstovams atrodė, kad mes nesame tremtiniai, o pabėgėliai. Kanados rinktinės pirm. S. Jakubickas pasiūlė pavadinimą pakeisti į Lietuvių Šaulių Sąjunga Laisvajame Pasaulyje. Kadangi pavadinimo keitimas yra susietas su atitinkama statuto pataisa, centro valdybai buvo pavesta sudaryti komisiją ir visą šį klausimą išsiaiškinti su kuopomis ligi sekančio suvažiavimo, kuris bus po trejų metų Toronte. Kanados šaulių kuopų atstovai suvažiavimo proga buvo užsukę į Birutės ir Petro Januškų modernų motelį Windsore, Ont., kur jie buvo maloniai sutikti ir pavaišinti. Motelio šeimininkams šauliai taria brolišką ačiū.

SLA 278 KUOPA savo susirinkime išklausė valdybos narių pranešimus, revizijos komisijos aktą, apsvarstė vajaus reikalus ir išrinko naują valdybą: pirm. — J. Ališauskienę, vicepirm. — J. Grigą, sekr. — J. Girevičių, finansų sekr. — P. Polgrima, ižd. — M. Sauką. Susirinkimas užbaigtas vaišėmis. **P. Polgrimas**

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

LAV LIETUVIŲ FONDO metinis suvažiavimas šaukiamas Čikagoje gegužės 12 d. Prieš 11 metų įsteigtas Lietuvių Fondas dabar jau turi daugiau kaip 3.000 narių ir apie $800.000 pagrindinio kapitalo. Įvairiems lietuvių kultūriniams ir tautiniams reikalams vien iš bankinių nuošimčių jau išmokėta apie $230.000. LF tarybos pirmininku dabar yra dr. K. Ambrozaitis, bet energingiausiu jo organizatorium — dr. A. Razma, kuris dabar eina pelno skirstymo komisijos pirmininko pareigas.

AMŽIAUS IR VEIKLOS garbingas sukaktis balandžio mėnesį paminėjo nenuilstantis diplomatas Vaclovas Sidzikauskas, kuriam balandžio 10 suėjo 80 metų, ir pedagogas Vaclovas Kasakaitis, balandžio 5 d. sulaukęs 75 metų amžiaus. Pastarasis kurį laiką buvo Kauno valstybinio teatro direktoriumi ir seimo nariu Darbo Federacijos frakcijoje. Spauda taip pat paminėjo diplomatijos šefo Stasio Lozoraičio sukaktį, kuriam balandžio 1 d. suėjo 50 metų nuo jo darbo pradžios užsienio reikalų ministerijoje. 1934-38 metais Stasys Lozoraitis buvo užsienio reikalų ministeriu, o nuo 1939 m. jis gyvena Romoje ir yra Lietuvos diplomatijos šefas.

LIETUVIŲ ĮSIKŪRIMO KLEVELANDE šimtmečiui pažymėti statomas paminklas bus pašventintas gegužės 13 d. Ta proga ruošiamas koncertas ir banketas, kurio metu bus pagerbti visi prie šio gražaus sumanymo prisidėjusieji darbu ir aukomis. Paminklui aukos dar teberenkamos, nes jo statyba kainuos daugiau, negu pradžioje buvo numatyta. Aukotojų pavardės bus paskelbtos specialiame leidinyje.

BALTIMORĖS LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBAS šį rudenį minės savo veiklos 50 metų sukaktį. Klubas yra daug padėjęs lietuvėm moterim pilietybės reikaluose ir prisidėjęs prie lietuvių kultūrinių parengimų.

JURGIS KUDOKAS, architekto Stasio ir Sofijos Kudokų sūnus, balandžio 11 d. tragiškai žuvo eismo nelaimėje Santa Monica, Kalifornijoje. Velionis buvo 35 metų amžiaus, tik prieš 2 savaites sukūręs šeimą.

LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS SEIMAS įvyks Detroite, Try Holton Inn viešbutyje, gegužės 26—27 dienomis. Bus visa eilė aktualių pranešimų, o pobūvio vakare dainuos solistė Roma Mastienė. Sąjungai šiuo metu vadovauja T. Blinstrubas.

DR. JURGIS VILTRAKIS Honolulu įvykusiame gydytojų kongrese buvo išrinktas Amerikos vidaus ligų chirurgų draugijos pirmininku. Šiai draugijai priklauso apie 10.000 JAV ir Kanados chirurgų. Dr. J. Viltrakis savo kabinetą turi St. Charles, Illinois.

BROOKLYNIETIS DR. ALGIRDAS POVEL-PAULAUSKAS balandžio 10 d. mirė Wyckoff Heights ligoninėje. Velionis buvo 60 m. amžiaus, gimęs ir augęs Brooklyne.

LOS ANGELES BIRUTIEČIŲ DRAUGIJOS naująją valdybą sudaro: pirm. T. Sereikienė ir narės E. Pažėrienė, G. Raibienė, L. Stadalnikienė, S. Puikūnienė, V. Mažeikienė. Revizijos komisijoje yra A. Pažiūrienė ir J. Radvenienė. Birutietės daugiausia rūpinasi į vargą patekusių lietuvių šelpimu ir tuo tikslu Balfui vėl pasiuntė $400 auką.

Į AKADEMINĘ JĖZUITŲ GARBĖS BENDRUOMENĘ Alpha Sigma Nu priimtas Detroito universitetą baigiantis jaunuolis Robertas Selenis. Iš universiteto vadovybės jis gavo piniginę premiją ir simbolinį dekano raktą už pasižymėjimą politiniuose moksluose. Robertas Selenis yra veiklus lietuvių organizacijose ir tautinių šokių grupėj "Šilainė". Net savo diplominiam darbui jis pasirinko temą Lietuvos okupaciją ir partizanų kovas.

AMERIKOS LIETUVIAI PRANCIŠKONAI Brooklyne įsirengė savo kapines. Sklypas nedidelis, bet gražiai sutvarkytas ir papuoštas dailininko V. K. Jonyno suprojektuotu granito paminklu, kuris yra apie 10 pėdų augščio ir 11 pėdų ilgio. Naujose kapinėse jau paruošti kapai anksčiau mirusiems broliams pranciškonams — spaudos veikėjams: A. Trumpai, M. Stepaičiui ir D. Pauliukaičiui.

ILLINOIS TECHNOLOGIJOS INSTITUTO prof. dr. Fritz Richter verčia į vokiečių kalbą JAV LB valdybos leidinį "Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania". Vertimą numatoma baigti šį pavasarį ir knygą išleisti Vokietijoje.

Argentina

BUENOS AIRES LEIDŽIAMO lietuvių laikraščio "Laikas" velykinio numerio išleidimą finansavo ten viešėjęs Otavos universiteto prof. dr. Antanas Ramūnas. Ta proga laikraštis įdėjo prof. A. Ramūno nuotrauką ir plačiai rašė apie jo mokslinius darbus prancūzų, anglų, vokiečių ir kitomis kalbomis. Savo naujausioje išvykoje į užsienį prof. A. Ramūnas apie 3 savaites skaitė pedagoginio ir filosofinio turinio paskaitas Meksikos universitetuose.

JAV AMBASADOJE BUENOS AIRES dirbantis lietuvis dr. Vytautas Dambrava gavo prez. R. Niksono patvirtintą paaugštinimą ir dabar jis yra JAV karjeros diplomatų pirmaujančiose eilėse. Ta proga Argentinos Lietuvių Organizacijų ir spaudos Taryba (ALOST) jam suruošė įspūdingą pagerbimą, kurio metu kalbėjo ALOST pirm. A. Mičiūdas, kun. J. Petraitis, P. Gudelevičius, A. Jasutis ir kt. Ta pačia proga buvo šiltai atsisveikinta su misijonierium kun. dr. Viktoru Rimšeliu, kuris Argentinoje viešėjo apie mėnesį laiko ir eilėje miestų vedė rekolekcijas lietuvių bažnyčiose.

Brazilija

RAŠYTOJAS PETRAS BABICKAS kuris Lietuvoje buvo plačiai žinomas kaip Radijo Dėdė, gyvena Rio de Janeiro mieste. Deja, lietuvių veikloje jis jau nedaug gali reikštis, nes jo sveikata yra labai susilpnėjusi. Ilgą laiką jis gulėjo Sao Christovao ligoninėje, o dabar sveiksta namuose — 17 Rua Santa Pastora.

Australija

KANBEROJE GYVENANTIEJI LIETUVIAI Bronė ir Jurgis Žilinskai Adelaidės lietuvių katalikų šv. Kazimiero koplyčiai padovanojo gražią Mišių taurę ir pateną su užrašu: "Bronės ir Jurgio Žilinskų dovana Didžiajai Aukai už Tikėjimą ir Tėvynę." Taurėje yra išgraviruoti: Rūpintojėlis, ateitininkų ženklas ir Trys Kryžiai, o patenoje — Aušros Vartų Marijos paveikslas.

STUDENTĖ RASA KUBILIŪTĖ ruošia studiją apie lietuvių liaudies dainas, kurią ji panaudos savo moksliniam darbui Adelaidės universitete. Tuo tikslu ji aplankė daugelį tautiečių ir į magnetofono juostą įrašė jų dainų.

AUSTRALIJOS LB KRAŠTO garbės teismas, išrinktas 1973 - 74 metų kadencijai, pasiskirstė pareigomis: pirm. Ant. Maželis, sekr. Liudas Martinkus, nariai — J. Lapšys, K. Pocius ir M. Rudzenskas. Krašto valdybos būstinė dabar yra Adelaidės mieste. Valdybai pirmininkauja V. Neverauskas, nariai yra V. Balutis, A. Dunda, L. Locienė, V. Aleksandravičius, A. Galatiltis ir E. Dainienė.

Britanija

LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĖS SPAUSTUVĖ Londone plečia savo patalpas ir įsigijo naują spausdinimo mašiną. Į spaustuvę atėjo dirbti ir mokytis du jauni lietuviai — R. Nemajuška ir M. Kostkevičius. Spaustuvėje spausdinamas laikraštis "Europos Lietuvis", visos Nidos Klubo knygos ir privačių asmenų užsakymai.

BRITANIJOS LIETUVIŲ JAUNIMAS svarstė atskiros jaunimo organizacijos kūrimo reikalą, kaip buvo nutarta antrame pasaulio lietuvių jaunimo kongrese, bet rado mažai pritarimo. Britanijos lietuvių jaunimas mieliau norėtų burtis į profesines ar ideologines organizacijos, bet ir tam yra kliūčių — perdidelis geografinis išsiblaškymas. Šios mintys buvo gyvai svarstomos informaciniame susirinkime, kuriame A. Gasiūnas padarė pranešimą apie II-jį jaunima kongresą, o diskusijose dalyvavo S. Kasparas, K. Baublys, N. Kutkutė, P. Viržintas, G. Girėnas ir net svečias iš Australijos V. Doniela.

MANČESTERIO LIETUVIŲ KLUBE ĮVYKO spaudos balius, kurį organizavo lietuvių kultūros ratelis. Balių atidarė Šiaurės Anglijos biuletenio administratorius L. Puras, o pobūviui vadovavo biuletenio įsteigėjas D. Dainauskas. Sveikinimo kalbas pasakė klubo pirm. V. Bernatavičius, kun. V. Kamaitis, Britanijos Lietuvių Sąjungos Mančesterio skyriaus pirm. A. Jaloveckas, Boltono skyriaus pirm. Vainys ir svečias F. Leigh. Puošnią publiką satyriniais eilėraščiai linksmino V. Motūza ir D. Dainauskas, kuris skaitė "Redakcijos krepšio" humoristines ištraukas. Šiltą ir šaltą maistą skoningai paruošė Mančesterio lietuvių moterų ratelio "Rūta" narės.

Vokietija

JAV LIETUVIS ARŪNAS GASPARAITIS Heidelbergo universitete išlaikė valstybinius egzaminus ir gavo medicinos gydytojo diplomą. Jis yra gimęs Lietuvoje, mokslus ėjo Ohio valstijos mokyklose ir universitetuose. Pradžioje ruošėsi psichologo karjerai, bet vėliau perėjo į mediciną ir Vokietijoje studijavo Mainzo ir Heidelbergo universitetuose. Šiuo laiku jis Vokietijoje atlieka privalomą praktiką, o vėliau grįš į Klevelandą, kur gyvena jo tėvai: buvęs Lietuvos kariuomenės karininkas Kostas ir buvusi mokytoja Genovaitė Gasparaičiai.

Šveicarija

ŠVEICARIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ surinko pakankamai aukų (DM 5.000) vienam kambariui įrengti Vasario 16 gimnazijoje, Vokietijoje. Bendruomenė taip pat nutarė nupirkti 8 komplektus Lietuvių Enciklopedijos anglų kalba ir juos padovanoti Šveicarijos universitetams ir valstybinei centrinei bibliotekai. Šveicarijos Lietuvių Bendruomenei ir šiemet vadovauja ta pati valdyba: pirm. dr. P. Radvila, vicepirmininkas dr. Hofer, ižd. p. Linderienė. Valdybos ir prof. dr. Juraičio pastangomis buvo surengti Vasario 16 minėjimai Berno ir Brigo miestuose.

DABARTIES LIETUVIAI KANKINIAI

Nors oficialiai kanonizuotais šventaisiais Lietuva nepasižymi, tačiau savo krikščionybės kelyje jinai turėjo ir tebeturi apsčiai kankinių. Rodos, XX šimtmetyje, kai suklestėjo pažanga įvairiose srityse, religijos persekiojimas turėtų būti atgyventas dalykas, tačiau taip nėra. Moderniojo inkvizicija rusų rankose tebesiaučia daug žiauriau ir rafinuočiau. M. Raišupis, parašęs didoką knygą apie dabartinius Lietuvos kankinius, atliko didžiai vertingą darbą. Remdamasis viešai žinomais ir dar neskelbtais dokumentais, jis sudarė leidinį, kuriame atsispindi ne tiktai lietuvių kančios, bet ir aktyvios kovos dvasia. Jis pilnas įdomių, šiurpių faktų, skaitomas labai lengvai ir skaitytoją praturtina gausia informacija.

Mato Raišupio uždavinys buvo ateistinio teroro veiksmus surinkti ir išsaugoti kaip istorinę Bažnyčios persekiojimo medžiagą sovietų okupacijoje. Dėlto autoriaus didelių pastangų dėka ir turime knygą "Dabarties kankiniai", kurią 8-tuoju serijos numeriu išleido "Krikščionis gyvenime" leidykla. Šios knygos išleidimą finansavo kun. Pijus A. Lekešius, kuriam priklauso knygos mylėtojo pagarba ir padėka.

* * *

Kiekvienas skaitytojas, kurio namuose knyga yra traktuojama kaip vertybė, paėmęs į rankas "Dabarties kankinius", be abejonės, apsidžiaugs, nors ras ir trūkumų. Visų pirma kaikurie skaitytojai pastebės, kad knygos įvardinimas yra neapdairus. Čia yra sakoma: "Lietuvos vyskupų, kunigų ir tikinčiųjų kryžiaus kelias pirmoje ir antroje sovietų okupacijoje". Betgi čia yra rašoma tik apie vyskupus ir kunigus. O juk komunistai ir eiliniams tikintiesiems, ypač tėvams ir mokytojams, palmėmis kelių neišklojo. Net ir tokio žymaus katalikų veikėjo ir kovotojo prof. J. Dovydaičio aprašo čia nėra. Buvo net kalbama, kad jis Sibire buvęs į kunigus įšventintas... Kadangi dvasiškių persekiojimas čia siejamas su Bažnyčios persekiojimu, tai naivesniems skaitytojams suteikiama proga manyti, kad visdėlto Bažnyčia tai yra dvasiškiai.

Be to, kaikur su persekiojimais yra siejamos sugriautos bažnyčios ir nukentėję kunigai bei pasauliečiai karo metu. Juk nuo karo kentėjo visa Europa. Karas yra ne specialiai Bažnyčios nelaimė. Taigi, ir Alytaus klebono kun. K. Paulavičiaus, jo vikaro ir 300 alytiškių sušaudymas buvo veikiau vokiečių fronto vadovybės barbariškas apsisaugojimo veiksnys, o ne pasikėsinimas prieš tikinčiuosius. Juk panašių įvykių yra buvę ir daugiau. Jų bene žinomiausias — Pirčiupio kaime, kuris vokiečių buvo sudegintas su visais jo gyventojais, neišskiriant nei moterų, nei senelių, nei vaikų. Dar būtų galima rasti ir kitų įvykių aprašymų, kurie šiai knygai yra nebūtini.

Dėl medžiagos gausumo ir noro kiekvieną faktą užfiksuoti autorius susidūrė ir su sunkoka knygos struktūros problema, kurią tokiais atvejais iš tikrųjų nelengva išspręsti. Dėlto kartais vienarūšiai įvykių aprašymai, užuot tilpę viename skyriuje, yra išsibarstę po visą knygą.

Betgi šias netaip jau reikšmingas pastabas vis dėlto nustelbia knygos esmė: įvykių gausa ir fonas, kuriame jie skleidžiasi. Juk argi nevaizdžiai ir nejautriai skamba vieno kunigo laiškas iš Lietuvos apie Bažnyčios vargus ir apie jo gėlą dėl neužsitarnautos nelemties? O kokia liūdna yra Kryžių Kalno istorija, Skiemonių vizijos dalia, šv. Kazimiero ištrėmimas iš savo amžino poilsio vietos (menkutė fotografija "Šv. Kazimiero karstas, komunistams uždarius Vilniaus katedrą, 1953 m. pernešamas į Šv. Petro ir Povilo bažnyčią" yra įdėta dr. J. Savojo knygoje "Kova prieš Dievą Lietuvoje")...

Be graudulio, kurį skaitytojas pajunta, versdamas knygos lapą po lapo, jį kartu užplūsta ir savotiškas išdidumo jausmas, kurį sukelia lietuvio kunigo ir pasauliečio bendra kova vienas už kitą, vieninga, drąsi, nepalaužiama. Antai, ar nepasigėrėtinai augštai iškyla kun. A. Šeškevičiaus ir kun. J. Zdebskio figūros, kurios su tokia dvasine jėga, sugebėjimu ir narsumu stojo prieš sovietinius "teismus" ginti kunigo ir pasauliečio laisvės gyventi Dievo akivaizdoje? O juk tenai ir kalinys žino kur nukreipti savo mintį ir kai skausminga ašara per veidą rieda, ir kai šypsnis, tarytum retas ir netikėtas svečias, ant lūpų nusileidžia. Tik atsiverskite knygos 336 puslapį, kur rašoma, kad "Vien tik Šv. Kryžiaus Išaukštinimo dieną (Vilniuje 1962 m.) buvo išdalyta per 150.000 komunijų." Tai pavyzdys, kuris ir pačioj Romoj vargu ar pasitaiko.

Taigi, nepaisant kaikurių trūkumų, kiekvienas knygoje atspausdintas gabalėlis yra vertingas savo tiesos liudijimu. O atsimintina, kad mūsų krašto okupantas tiesos labiausiai bijo ir su ja aršiausiai kovoja, savo fronte išstatydamas melą. Todėl kiekvienos naujos tiesos iškėlimas ir jos paskleidimas mūsų sąlygomis yra pats stipriausias smūgis į priešo kėslus.

Matas Raišupis, DABARTIES KANKINIAI. Įrašus piešė Teleforas Valius. Išleido "Krikščionis gyvenime" 1972 m. Čikagoje. Kaina $10.

A. Kalnius

Tai pirmoji solistės

plokštelė,

gaunama pas platintojus

(kaina — $6.00)

arba šiuo adresu

(su persiuntimu — $6.75):

Entreprises Belle — Arti Enrg.

P.O. Box 122,

La Salle 650, Que.

UŽ LIETUVOS LAISVĘ KOVOKIME –

TAUTOS FONDUI AUKOKIME

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

YONGE MEMORIALS LTD.

2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)

Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai

Dail. Jurgis Juodis — Jūratė ir Kastytis — Nuotrauka L. Tamošaičio

A. Barono "Abraomas ir sūnus"

VYTAUTAS A. JONYNAS

Su smalsumu ir, prisipažinkim, nedrąsa atsiverti šių metų "Draugo" konkursą leimėjusį Aloyzo Barono romaną "Abraomas ir sūnus". Keistai skambantį, sunkiai įsimenančio pavadinimo. (Tuo skundėsi ir patys vertintojų komisijos nariai. Pasak vieno reportažo, jie vis nepataikydavę, pramindami rankraštį tai "Kelione pas Abraomą", tai "Izaoku ir Abraomu" ar dar kitaip). Gana triukšmingai pasitiktą "Drauge", kaip novatorišką pastangą sukurti biblijinio nutikimo parafrazę mūsų dienų fone. Šitie filosofinių gelmių jieškantys straipsniai gal ir labiausiai bauginančiai nuteikė.

Džiugu pastebėti, kad intelektualinio elemento nuosėdų romane nedaug. Tiesa, Baronas operuos šventraštinės retorikos elementais, pateiks pačioj knygos pradžioj abraominio incidento aprašą. Biblijinių užuominų apstu ir dail. K. Veselkos viršelyje, vaizduojančiame Klajoklį su sūnum, tolius ir kelionę kraujo spalvos fone. Bet tvirtinti, kad knyga persunkta kokio "metafizinio nerimo", kokios Ingmar Bergmaniškos simbolikos, būtų perdrąsu. Ji paprasčiausiai aprašo emigrantinio gyvenimo narpliavas, mišrių šeimų nedarnas, prabėgom paliesdama pensininkų graudžią padėtį ar nepilnamečių širdies sopulius. Tai savotiškas, ilgas gyvenimo saulėlydžio šešėlin įžengusio žmogaus komentaras apie tai, ką jis regi aplink save. Sudaigstytas iš trumpų apybraižų, pasikalbėjimų nuotrupų, gausių pasakotojo refleksijų; kartais originalių, kartais taip sau.

Toks pasakojimo būdas visad buvo artimas Aloyzui Baronui. Kadangi šiuo atveju jo lūpom kalba pusamžis vyras, bendras romano tonas nuosaikus ir įtikinantis. Tik į knygos pabaigą pagausėja mažiau apdailintų, publicistiniu stilium parašytų atbrailėlių, bet visumoj išvengiama pertempimų. Pasakojimas sklandus ir gyvas.

Dailiai suraikytas riekelėm, skyreliais, kurie neperstori ir kuriuose operuojama keliais planais, pradedant trumpu gamtovaizdžiu, lengvai nukeliaujant į prisiminimų sferą ir vėl mikliai pasigaunant pasakojimo siūlą, naujasis A. Barono romanas pasižymi sumaniu dozavimu. Autorius nejieško kokių nors "trumpų sujungimų" ar kitokių kompozicijų išdaigų. Priešingai, yra apskaičiuotas tėkmės greitis, "neišdailinta, natūrali veiksmo slinktis", kaip kad skelbiama aplanke, ir ja sudaroma iliuzija, tarytum autorius pieštų, kurtų vaizdus. Faktinai paskirų giliau įsimenančių vinječių, scenelių negausu. Vyrauja apsakomasis elementas, ir, tik užbaigęs šią šeimos kroniką, skaitytojas ima akyliau pastebėti kaikuriuos veikalo trūkumus.

Savo struktūra "Abraomas ir sūnus" primena daugelį Barono veikalų, ypač novelių. Yra visų pirma įžanga, prologas, taip sakant, pretekstas kažkam atsiverti, pasipasakoti. Tas ilgas monologas, kuriame nepašykštima komentarų apie gyvenimą, sudaro kūrinio stuburą. Tada būna pabaiga. Kartais nelaukta, net ironiška, kurią palydi kokia svari autoriaus sentencija apie žmogaus keistą prigimtį, alpimus "Viešpaties džiaugsmo ir ugnies glėby" ar dar kas nors panašaus.

Sutikim, kad nevisiems ši ornamentika vienodai patraukli. Šalia Barono gerbėjų esama ir skaitytojų, kurie alergiški jo prozai, jo rašymo būdui, kurie pakaltina autorių pamokslavimu. Atvirai kalbant nuogos "kumštinės didaktikos" romane "Abraomas ir sūnus" nėra. Bet, kad Barono naujajam kurinyje vėl aptinkame tą dvilypumą — norą vaizduoti tikrovę, kokia ji yra, ir nuplasnojimą į retorikos dausas, galbūt geriausiai parodo šis gabaliukas iš veikalo pradžios:

"Žiūriu į grindyse vėjo šokdinamas obels šakas ir galvoju apie savo anūką Gustą. Į bėdą pakliuvusį nekaltą jaunuolį. Apie jį tiek maža kas težinojo, tik vietinis laikraštis kiek parašė. Jei lietuviai ir žinojo, savo spaudoj nutylėjo, nes juk lietuviškasis pasaulis yra lyg apsaugotas nuo viso blogo. Skaitai lietuvišką laikraštį ir nerandi nei narkotikų aukų, nei valkatų, nei bėgančių iš namų sūnų ir dukrų, vedančių juodukes ar tekančių už tamsiaodžių ir aziatų. Niekas to nežino, kaip ir apie mano vaikaitį, paliktą už įstatymo, kurį įstatymas gali ir išgelbėti.

Ir aš galvoju, ką aš turiu padaryti savo anūko Gusto atveju. Aš turiu apsispręsti tarp meilės ir įstatymo. Aš turiu mylėti savo vaikaitį, kaip mylėjo Abraomas savo sūnų ir turiu taip pat būti paklusnus Dievui, kaip paklusnus buvo Abraomas, kai Viešpats reikalavo užmušti savo sūnų Izaoką ir sudeginti jį ant laužo."

Užuomazga gera, intriguojanti, parengianti skaitytoją. Bet autorius tik iš dalies išpildys savo pažadą, neatsispirdamas pagundai paplasnoti padebesiuos su Izaokais ir Abraomais. Nepastebėdamas, kad tie "vargoniniai akordai" tik atitraukia jį nuo rimto piešinio. Iš tiesų, vaikaičio Gusto portretas, nežiūrint autoriaus pastangų atpasakoti visą jo šeimos istoriją, išeina gerokai blankus. Jei visumoj Baronas aprašo įtikinamai čikaginio gyvenimo dienas ir darbus, jei, atpasakodamas beveik "verbatim" diskusijas, supažindina skaitytoją su emigrantų galvosena, jei sugeba išvengti, kalbėdamas apie mišrias vedybas, atgrasaus šovinistinio tono, tai jam sunkiau sekasi sukurti psichologinę tikrovę. Nei Rimas, nei Verna, nei Milleris, nei pagaliau pats Stukėnas-Abraomas II nėra gyvi žmonės. Tie "dramatis personae" tik tam reikalingi, kad Baronui lengviau sektųsi aiškinti savo teoremas. Įspūdis, kad autorius kažką įrodinėja, kad kažkur įsipainiojęs algebros lygtyse, nesiliauja persekiojęs skaitytojo.

Baronas turbūt nuoširdžiai įsitikinęs, kad ir menki žmoneliai turi didelių moralinių problemų. Kad likimas pastato juos į padėtis, kada tenka apsispręsti, ar vadovautis širdies balsu, ar aklai paklusti įstatymo reidės jei ne Jehovos "ukazo". Bėda toji, kad, jieškodamas analogijų su žmonijos istoriją paženklinusiais įvykiais, Baronas praranda proporcijų nuovoką. Ima aižyti riešutėlius hidrauliniu kūju. Šis situacijų sudramatinimas itin ryškus "Abraome ir sūnuje" ir gerokai suluošina bei nupigina pasakojimą. Kaskart, kai pagrindinio veikėjo Stukėno gyvenime įvyksta kokia komplikacija, bematant jam dingojas, kad jo stovima prieš abraominiu dimensijų problema. Bematant jo žodyne ima šmėkščioti įvaizdžiai, kad jis tempiąs sūnų ant atnašavimo kalvos, velkąs žabų ryšulius sūnui, raišiojąs sūnų virvėmis, žodžiu, ištisa "rieznikiada". Iš pradžių tie autoriaus įsispyrimai į prosenių prosenio Abraomo sandalus gal perdaug akies neręžia, bet ilgainiui ima skaitytojui įsipykti savo pretenzingumu. Ypatingai kai aliuzijų į biblijinę tragediją prireikia, aiškinant ir labai trivialias, buduarines situacijas (Vernos nusiglebėsčiavimą su "burdingierium"). Darosi neskanu.

Apmaudžiausia, kad, jieškodamas tų dramatiškų efektų, Baronas užmiršta tiesioginį rašytojo darbą: puoselėti žodį, dailinti stilių, vengti raišuojančio dialogo. Kaip minėjom, tie trūkumai gal iš karto nepastebimi, kol skaitytojas skuba sužinoti turinį. Bet ilgainiui ima rėžti akį stoka taikliau pagautų detalių arba stiliaus manieringumas. Net ir paprasčiausiuos gamtos aprašymuos neapsieinama be nereikalingo patoso, kaip pvz.: "Žmogus tyli, o tačiau jo siela plazdena, užlieja visa, ir jauti pavasario tvinksėjimą". Arba vėl toks sakinys, šįkart dialoge: "Daryk ką nori ir tu išvysi palaimintą neskubėjimo ir laiko turėjimo šventę" (Gal taip būtų galėję kalbėti kiniečių mandarinai, bet ištrūkęs iš lietuvio darbininko lūpų šis sakinys skamba kaip medinis).

Aforizmų pomėgis visad buvo būdingas Baronui. Nestinga jų ir šiuo kartu. Vėlgi kyla abejonių, ar kartais skubėdamas autorius nespėjo persiskaityti, ką patempęs: "Kas gi yra paslaptis? Paslaptis yra deganti žarija rankoje, ji degina, tu jos negali išlaikyti saujoje ji pradegina odą arba gyslas, tu meti tą žarią kitam, kitas ją griebia ir vėl meta. Paslaptis lieka kaip gyva, kad net tie, kurie ją sakosi laiką, ją meta tolyn, nes ji yra deginanti."

Viską suėmus krūvon, neatrodytų, kad naujasis Aloyzo Barono romanas ženklintų kokį staigesnį posūkį autoriaus kūryboj. Atmetus tačiau kaikuriuos dirbtinumus ir pertempimus, jis lieka įdomus savo pažintine verte.

Aloyzas Baronas, ABRAOMAS IR SŪNUS. Premijuotas romanas. Čikaga. Lietuviškos Knygos Klubas, 1973. Spausdino "Draugo" spaustuvė. Viršelis Kazio Veselkos. Kaina $4.50.

Atsiųsta paminėti

Joseph Ehret, DIE VERGESSENEN BALTEN. Basel 1973. Ketvirtoji laida. Ši 26 psl. knygutė apie užmirštus baltiečius papildomos laidos susilaukė ryšium su planuojama Europos saugumo konferencija. Įvadinį puslapį puošia graži autoriaus dedikacija: "Skiriu savo baltiečiams bičiuliams — tiems, kurie gimtinėje neturi laisvės, ir tiems, kurie laisvėje neturi gimtinės".

PENKTASIS PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS. Sao Paulo, 1973 vasario 22-25. Kongresui skirtas 80 psl. leidinys, paruoštas ir išleistas kongreso spaudos ir informacijos komisijos 1.000 egz. tiražu.

Metmenys 24, 1972 m. Jaunosios kartos kultūros žurnalas. Šio nr. kaina — $3. Administracijos adresas: 2606 Princeton Ave., Evanston, Ill. 60201, USA.

Viešėdami Čikagoje,

neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

GIFTS INTERNATIONAL INC.

2501 W. 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629. **Telefonas 471-1424**

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių.

Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

PROF. STASYS ŽYMANTAS mirė balandžio 19 d. Kalifornijoje, Los Angeles mieste, sulaukęs 64 metų amžiaus. Velionis buvo baigęs Kauno "Aušros" gimnaziją ir Vytauto D. universiteto teisių fakultetą, politinių mokslų studijas gilinęs Paryžiaus ir Harvardo universitetuose. 1937-40 Vytauto D. universitete dėstė administracinę teisę ir vedė administracinių mokslų seminarą. Įsijungęs į Vilniaus universitetą 1940 m., pravedė teisės fakulteto reformą ir tapo fakulteto dekanu. Karo metais aktyviai reiškėsi pogrindžio veikloje, būdamas Lietuvių Aktyvistų Fronto ir Lietuvos Laisvės kovotojų Sąjungos nariu, leido ir redagavo pogrindžio laikraštėlį "Laisvas Žodis". Išeivijoje profesoriavo Vokietijoje įsteigtame Pabaltijo universitete, buvo artimu VLIKo bendradarbiu ir nariu, priklausė Lietuvių Rezistencinės Santarvės steigėjų gretoms, dirbo "Amerikos Balso" Miuncheno radijo centre, bendradarbiavo lietuvių spaudoje, dalyvavo politinėje ir visuomeninėje veikloje. Gausus organizacijų atstovų ir lietuvių būrys velionies palaikus balandžio 24 d. iš Šv. Kazimiero parapijos bažnyčios palydėjo į Los Angeles kapines.

KOMPOZ. GIEDROS GAUDAUSKIENĖS kūrinių koncertą Kalifornijos Santa Monica mieste surengė LB vietinės apylinkės valdyba, vadovaujama pirm. B. Gražulio. Įvadinį žodį apie kompozitorės kūrybą tarė rašytoja Alė Rūta. Koncertas buvo padalintas į tris dalis — "Likimo kryžkelėj", "Kalifornijos padangėj", "Jaunimo ir lengvoji muzika". Lietuvių poetų tekstais G. Gudauskienės sukurtų dainų plačią programą atliko vietiniai solistai — sopranas Birutė Dabšienė, tenoras Antanas Pavasaris, baritonas Rimtautas Dabšys, Onos Razutienės vadovaujamas jaunimo ansamblis ir jaunosios instrumentalistės. "Svajonę" ir "Ar ateisi" padainavo Liucija Zaikienė. Solistams akompanavusi pianistė Raimonda Apeikytė koncertą papildė variacijomis fortepijonui liaudies dainos "Pasvarstyk, antele" tema. Programai vadovavo aktorius A. Žemaitaitis, intarpuose su fortepijono palyda padeklamavęs K. Bradūno "Kraują" ir E. Tumienės "Kalifornijos aguoną".

BALTIJOS VALSTYBIŲ ISTORINIŲ STUDIJŲ konferencija įvyko prieš Velykas San Jose universitete, Kalifornijoje. Ji buvo suorganizuota bendromis lietuvių, latvių ir estų akademikų jėgomis, padedant Hooverio Institutui ir Baltistikos studijų seminarui. Konferencijai pirmininkavo lietuvis Tomas Remeikis. Buvo visa eilė labai įdomių paskaitų apie Baltijos valstybių likimą ir jų politiką II D. karo išvakarėse ir jo metais. Paskaitos buvo skaitomos anglų kalba. Bent dalis jų turėtų būti paskelbta lietuvių spaudoje.

LIETUVIŲ KATALIKŲ AKADEMIJOS išleistoji ir premijuotoji knyga "Lietuvos vyskupų reliacijų rinkinys" susilaukia vis daugiau dėmesio Europos mokslininkų tarpe. Knygą jau recenzavo vadovaujantis bažnytinės istorijos žurnalas "Revue d'Histoire Ecclesiastique" ir net trys lenkų žurnalai: "Kwartalnik Historyczny", "Przegland Historyczny" ir "Studia Zrodloznawsze".

TORONTIEČIO DAIL. J. DAGIO skulptūrų paroda buvo surengta Čikagoje, Čiurlionio galerijoje, balandžio 6 — 15 d. d. Jis buvo išstatęs apie 90 medžio ir bronzos kūrinių, kuriuos dar papildė skaidrių rodymu.

BOSTONIETIS PIANISTAS S. CIBAS laimėjo Glee Club konkursą ir gavo $500 premiją už geriausiai atliktas J. Brahmso rapsodijas. Savo meistrišku atlikimu šis dar tebestudijuojantis pianistas laimėjo daugiau nei piniginę premiją: į jį jau atkreipė dėmesį vienas žymiausių Amerikos dirigentų—Arthur Fiedler, kuris dabar vadovauja didžiuliam Bostono simfoniniam orkestrui ir duoda populiarius koncertus per radiją ir televiziją. Dirigentas A. Fiedler jau pakvietė jaunąjį pianistą Saulių Cibą atlikti fortepijono partiją Smith College užpirktame koncerte, kuris įvyks Bostono Symphony Hall salėje gegužės 8 d.

KLEVELANDO VYRŲ OKTETAS rengia originalų šimto dainų maratoną, kuris bus gegužės 12 d. Čiurlionio Ansamblio namuose. Programa su mažomis pertraukomis truks apie 7 valandas ir yra suskirstyta į septynias dalis, apimančias populiariausias lietuviškas ir tarptautines dainas. Su oktetu dainuos ir sol. Irena Grigaliūnaitė. Tai bus lyg ir savotiškas augštos klasės kabaretas, nes publika galės ateiti ir išeiti kada norės, be to, svečiams bus leidžiama gaivintis įvairiais gėrimais prie atskirų stalų. Maratonu pradedamas lietuvių įsikūrimo Klevelande šimtmečio minėjimas, kurį rengia LB Ohio apygarda. Šia proga vyrų oktetas išleidžia naują savo dainų plokštelę. Klevelando vyrų oktetui vadovauja Rytas Babickas.

ČIKAGOS LYRIC OPERA, jieškodama naujų vokalinių talentų, didesniuose JAV miestuose konkurso keliu atrinko 10 solistų, kurie jau užangažuoti šių metų sezonui iki gruodžio 16 d. su $9.000 atlyginimu. Į laimingųjų tarpą pateko ir čikagietis lietuvis Paulius Gudas.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

VILNIAUS RESPUBLIKINĖJE BIBLIOTEKOJE etnografinių nuotraukų parodą "Pamerkys" surengė fotografas Vytautas Ylevičius. Jo 50 nuotraukų serijoje atsispindi šio Dzūkijos kaimo vaizdai visais metų laikais, žmonių džiaugsmai ir vargai.

VILNIAUS ELEKTROGRAFIJOS mokslinio tyrimo instituto etnografinis ansamblis, vadovaujamas K. Kalibato, pernai debiutavo su Obelių apylinkės vestuvinėmis dainomis, o dabar jau turi paruošęs naują senųjų augštaitiškų karo dainų programą: kovų su kryžiuočiais sutartines "Mėtaujėla, mėtauja", "Lydžiu laide", vėlesnių karų dainas "Arti pagoju", "Kai mes buvom trys mieli brolaliai", "Dibiliutėli, dabile", "Išjoja joja, sadauta", "Sūneli mana", 1874 ir 1863 m. sukilimo dainas "Sušvilpino kazokėlis", "Mes, berneliai varguoliai", rekrutų ir XIX š. dainas "Augin tėvas du sūneliu", "Išlaide laide", "O kai mes buvam trys braliukėliai".

ISTORIJOS-ETNOGRAFIJOS MUZĖJUS Vilniuje įsigijo du XVI š. diplomus ir vieną XVII š. privilegiją. Šie pirkiniai yra rašyti pergamente, gerai išsilaikę, turi parašus ir vaškinius antspaudus. O. Mažeikienė "Literatūroj ir Mene" praneša: "Seniausias iš jų yra 1569 m. diplomas, parašytas senąja rusų kalba, pasirašytas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Žygimanto Augusto lotyniškai, su valstybiniu antspaudu. Dokumentas liečia XVI a. Kernavės krašte viešpatavusią Astikų giminę, jų valdas ir turtus. Antrasis diplomas parašytas 1573 m. lotynų kalba ir pasirašytas Vilniaus kolegijos steigėjo, Vilniaus vyskupo Valerijono Protusevičiaus. Diplome sakoma, kad Vilniaus vyskupas Valerijonas Protusevičius skiria Vilniaus jėzuitų kolegijos pirmajam rektoriui Stanislovui Varšavickiui kaip atlyginimą už darbą visas pajamas iš Radvilų altarijos. Trečiasis pergamentas parašytas lotynų kalba, juo 1664 m. Lietuvos didysis kunigaikštis Jonas Kazimieras suteikia privilegiją Korvinų-Klusendorių giminei, kuria patvirtina jiems garbės vardus (urėdus) ir leidžia užimti aukštas vietas ponų taryboje greta kitų to meto didikų."

VAKARONĘ SU LIETUVIŲ IR GUDŲ senosiomis darbo dainomis surengė Birutės Andrašiūnaitės vadovaujamas Vilniaus profsąjungų rūmų lietuvių liaudies dainos klubas. Mokslų Akademijos lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslinė bendradarbė Vanda Misevičienė, remdamasi savo tyrinėjimais, kalbėjo apie abiejų tautų darbo dainų panašumą, liudijantį senus kultūrinius ryšius. Vakaronės dalyvių didžiausio dėmesio susilaukė iš Pelesos apylinkių kilusių dainininkių autentiškos dainos, Veronikos Janulevičiūtės, Marijos Razmukaitės, Irenos Veteikytės trijulė ir jaunoji Audronė Motiejūnaitė.

VILNIUJE VIEŠĖJO Vakarų Berlyno kamerinis ansamblis "Amati", įsteigtas prieš 9 metus, pradžioje priklausęs V. Berlyno filharmonijai, vėliau tapęs savarankišku kolektyvu. Jo kūrybinis šūkis: "Nuo Bacho iki mūsų amžininkų". Koncerte vilniečiams ansamblis "Amati" atliko G. F. Haendelio "Koncerto groso Nr. 1 G-dur", S. J. Bacho Dvigubą koncertą obojui, smuikui ir orkestrui, A. Dvoržako "Serenadą styginiams".

LIETUVOS GIMNAZIJŲ jaunųjų literatų ir skaitovų IX konkursas įvyko Šiauliuose. Pagyrimo raštus ir atminimo dovanas laimėjo: jaunieji poetai — H. Bakanas iš N. Akmenės, R. Belickaitė iš Plutiškių, I. Brasiūnaitė iš Kapsuko-Marijampolės, A. Genys iš Pandėlio, J. Liniauskas ir A. Norvilaitė iš Kretingos, jaunieji prozininkai — R. Balsevičiūtė iš Dotnuvos, I. Bierontaitė iš Kretingos, P. Dargis iš Kaltinėnų, V. Kanišauskaitė iš Druskininkų, jaunosios vertėjos — P. Čibiraitė iš Palangos, V. Keraitė iš Molėtų, D. Plutulevičiūtė iš Merkinės, rašinių autoriai — vilnietė R. Buterlevičiūtė, palangiškė V. Gerulytė, linkuviškė O. Rumbauskaitė, kaunietis L. Stankevičius, kėdainietė V. Vasiliauskaitė ir vilnietė G. Veličkaitė. Už kalbos darbus diplomai įteikti kaunietei V. Jasikonytei, lenkimietei I. Kairytei, kaunietei B. Kvedaraitytei, vilkaviškiečiui V. Sutkaičiui, alytiečiui A. Žvinakevičiui. Jaunųjų skaitovų konkurse I vietą laimėjo A. Grybas iš Klaipėdos, II vietas — A. Bražinskaitė iš Raseinių ir G. Žalėnas iš Vilniaus, III vietas — L. Stonytė iš Kauno, I. Plaušinaitė iš Šakių ir L. Gasparovičius iš Vilniaus. Konkurso dalyviai turėjo progą susitikti su rašytojais R. Kašausku, V. Žilinskaite, M. Martinaičiu, A. Zurba, A. Matučiu, su literatūros kritikais, kalbininkais, tautosakininkais, aktoriais.

KAUNO DRAMOS TEATRE debiutavo A. Lunačerskio teatrinį institutą baigusi nauja režisorė Regina Steponavičiūtė. Savo debiutui ji buvo pasirinkusi australų rašytojo R. Loulerio (pavardė sulietuvinta) pjesę "Septynioliktosios lėlės vasara". Scenovaizdžius sukūrė dail. Janina Malinauskaitė, pagrindinius vaidmenis — aktorės Doloresa Kazragytė, Antanina Mackevičiūtė, talkinamos aktorių Algio Matulionio, Algio Vrubliausko, Nijolės Lepeškaitės, Reginos Varnaitės ir kt.

V. Kst.

UNITED TRUST REALTOR

BLOOR — KEELE, $38,700.- prašoma kaina. Mūrinis, atskiras 7-ių kambarių namas. Garažas ir įvažiavimas. Dvi virtuvės ir prausyklos. Arti požeminio.

HIGH PARK, $49,800.- prašoma kaina. Atskiras, mūrinis 8-ių kambarių namas. Du garažai ir įvažiavimas. Dvi virtuvės ir prausyklos. Įrengtas rūsys. Netoli Bloor.

BLOOR — JANE, $41,900.- prašoma kaina. Mūrinis 6-ių kambarių namas. Garažas ir privatus įvažiavimas. Moderni virtuvė ir prausykla. Vandens - alyvos šildymas. Arti Bloor ir požeminio.

BLOOR—RUNNYMEDE, $8,000.- įmokėti. Atskiras, mūrinis, 7-ių kambarių namas. Įvažiavimas ir vieta garažui. Įrengtas rūsys. Moderni virtuvė. Arti susisiekimo ir krautuvių. Gerai prižiūrėtas namas.

BABY POINT, $48,900.- prašoma kaina. Mūrinis, atskiras, 7-ių kambarių namas su dviem garažais ir įvažiavimu. Vandens - alyvos šildymas, moderni virtuvė, įrengtas rūsys, kilimai ir kiti patogumai.

JANE PARK PLAZA, tributis. Prašoma kaina $55,500.-. Butai po du miegamuosius. Dabartinė nuoma $420.- mėnesiui. Vieta trims garažams. Viena skola balansui. Apie $15,000.- įmokėti.

ETOBICOKE, $30,000.— įmokėti. Mūrinis 8 butų pastatas. Privatus įvažiavimas ir vieta 8 automobiliams pastatyti. Pilnai išnuomotas, geros pajamos. Visi priedai. Viena ilgo termino skola.

BATHURST—WILSON, $35,000.- įmokėti. Mūrinis 10 butų pastatas. Penki butai po du miegamuosius ir penki po vieną. 4 garažai ir pakankamai vietos mašinoms pastatyti. Visi butai gerai išnuomoti. Ilgo termino skola balansui.

BALYS SAKALAS
762-8255

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

Kasos valandos:
Pirmad. .....10 - 3
Antrad. .....10 - 3
Trečiad. uždaryta
Ketvirtad. 10-7
Penktad. 10-8
Šeštad. .....9 - 12
Sekmad. ....9.30 - 1

MOKA:
už terminiuius indėlius —
dvejų ir trejų metų 7¼%
vienerių metų 6½%
už taupomąsias (savings) s-tas 6¼%
už depozitų-čekių sąskaitas....5¾%
DUODA PASKOLAS:
asmenines iki $10.000.....8%
nekiln. turto iki $50.000.....8%

Nemokamas visų narių gyvybės draudimas pagal santaupų dydį iki $2.000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10.000. Parduodame American Express kelionių čekius ir International Money Order — pinigines perlaidas. Priimame mokėjimus už nekiln. turtą, telefoną, elektrą, vandenį, dujas. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Mūsų tikslas—ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W. Tel. 534-9286

NEW TORONTO — 30th ST. Atskiras dviejų augštų devynių kambarių namas. Viskas įrengta gyventi dviem šeimom. Penki kambariai pirmame augšte. Naujas vandens-alyvos šildymas, privatus įvažiavimas, sklypas 49 x 125. Prašo $8,000 įmokėti.

DUNDAS ST. W. — ST. JOHN'S RD. Šeši dideli kambariai, dvi virtuvės, vandeniu-alyva šildomas, garažas su privačiu įvažiavimu. Namas be skolų. Įmokėti $10.000.

BLOOR — DUFFERIN. Verslo pastatas: krautuvė ir du butai. Augštos nuomojimo pajamos. Gera vieta betkokiam verslui. Namas be skolų. Įmokėti $25.000.

ANNETTE — RUNNYMEDE. Mūrinis dvibutis — 10 kambarių. Arti mokyklų ir susisiekimo. Įmokėti $20.000.

RUNNYMEDE — BLOOR. Arti Bloor gatvės ir puikaus susisiekimo, 13 kambarių namas. Penki kambariai pirmame augšte su atskiru įėjimu. Didelis sklypas, dvigubas mūrinis garažas su privačiu įvažiavimu. Įmokėti prašo $20.000.

DURHAM — BENTNINCE. Prie 6 kelio (viena mylia nuo Durham miestelio) 37 akrai žemės. Dalis apaugusi medžiais. Pirkinys yra maždaug 75 mylios nuo Toronto. Prašo $15.000 su $5.000 įmokėjimu.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI
S. JOKUBAITIS
Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

F. SENKUS REAL ESTATE
1997 Dundas St. W. • Tel. 533-4414

W. VASIS REAL ESTATE
Didelis pasirinkimas namų, žemės ir kitos rūšies nuosavybių.
Skambinti — J. GUDAS
863 BLOOR St. W., Toronto 4, Ont. **Tel. 534-7525**

Lietuvio savininko mėsos KRAUTUVĖ
ARNOLD'S MEAT MARKET
259 Ellesmere Rd., Scarborough, Ont. **Tel. 445-6031**
(Warden & Ellesmere)
Parduodama įvairiais kiekiais šviežia pirmos rūšies A 1 jautiena, veršiena, kiauliena, taip pat — vištos, žąsys, antys. Supjaustoma, supakuojama, paruošiama dėti į šaldytuvus (freezer) pagal pirkėjo norą. Užsakymai priimami telefonu. Atvažiavus galima išsirinkti. Nemokamas pristatymas.

BEST ELECTRIC
NUO LŪSNOS IKI DANGORAIŽIO! VERSLO BEI PRAMONĖS PASTATŲ ELEKTROS ĮRENGIMAI, PRIEŽIŪRA IR KITI DARBAI
ELEKTROS RANGOVAS
Tel. 489-5425 Petras Prakas
Namų: 920-2501 Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

EXTRA REALTY LTD.
386 RUSHOLME RD., TORONTO 4 TEL. LE 1-1161

BLOOR — WINDERMERE, $20.000 įmokėti, atskiras, mūrinis, dviejų augštų, 3 miegamųjų, užbaigtas rūsys, garažas, privatus įvažiavimas, geros statybos, 4 metų senumo.

KIPLING — RATHBURN, 3 miegamųjų vienaaugštis (bungalow), garažas, privatus įvažiavimas.

RONCESVALLES — DUNDAS, atskiras, 3 augštų, 10 kambarių, 4 virtuvės, 3 prausyklos, užbaigtas rūsys, 2 garažai.

J. KUDABA Namų telefonas 783-2105

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJ

Pirmą kartą Lietuvos slidininkų istorijoje aukso medalį laimėjo Vilniaus pedagoginio instituto studentė Irena Milašiūtė. Mančegorske įvykusiose Sovietų Sąjungos jaunimo slidinėjimo pirmenybėse 5 kilometrų nuotolį ji įveikė per 18 min. 54 sek. ir laimėjo I vietą.

Tarptautinį futbolo turnyrą Klaipėdoje laimėjo Vilniaus "Žalgirio" futbolininkai, baigmėje nugalėję Klaipėdos "Atlanto" komandą 3:1. Trečią vietą išsikovojo Liepojos "Zweinieko" komanda, susitikimą su Varšuvos "Hutniko" komanda laimėjusi 1:0.

Sovietų Sąjungos A klasės krepšinio pirmenybių rungtynėse Vilniuje "Statybos" vilniečiai krepšininkai nugalėjo Alma Atos "Lokomotyvą" 70:64.

Lietuvos ir Varšuvos jaunių lengvaatlečių susitikime Vilniuje 168:94. taškų santykiu lietuviai įveikė lenkus. Varžybose buvo pagerinti penki Lietuvos jaunių rekordai.

VYČIO ŽINIOS

Golfo sezonas oficialiai pradedamas gegužės 20 d. Tą dieną įvyks Vyčio uždaros pirmenybės, kurios bus pravestos Hornby Towers aikštyne. Pradžia 1 v. p.p. Liepos 8 d., 12 val., Georgetown aikštyne bus pravestos Vyčio atviros pirmenybės, o sezono uždarymo varžybos įvyks įvyks rugsėjo 30 d., 12 val., Glen Eagles aikštyne.

Taip pat jau pradedamas tarpusavio turnyras. Norintieji dalyvauti prašomi registruotis pas sekcijos vadovus. Sekcijai vadovauja Leonas Radzevičius, tel. 827-5620 (Oakville) ir Juozas Balsys, tel. 485-1488. Registracija šiam turnyrui taip pat bus vykdoma golfo sezono atidarymo varžybose šį sekmadienį. Tarpusavio turnyre yra tam tikrų pakeitimų. Šiais metais mokestis turės būti sumokėtas prieš pradedant varžybas.

Mūsų nuolatiniam rėmėjui Leonui Kirkiliui nuoširdžiai dėkojame. **A. S.**

AUŠROS ŽINIOS

S. Amerikos lietuvių sporto žaidynėms Detroite užsiregistravo rekordinis komandų skaičius. Krepšinio varžybose dalyvaus: vyrų A klasėje — 6 komandos, vyrų B — 8, jaunių A — 10, jaunių B — 5, jaunių G — 8, jaunių D — 6, mergaičių A — 2. Šachmatuose varžysis 5 komandos. Aušros sporto klubas į žaidynes išvyksta gegužės 4, penktadienį. Torontan grįš sekmadienio vakarą. Aušriečiai Detroite apsistos "Hill Top Motel", 10010 Telegraph Rd. Reikalui esant, su išvykusiais galima susirišti tel. 1-313-534-7300 per Klubo pirm. A. Nausėdą arba komandų vadovus.

Praėjus Kanados jaunių stalo teniso pirmenybėm, galim didžiuotis dviejų jaunų lietuvių laimėjimais. Paulius Klevinas įrodė, kad Kanados jaunių tarpe neturi sau lygaus, laimėdamas visas galimas pirmas vietas. Paulius sėkmingai apgynė turėtą Kanados jaunių čempionatą ir dar laimėjo berniukų dvejeto I vietą. Birutė Plučaitė, sėkmingai pasiekusi baigmines rungtynes, "suklupo" prieš montrealietę Damankos ir tapo Kanados mergaičių vicemeistere. Be vicemeisterystės, Birutė laimėjo mergaičių dvejeto I vietą. Gražiausias pirmenybių laimėjimas ir "Lithuanian Power" įrodymas, teko Birutei ir Pauliui Kartu. Ši pora laimėjo mišraus dvejeto čempionatą. Tai ilgo ir sunkaus treniravimosi vaisius, kuriuo jie, nenuilstantis treneris Jonas Klevinas ir mes visi didžiuojamės.

Golfo sezono atidarymo turnyras rengiamas gegužės 6 d. — sekmadienį. Pradžia 11 v.r. Hornby Towers aikštėje. Turnyro vadovas — M. Šlapšys.

SKAITYTOJAI PASISAKO

KOKIA TURI BŪTI SPAUDA?

Iš visos mūsų veiklos lietuviška spauda yra svarbiausia. Reikia, kad ji būtų labiausiai veiksminga ir visus lietuvius pasiekianti. Mūsų spauda yra visuomeninis kūrinys, daugelio bendradarbių savanoriškai prirašomas, dar didesnio ištikimųjų skaičiaus visaip palaikomas. Dėlto kartais redaktoriai bando pasiteisinti, kad mūsų spauda yra tokia, kokia yra mūsų lietuviška visuomenė.

Laikas būtų konkrečiai pasvarstyti, kas yra darytina, kad mūsų spauda būtų patraukli jaunajai kartai ir apimtų lygiai visus lietuvių sluogsnius. Ta linkme redaktoriai bando eiti, dažniausiai pataikavimu žmogiškai silpnybei ir tuštybei, rašydami apie jaunuosius ir spausdindami jų nuotraukas. Deja, apie visus negali parašyti, ir tai sukelia kitų tarpe neigiamus jausmus. Svarbiau būtų pateikti laikraščio turinį tokį, kuris visus domintų, būtų brandus ir reikšmingas.

Būtų labai naudinga lietuviškai spaudai turėti redakcines kolegijas — tarybas, sudarytas iš gausaus būrio kompetetingų bendradarbių, atstovaujančių įvairioms sritims ir sluogsniams. Jų patarimu ir pastangomis remtųsi rutinos darbais užversti redaktoriai, nustatant laikraščio kryptį ir turinį. Mūsų visuomenėje yra gausios ir pajėgios intelektualinės jėgos, tik reikia jas sutelkti ir pasinaudoti. Negali būti kalbos apie laikraščių skaičiaus mažinimą — jų galėtų būti ir daugiau. Tik turime padaryti juos tikrai svariais ir veiksmingais. Be to, laikraščiai turėtų palaikyti glaudesnį sąlytį su skaitytojais anketomis. Ypač tai lengva padaryti atnaujinant prenumeratas.

Kiekvienas lietuviškas laikraštis, net ir dienraštis, turėtų būti labiau žurnalinio pobūdžio — mažiau pigių naujienų, daugiau žinių ir apsisprendimo rašinių. Tai godžiai skaito jaunimas ir dauguma kitų. Mums svarbu kiekvieną lietuvį išugdyti sąmoningu lietuviu, apsaugoti jį nuo gausių šiandieninių klystkelių, uždegti jį dideliem siekiam.

Mūsų dienos aktualijos turi būti dažnai surišamos žvilgsniu į praeitį, į tautos tęstinumą, į įdomius mūsų didingos istorijos momentus, į tautos didvyrių gyvenimą įvairių sukakčių proga. Tai noriai skaito jaunimas kaip visiškai naują dalyką, mielai perskaito ir labiausiai išpruses žmogus, nors jam tai ir nėra visiškai nauja.

Dalis bendradarbių noriai rašo, kas jiems "ant širdies guli", be aiškesnės žurnalistinės nuojautos ir tikslo, apie varganas tremties dienas, įsikūrimo sunkumus, kaimo gyvenimą. Tai dažniausiai nėra nei būdingi, nei tautiškai reikšmingi dalykai. Pensininkai bendradarbiai taip pat gausiai paberia abejotinos vertės rašinių, kartais keliančių gincus, nereikšmingų atsiminimų, nebūdingų smulkmenų, naivaus galvojimo. Partinės diskusijos taip pat darosi skaitytojams mažiausiai įdomios. Be to, skaitytojas reikalauja ir sau pagarbos, kad rašiniai būtų oriai parašyti, trumpai ir aiškiai, be pigių gudravimų.

Ypatingi reikalavimai yra katalikiškai lietuvių spaudai, kuri turi ir krikščioniškos orientacijos tikslus. Ar nekrypstama į būdingą Šiaurės Amerikos paviršutiniškumą, kur katalikai, skaitą savo katalikiškus laikraščius, labai dažnai pasirodo mažai orientuoti ir idėjiškai apšviesti? Ten randi daug naujienų apie įvairius dvasininkus ir religines organizacijas, įstaigas, tačiau labai mažai esminių žinių.

Atrodo kažkas nepraporcingo, kai popiežiaus svarbi kalba tik keliais žodžiais paminima religiniame skyrelyje, o recenzija apie naują knygą eina per kelis numerius. Teisingi vysk. V. Brizgio žodžiai, primeną spaudai, esą ji perdaug rašo, ką Volteras ar kitas bedievis yra pasakęs, o mažiausiai kalba apie pačius svarbiausius dalykus. Be to, mūsų katalikiškų laikraščių pareiga yra pilnai paliesti ir krikščioniškoje šviesoje vertinti visus gyvenimo įvykius. Kaip ekonominis žurnalas viską vertina ekonominiu atžvilgiu, politinis laikraštis — politiniu, taip katalikiškas laikraštis turi viską vertinti krikščioniškos tiesos ir doros atžvilgiu. Prel. M. Krupavičius yra teisingai pastebėjęs, kad einame į laikus, kada bus aiškiai tik dvi partijos — vieni už Dievą, kiti prieš Dievą. Gyvenime matome, kaip lengva žmonėms persiorientuoti į galutinį kairumą, kai jo religinė pasaulėžiūra buvo kairi ar liberali. Dėlto tos rūšies politinės diskusijos turi dažnai rasti vietos katalikiškame mūsų laikraštyje. Iš viso, laikraštis turi pasisakyti labai aiškiai, nuodugniai ir neapsigaudinėti pakantumo reikalu.

T. Vildžius

"BALTOS GĖLĖS"

Leiskite per "TŽ" padėkoti Hamiltono mergaičių chorui "Aidas", jo dirigentui sol. V. Verikaičiui ir leidėjams už puikią dovaną — plokštelę "Baltos gėlės". Tai viena geriausių plokštelių, išleistų pastaruoju metu. Tikimės, kad tai ne paskutinė, o tik viena iš pirmųjų mielo "Aido" plokštelių.

Nijolė Bagdžiūnienė

ATLIEKU GRINDŲ ATNAUJINIMO (sanding) poliravimo ir blizginimo darbus Toronte.
Alfonsas LE6-2805.

Ateitininkų žinios

Wasagos stovyklai, kuri bus nuo liepos 22 d. iki rugpjūčio 4 d., jau pradėta ruoštis. Stovykla bus suskirstyta į dvi grupes: jaunučių ir vyr. moksleivių. Jaunučiai nuo 7 iki 12 metų turės atskirus vadovus ir atskirą programą. Vyresniesiems nuo 13 iki 18 metų bus visiškai atskira programa. Šiuo metu renkami vadovai ir ruošiama programa.

Tėvų komitetas rūpinasi stovyklos ūkiniais reikalais. Dar trūksta dviejų šeimininkių ir dviejų ūkvedžių. Suinteresuotieji prašomi kreiptis į Z. Girdauską tel. 533-0342. Šeimininkės dirba tik kas antrą dieną. Gera proga tiems tėvams, kurių vaikai stovyklauja.

Tradicinis kepinių ir gėlių išpardavimas, ruošiamas tėvų komiteto, įvyks Motinos Dieną, gegužės 13, Prisikėlimo parapijoje. Pradžia — 9.30 val. ryto.

Skautų veikla

● Kanados rajono vadovų-vių suvažiavimas — gegužės 6, šį sekmadienį, St. Catharines, Ont. Pamaldos bus 10 v.r., ne 11 v.r., kaip anksčiau buvo skelbta. Suvažiavime dalyvaus LS Seserijos vyr. skautininkė v. s. L. Milukienė ir LS Brolijos vyr. skautininkas v.s. P. Molis.

● Toronto skautų obuolių dienoje balandžio 28 d. dalyvavo apie 40 "Rambyno" tunto skautų. Nors oras buvo šaltas ir lietingas, bet pinigų obuolių pirkėjai suaukojo daugiau kaip pernai.

● A.a. J. Česėkas, ilgametis skautų rėmėjas, Romuvos komiteto narys pirmaisiais stovyklavietės kūrimo metais, mirė balandžio 27 d. Artimuosius užjaučiame. **Č. S.**

● Paskutiniame Toronto jūrų skautų vadovų pasitarime, kuriam vadovavo j. s. A. Empakeris, buvo aptartas vasaros veikimo planas. Po teorinių pamokų buriavimo praktika bus atliekama v. j. s. B. Stundžios ir M. Empakerio jachtose. J. ps. J. Kuprevičius sutiko suorganizuoti jūrų skautus dainininkus ir muzikantus.

● V. j. s. B. Stundžia kapitono padėjėjo pareigose jachta atliko ilgesnę kelionę. Iš Tahiti buvo nuplaukta į Havajus, padarant apie 2,500 jūrmylių (4.500 km). Apie savaitę teko buriuoti esant vėjams beveik audros stiprumo.

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

jų skaičiumi.

Darbo ir imigracijos ministeris R. Andras pranešė, kad ateityje bus geriau sutvarkytas nedarbo draudos įstaigų patarnavimas. Bus atidaryta 18 naujų įstaigų, padidinant jų skaičių iki 316. Įstaigų darbas bus sėkmingesnis ir bus išvengta piktnaudojimo ir apgaulės. Kiekvienas pareigūnas bus atsakingas už tam tikrą bedarbių skaičių ir galės geriau spręsti jų reikalus.

Teisingumo ministeris O. Lang nori, kad Kanados gyventojų skaičius pakiltų iki 50 milijonų. Jis pats augina septynis vaikus. Daug kanadiečių pasisako priešingai. Esą, ir dabar daug Kanados gyventojų nėra pajėgūs be valstybės paramos išsiauginti savo šeimas. Jei Kanadoje bus 50 milijonų gyventojų, Kanada nebegalės kviečių parduoti atsilikusiems kraštams, kur ir dabar bado šmėkla žmonėms žiūri į akis.

Ontario parlamentas patvirtino nuo balandžio 2 d. įsigaliojusį papildą eismą tvarkantiems įstatymams, nukreiptą prieš baudų nemokančius automobilių vairuotojus. Tokių nesumokėtų baudų 1968 m. buvo $3.4 milijono, o dabar jos jau pakilo iki $13 milijonų. Pagal naująjį papildą, teismas baudų nesumokėjusiam vairuotojui pasiųs specialią sąskaitą ir duos pusę mėnesio jai sutvarkyti. Jeigu vairuotojas ir tada neatsilygins, iš jo bus atimtas leidimas važinėti automobiliu.

Atnaujinta Osgoode Hall, buvusi senoji Toronto rotušė, kurioje dabar yra Ontario vyr. teismas, bus atidaryta birželio mėn. 26 d. Ją atidarys karalienė Elzbieta II, kai ji lankysis Kanadoje. To pastato remontas užtruko 3 metus ir kainavo 8,6 mil. dolerių.

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., TORONTO, ONTARIO **Tel. 535-1258**
• Įvairios mūsų gamybos rūkytos dešros ir salami •
• Pirmos rūšies A. 1 šviežia mėsa • Lietuviški sūriai •
• Silkės ir rūkyta žuvis • Šviežį ir kepti paršiukai •
• Šviežia, šaldyta bei mūsų rūkyta įvairi paukštiena •
• Importuoti maisto gaminiai •
• —— UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU —— •
• ——— NEMOKAMAS PRISTATYMAS ——— •

AL GARBENS
REAL ESTATE
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys
Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West

RONCESVALLES RAJONE atsikras 11 kambarių 3 augštų namas vandeniu šildomas; 5 kambariai pirmame augšte; privatus įvažiavimas, apie $10.000 įmokėti. Viena skola.

INDIAN RD. — HIGH PARK, gražus namas, 10 kambarių per 3 augštus, gerame stovyje, vandeniu-alyva šildomas, geros pajamos, atvira skola.

NEW TORONTO, apynaujis tributis namas, didelis sklypas, apie $15.000 įmokėti, viena atvira skola išmokėjimui.

HIGH PARK — ANNETTE, dvibutis — po du miegamuosius, modernizuotas namas, balkonai, naujai įrengtas vandeniu šildymas, apie $10.000 įmokėti.

AL. GARBENIS PR. KERBERIS ST. DARGIS
Namų tel. HU 9-1543 Namų tel. LE 5-1584 Tel. 536-2738
REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA	IMA
5¾% už depozitus	
6% už šėrus	8% už asm. paskolas
6% už taupymo s-tas	
6½% už 1 m. term. dep.	8% už mortgičius
7¼% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas — šeši milijonai dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $5.000 ir **mortgičius** pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. **Visų narių gyvybė** apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p.p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p.p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Telefonas LE 2-8723 • Toronto 3, Ontario

A. J. MORKIS
REAL ESTATE & MORTAGE BROKER
Ontario ir Toronto Real Estate Board narys

DUNDAS — KEELE, $3.000 įmokėti, plytinis 9 kambarių namas, 2 modernios virtuvės, 2 prausyklos, įvažiavimas. Prašoma $26.900.
ST. CLAIR — DUFFERIN, $35.000 įmokėti, atskiras 6 butų plytinis namas, šiltu vandeniu šildomas, privatus įvažiavimas, 3 garažai, viena skola, tas pats savininkas per 20 metų.
BLOOR — DOVERCOURT, $2.500 įmokėti, 4 dideli kambariai, atnaujintas, nauji vamzdžiai (plumbing) per visą namą, moderni virtuvė, garažas. Prašo $24.900.
ROYAL YORK — LAKESHORE, plytinis, vienaaugštis (bungalow), atskiras, 5 kambariai pliius kambarėlis (den), privatus įvažiavimas. $5.000 įmokėti.
JANE — DUNDAS, plytinis, 7 kambarių namas, nauja šildymo krosnis, šoninis įvažiavimas, garažas.

1082 BLOOR St. W., TORONTO 4,
Telefonai: 534 - 8459; 233 - 5996
Turime krautuvių, namų vasarviečių, viešbučių, motelių įvairiose vietose ir įvairia kaina. — — — Prašome tik kreiptis pas mus.
VYT. MORKIS, A. BLIUDŽIUS

ED. KONDRATAS, siuvėjas
Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)
1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario **Tel. 533-5454** Lietuviams daroma NUOLAIDA

DANISH CUSTOM FURNITURE
BALDŲ PROJEKTUOTOJAI IR GAMINTOJAI IŠ BURMOS MEDŽIO (TEAK FURNISHINGS)
Baldai tiesiog iš įmonės A. JENSEN & SON LIMITED
25 Le Page Court, Downsview, Ontario. — Keele ir Finch
Tel. 636-9811. Atidaryta nuo 9 val. ryto — 6 val. vakaro, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Firchuk Textiles Ltd. Siuntiniai į Europą
Pagrindinė įstaiga: 658 Queen St. W., Toronto 3, Ont. Tel. EM 4-5036
Hamiltone skyrius:
293 Ottawa St. N., Hamilton, Ont. Tel. 549-2005

PARCELS TO EUROPE
Čia gausite tekstilės gaminius pigiausiomis kainomis; didelis pasirinkimas skarelių, megztinių ir kitų dalykų, kuriuos gavę giminės ir draugai Europoje tikrai džiaugsis.

LITHO-ART SPAUSTUVĖ
971 College St., Toronto 4, Ont.
Telefonas: 533-4363
LIETUVIAI SAVININKAI
Įvairūs spaudos darbai: leidiniai, programos, visi verslo bei reklaminiai spaudiniai

YOUNG a. BIGGIN LTD. REALTOR
• *10 pardavimo įstaigų Toronto rojonuose* •
Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę, mielai jums patarnaus
VYT. V. GIRDAUSKAS
Patarnaujame nuosavybių pirkimo bei pardavimo reikaluose ir MISSISSAUGA apylinkėje
1576 Bloor St. West • **Telefonai: Įstaigos: 537-3431**
Toronto 165, Ontario • **Namų: 279-5988**

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS, IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

DIDŽIAUSIOS IR GRAŽIAUSIOS EUROPIETIŠKOS MĖSOS IR SKANĖSTŲ KRAUTUVĖS KANADOJE
SPECIALŪS GAMINIAI KAS SAVAITĘ
tip-top MEATS DELICATESSEN
1727 BLOOR STREET WEST (PRIEŠ KEELE POŽEMINIO STOTĮ)
YORKDALE SHOPPING CENTRE • **FAIRVIEW MALL** (SHEPPARD AVE. / DON VALLEY PARKWAY)
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS (QUEEN ELIZABETH ir 27 kelias)
HURON - SQUARE - SHOPPING CENTRE (Cooksville, 10 ir 5 kelias)

Balio Maskeliūno DRAUDOS ĮSTAIGA
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2483 Lakeshore Blvd. West, Toronto 14, Ontario
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA — LUNA NARYS
Ilgametė patirtis — įvairių draudos b-vių atstovybė

CLEAR-VISION — TV-HI-FI —
Taisomi ir parduodami paprasti ir spalvoti televizijos priimtuvai.
Prieinamos kainos.
Tel. 532-7733 *1613 DUNDAS Street West*

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, **tel. 279-4371**)
persikėlė į naujas patalpas. Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: **A. Paškevičius** ir **J. Tamošiūnas**

A. ČIŽIKAS **ALFA RADIO & TV**
• Parduodam ir taisom televizijos ir radijo aparatus •
• Statom ir taisom antenas •
• Didelis pasirinkimas lietuviškų plokštelių •
672 Lansdowne Ave. • Tel. 531-6165

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS
į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.
Dovanos be muito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.
Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.
Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA **Baltic Exporting Co.** 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALŪZA

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo apartai. Parduodamos lempos ir baterijos. • Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

Mechaninis automašinų taisymas, sąžiningas patarnavimas
Bloor Autorite Garage 296 BROCK AVE. (tarp Dundas ir College)
Savininkas FRANK PETIT Tel. 531-1305
Autorite sales and service, 1636 Dundas Street West
Parduodami automašinų radijo priimtuvai, padangos ir kt. reikmenys

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos
DUNDAS AUTO BODY
MAX KANE AUTO BODY
Darbas sąžiningas ir garantuotas
Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas
430 BATHURST ST.
Tel WA 1-3225 arba WA 4-1001

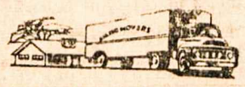
BALTIC MOVERS
VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS
BALDAI IR KT.
Vežamas turtas pilnai apdraustas
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

780 QUEEN ST. W.
PRIE GORE VALE
TEL. EM 4-7994
ART'S PHOTO STUDIO
Vestuvinės nuotraukos
Meniškos vaikų nuotraukos
Portretai ir kt.

Čikagos lietuvių horizonte

Vladas Ramojus

ŠVENTĖS IR POTVYNIAI

Didžioji Savaitė Čikagoje ir tolimesnėse bei artimesnėse jos apylinkėse liks prisimintina audromis, lietumis ir net potvyniais, kurie labiausiai palietė St. Louis miestą bei apylinkes, o taip pat ir Rockford, Ill., kur yra nemaža lietuvių kolonija. Tamsūs audros debesys per Čikagą praslinko ir Didžiojo Šeštadienio vakarą, kai Jaunimo Centras buvo pilnas skautų akademikų, susirinkusių į velykinio susikaupimo valandą, o jėzuitų koplyčioje tik ką baigėsi kun. J. Borevičiaus pravestos rekolekcijos vyrams. Velykų rytą padangė prašvito, šimtai tikinčiųjų rinkosi į lietuvių parapijų bažnyčias bei vienuolijų koplyčias Mišioms. Malonus įspūdis buvo, kai prie Dievo stalo ėjo ištisos šeimos su jaunuoju, gimnazijas ar universitetus lankančiu atžalynu, nors kapelionai šiuo metu plačiai kalba ir yra susirūpinę, kad jaunimas labai nutolęs nuo Dievo. Tačiau bent Velykų rytas Čikagoje, o taip pat ir D. Šeštadienio vakaras paliko visai teigiamą įspūdį.

NESUTARIMAI NESIBAIGIA

Balandžio 18 d. BALFo vadovybė Čikagoje sušaukė skubią spaudos konferenciją "Gintaro" svetainėje. Šias eilutes rašančiam vos atvykus į svetainę ir minutei stabtelėjus prie baro, "Gintaro" savininkas pareiškė, kad jis iki šiol BALFui aukodavo $50, bet toliau teaukos tik $5, o $50 skirs Lietuvos Dukterų Draugijai, kuri rūpinasi vietinių lietuvių šalpa. Tuojau atvyko ir vienos stambios lietuviškos prekybos savininkas. Jis užsiminė, kad jo partneris tik ką pasakęs, jog aukų reikalus reiks gerokai peržiūrėti ir iki šiol BALFui skirtą stambią kasmetinę sumą nukreipti kitiems. Šiuos nemalonius faktus, kuriuos teko išgirsti keliolikos minučių laikotarpyje, skelbiu iliustracijai, kaip yra visuomenėje palaužtas pasitikėjimas BALFu. O tai padarė Niujorko BALFo 100-jo skyriaus valdyba, iškėlusi bylą amerikiečių teisme įrodyti, kad paskutinis BALFo seimas Detroite, kur balsų dauguma nutarta jo centrą iš Niujorko perkelti į Čikagą, neva buvęs neteisėtas. Įdomu, kad tą seimo nutarimą vienbalsiai patvirtino ir specialus BALFo direktorių suvažiavimas Čikagoje kuriame dalyvavo 23 direktoriai ar jų įgalioti atstovai. Bet senoji BALFo centro valdyba Niujorke ir bylą iškėlęs BALF-o 100-sis skyrius į BALFo seimo ir direktorių nutarimus nekreipia jokio dėmesio: neperduoda turto ir net nepripažįsta naujosios valdybos teisėtumo. Iš balandžio 18 d. spaudos atstovams išdalintų informacijų paaiškėjo, kad The Chase Manhattan banke yra užšaldyti BALFo pinigai, kuriais negali naudotis nei naujoji valdyba Čikagoje, nei senoji Niujorke. Tokiai padėčiai susidarius, naujoji BALFo centro valdyba jaučiasi, kad jos rankos vykdyti šalpos darbą yra supančiotos, ir net galvoja apie atsistatydinimą. Bet tiek BALFo veikėjai, tiek spaudos atstovai balandžio 18 d. spaudos konferencijoje labai vieningai pasisakė, kad jokios kalbos apie atsistatydinimą negali būti, kad naujoji centro valdyba yra teisėtai išrinkta ir kad kaltė už BALFo griaunamąjį darbą tenka tiems, kurie kelia bylą amerikiečių teisme, ir tiems, kurie tokios bylos kėlimą laimina. Tarp kitų, ypač šiltus tėviškus bei įkvėpiančius žodžius naujosios valdybos adresu tarė žinomas BALFo veikėjas evangelikų kun. A. Trakis. Aplamai ši BALFo spaudos konferencija labai sudrumstė skaidrią velykinę nuotaiką. Duok Dieve, kad Kristaus prisikėlimas atneštų daugiau šviesos į šiuo metu labai apsiniaukusį BALFo horizontą, horizontą tos bendrinės šalpos organizacijos, kurį į JAV atvežė tiek daug lietuvių iš V. Europos.

PAŠNEKESIAI IR DARBAI

Iš paskirų žinučių Čikagos liet. dienraščiuose pastebime, kad dabartinė LB Marquette Parko valdyba, pirmininkaujama J. Vaičiūno, turi daug pasitarimų. Neseniai ji tarėsi su Marquette Parko liet. parap. klebonu kun. A. Zakarausku, šiomis dienomis — su "Tėviškės" evangelikų parap. klebonu kun. A. Trakiu, su K. Donelaičio lit. mokyklos vedėju ir kt. Ta pati valdyba savo neigiamu pareiškimu spaudoje netiesiogiai išreklamavo okup. Lietuvos grafikų parodą, tam tikros žmonių grupės surengtą "Menėje", Marquette Parke. Bet šiomis dienomis perskaitėm ir kitą žinią: LB Marquette parko valdyba, susitarusi su plk. K. Ališausku, autorium knygos "Kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės", užsakė 34 tos knygos ekzempliorius dovanoti K. Donelaičio augšt. mokyklos abiturientams mokyklos baigimo proga. Tai vienas iš konkrečių darbų, už kurį LB Marquette Parko valdybą tenka nuoširdžiai sveikinti bei linkėti, kad tuo pavyzdžiu pasektų ir kitos apylinkės.

MIRĖ DR. S. BIEŽIS

Balandžio 6 d. Čikagoje mirė anksty vesniosios lietuvių kartos veikėjas ir žinomas gydytojas dr. S. Biežis. Būdamas nesvyruojantis tautinės srovės žmogus, velionis daug dirbo ir bendrinėse liet. organizacijose. 1919 m. jis suorganizavo ir vadovavo Lietuvos gelbėjimo draugijai, kelis kartus pirmininkavo Amerikos Lietuvių gydytojų draugijai, Čikagos Altos skyriui, "Margučio" radijo valandėlėje vedė sveikatos skyrių per ilgus metus. Kanados lietuviai velionį turėtų prisiminti iš III JAV ir Kanados dainų šventės, nes jis buvo tos gana gerai pavykusios šventės rengėjų pirmininkas. Šalia kitų, velionis daug padėjo lietuviams skautams, ir daugiausia dr. S. Biežio dėka jie turi puikią Rako stovyklavietę. Dr. S. Biežio palaikus į Šv. Kazimiero kapines palydėjo daugybė žmonių.

NAUJA TEISININKĖ

Savo laiku Toronte gyvenusi Nijolė Vienožinskaitė - Čepulkauskienė, Lietuvos meno mokyklos kūrėjo dail. Justino Vienožinskio dukra, vasario mėn. baigė DePaul universiteto Čikagoje teisės mokyklą juris doctor laipsniu. Lietuvoje ji yra baigusi Vilniaus universiteto teisių fakultetą 1943 m. Montrealyje 1957 m. ji baigė McGill universiteto bibliotekos mokyklą bachelor of library science laipsniu ir nuo to laiko dirbo įvairiose bibliotekose Kanadoje ir JAV. Persikėlusi į Čikagą, nuo 1964 m. pabaigos ji dirba federacinių teismų bibliotekoje bibliotekininko pavaduotojos pareigose. Šalia darbo, 1967 m. rudenį pradėjo studijuoti teisę vakarinėje mokykloje, kurią dabar ir užbaigė.

SPECIALŪS UŽSAKYMAI AUTOMOBILIŲ
į Lietuvą.
Garantuotas skubiausias pristatymas.
Prašome rinktis ir šių naujų modelių
"ŽIGULIS" VAZ 2101 $3520.00
Naujausias pagerintas Eksportinis modelis "ŽIGULIS" VAZ 2103 $4036.50
Station Wagon "FURGON" $3881.25
Eksportinis modelis "MOSKVIČIUS" 412 IE $3570.00
"MOSKVIČIUS" 408 IE $3285.00
"ZAPOROŽEC" ZAZ 968 $2250.00
Visos kainos JAV doleriais
PRAŠYKITE MŪSŲ SPECIALIŲ BIULETENIŲ SU AUTOMOBILIŲ ILIUSTRACIJOMIS.
Užsakykite dabar tik per INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. St., Fifth floor New York, N.Y. 10010, USA.
Telefonas 982-1530
MES TURIME 24 METŲ PATYRIMĄ IR DAUG TŪKSTANČIŲ PATENKINTŲ KLIENTŲ.

PRANEŠIMAS APIE NAUJĄ GYDOMĄJĄ MEDŽIAGĄ

sutraukiančią hemorojus

Tai yra ypatinga gydomoji medžiaga įrodžiusi galią sutraukti hemorojus ir pataisyti sugadintus audinius.

Pagarsėjęs tyrimų institutas atrado nepaprastą gydomąją medžiagą, sugebančią sutraukti hemorojus be skausmo. Ji per kelias minutes sumažina niežėjimą ir nepatogumus bei pagreitina uždegimo pažeistų audinių gijimą.

Visais tyrimo atvejais švelnėjant skausmams, įvykdavo hemorojų susitraukimas.

Tačiau visų svarbiausia — rezultatai būdavo toki nuostabūs, kad šis pagerėjimas tęsdavosi daugelį mėnesių.

To buvo pasiekta naudojant gydomąją medžiagą (Bio-Dyne), kuri greitai padeda užgyti pažeistoms celėms ir sužadina naujų audinių augimą.

Dabar Bio-Dyne galima gauti tepalo bei lazdelės formose "Preparation H" vardu. Prašykite visose vaistinėse. Pinigai bus grąžinti, jei nebūsite patenkinti.

NAUJA VALDŽIA...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

autoritetu, bet teismo sprendimu. Net ir tuo atveju, kai deportacijos įsakymas remiasi teismo sprendimu, vistiek pilietybę turintis imigrantas padaromas antros klasės piliečiu. Mes kreipiamės į Jus, kaip ministerį pirmininką ir pasižymėjusį advokatą, prašydami užtikrinti Australijos konstitucijos apsaugą, sustabdyti šį beteisiškumą ir patvarkyti, kad visi kaltinimai būtų teismo peržiūrėti, turint galvoj ilgą ir garbingą britų teisės tradiciją. Mes drebam tik pagalvoję, kas atsitiks, jei Lenkijos komunistų vadas užsinorės aplankyti Australiją ir pareikalaus, kad jam būtų atiduoti "reakcinių" imigrantų vadai.

Taigi, lenkų organizacijų taryba smarkiai reagavo. Nei mūsų vietiniai lietuviški veiksniai, nei Baltiečių Taryba kol kas nieko nepareiškė. Iš privačių informacijų atrodo, kad turbūt nieko ir nebus daroma.

Šiuo metu parlamente vyksta smarkūs ginčai, liečiantys buvusį teisingumo ministerį. Sakoma, kad jis neturėjęs pakankamai medžiagos kroatams apkaltinti, o dabartinis teisingumo ministeris tos medžiagos radęs Australijos saugumo bylose.

Redakcijos pastaba. "TŽ" velykiniame nr. paskelbtos Australijos lietuvių kronikos autorius yra V. Šliogeris. Atsiprašome už pavardės praleidimą.

TELŠIŲ GIMNAZIJĄ PRISIMINUS

(Atkelta iš 3-čio psl.)

jos prezidentas — irgi žemaitis Narutavičius, kilęs iš Alsėdžių parapijos. Buvo sakoma, jog Narutavičius puikiai kalbėjo žemaitiškai.

Norėčiau dar priminti savo santykius su Z. Ivinskiu. Kaip ir su visais klasės draugais, su Ivinskiais sugyvenau gerai. 1921 m. aš palikau gimnazijos suolą ir pradėjau "raštininko" karjerą teismų įstaigose. Kol gyvenau Telšiuose (iki 1926 m.), susitikdavau su klasės draugais ir pasikalbėdavau. Persikėlęs gyventi į Kauną, Z. Ivinskį sutikdavau dažnokai (daugiausia universitete) ir su juo pasikalbėdavau politiniais, teisiniais ir istoriniais klausimais.

Paskutinį kartą Z. Ivinskį sutikau Plungėje 1944 m. rugsėjo pradžioje. Tada jis sakė, esą Karaliaučiaus universiteto prof. Gerulis užtikrinęs, kad vokiečiai gins Kuršą, Žemaitiją ir neužleis to krašto maskoliams. Po kelių dienų matėme, kad vokiečių šarvuočių Prinz Eugen divizija pradėjo žygiuoti per Plungę Ž. Kalvarijos link.

1944 m. spalio 5 d. maskoliai pradėjo puolimą; spalio 7 d. įėjo į Telšius, Ž. Kalvariją, Žarėnus. Matėme apšaudomo Rietavo pašvaistes. Įsijungiau į pabėgėlių eiles, vykstančias Klaipėdos link.

Važiuojant pro Kuršėnus, sugedo brolio vežimo ratas. Užsukom pas Ivinskius ir tenai pamainėm ratą. Ivinskiai jau buvo išvažiavę. Į Klaipėdą atvažiavome spalio 10 d. rytą. Tenai turėjome laukti, kol bus padarytas plaustas persikelti į Neringą. Neatsimenu, ar tenai besutikau Ivinskius. Pasiliko atmintyje tiktai lietuvių gimnazijos rūmai su užrašu: "Ir šviesa, ir tiesa mūs žingsnius telydi".

• ĮVAIRYBĖS •

• Šiaurinės Australijos plotuose yra tam tikra vanagų rūšis, kuri daugiausia minta gyvatėmis ir pelėmis, gyvenančiomis žolėje ar krūmuose. Kad lengviau būtų peles ir gyvates pagauti, vanagai stengiasi nutverti iš laužo arba degančios ugnies svylantį pagalį, kurį naguose nuneša ir numeta sausoje žolėje ar išdžiūvusiuose krūmuose. Kai įsikuria gaisras, vanagai suka aplinkui ir gaudo nuo ugnies liepsnų bėgančias gyvates ir peles. Gana patogi ir sumani medžioklė, nors geram vėjui esant išdega dideli plotai, kuriuose lieka sukepusios ir nuo liepsnų nespėjusios pabėgti pelės ir gyvatės. Tokiuose išdegusiuose plotuose vanagai vėliau rankioja paruoštus kepsnius. Kai kepsnių atsargos pasibaigia, vanagai vėl kaip nors sukombinuoja naują gaisravietę. Minėtų vanagų apsukrumą liudija šiaurinės Australijos vietiniai gyventojai, matę, kaip vanagai naguose neša smilkstantį pagalį ir, jį numetę į sausą žolę ar krūmus, suka ratu aplinkui laukdami, kol iš gaisravietės pradės bėgti grobis. (z.)

ŠYPSENOS

Brangus patarimas

— Patark, ką man nupirkti žmonai gimimo dienos proga?

— O tu paklausk, ko ji pati norėtų.

— Ne! Tiek pinigų neturiu!

Nežino...

— Jonuk, prisipažink, kas už tave parašė namų darbą?

— Tamsta mokytoja, garbės žodis, nežinau — aš labai anksti atsiguliau.

Parduotuvėje

— Sakykite, ar šita bliuzelė man tiks?

— O! Tai paskutinis mados šauksmas.

— Ar ji neblunka?

— Ką jūs! Treji metai kabo vitrinoje ir dar nepakeitė spalvos.

Sąžiningumas

— Kur dedate dėmes, kurių jūsų cheminė valykla neįstengia išvalyti?

— Jas sąžiningai sugrąžiname klientams.

Dievas ir sviestas

Komunistinėje valstybėje susitinka du draugai.

— Žinai, pasakoja vienas, — praeitą naktį sapnavau, kad prie Kultūros rūmų ant didžiulės sviesto krūvos sėdėjo Dievas.

— Kvailas sapnas. Juk gerai žinai, kad jokio Dievo nėra.

— O sviesto yra?...

Pažintis su aktorium

Senyva moteris ėjo gatve, kai prie laikraščių kiosko sustojo kino aktorius Gregory Peck. Moteris stabtelėjo, priėjo prie Peck ir paklausė:

— Atsiprašau, bet tamsta man labai matytas. Ar nebūsim kur susitikę?

— Aš esu Gregory Peck. Gal ne kartą tamsta matei mane kino filmuose? — šyptelėjęs atsiliepė Peck.

— O, teisingai. Gali būti. O kur jūs visuomet sėdite?

Pokalbis Vilniuje

Komunalinio ūkio skyriuje kasdien nuo dviejų iki trijų valandų budi ekspertas apšildymo reikalams.

Ateina klientas.

— Prašau pasakyti, ar daug man reikės anglių žiemai? — klausia jis.

— Kiek turite kambarių? — teiraujasi ekspertas.

— Vieną.

Ekspertas susimąsto:

— Tai priklauso nuo kambario ploto.

— 14 kvadratinių metrų.

— O augštis?

— 3 metrai.

— Labai svarbu, kiek kambaryje langų.

— Vienas.

— Taip... Kokiame augšte jūsų butas?

— Trečiame.

— Iš kokių medžiagų pastatytas namas?

— Plytinis.

— Gal pasakytumėt, iš kokių medžiagų krosnis?

— Kaip įprasta — koklinė...

— Aha... Ar dažnai manote kūrenti?

— Kartą per dieną.

— Viskas aišku.

— Malonu. Tai kiek gi aš privalau nusipirkti anglies?

Ekspertas ilgai tyli, paskui atsako:

— Priklausys nuo to, kokia bus žiema...

Parinko Pr. Alš.

MEDUS — reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas
Induose ar koriuose. Iš bityno: 30 Dewson St., Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

• Namai
• Vasarnamiai
• Investacijos
• Viešbučiai
• Moteliai
• Mortgičiai
• Ūkiai
• Žemės sklypai
FRANK BARAUSKAS, F.R.I.
FRANK BARAUSKAS Limited, Realtor
FRANK BARAUSKAS INSURANCE
3828 Bloor St. W., ISLINGTON
231-6226 **231-2661**

Piano — Grand Piano specialistas
Padeda perkant ar parduodant pianinus, sąžiningai atlieka visokius remonto bei stygavimo darbus.
A. BRIČKUS • Tel. 534-0940 Toronte

A&B TAILORS
Sav. A. B. BERESNEVIČIUS
343 Roncesvalles Ave., Toronto 3
Tel. 531-1432
VYRIŠKŲ IR JAUNIMO MODERNIŲ DRABUŽIŲ KRAUTUVĖ

Westway, Mississauga ir Kingsway rajone.
• Pirkėjams sąžiningas patarnavimas. •
R. Stasiulis Tel. 249-7691
Namų — 241-5181
Turiu didelį pasirinkimą modernių namų
FOR SALE UNITED TRUST REALTOR

NATŪRALAUS MAISTO KRAUTUVĖ
Utopia-Organic Natural Foods
Savininkai — Izidorius ir Anelė Gataveckai
1558 Bloor St. W. (priešais Lietuvių Namus), Toronto 9, Ont.
Krautuvės tel. 537-3862 • Namų tel. 535-0164
Lietuviški sūriai, medus, visokių rūšių duona, vitaminai, šviežia morkų sunka, natūrali kosmetika, sveikatos knygos ir daug kitų dalykų

PLUMBING and HEATING
J. LISAUSKAS,
VALDŽIOS PRIPAŽINTAS PLOMBERIS, ATLIEKA ĮVAIRIUS VAMZDŽIŲ IR APŠILDYMO DARBUS.
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH. 136. Tel. LE 2-5191

OKULISTAS
S. BROGOWSKI, O.D.
412 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.) Kabineto telefonas LE 1-4251. Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST. TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTĖS
Dr. Bukowska-BEJNAR, R.O
Wiktoria BUKOWSKA, R.O
274 RONCESVALLES AVE
(prie Geoffrey St.)
TEL. LE. 2-5493
Darbo valandos: kasdien 10 v. ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 6 v.v.

ALL SEASONS TRAVEL AGENCY
323 Lakeshore Rd. East, Port Credit, Ont.
Savininkas V. BAČĖNAS
• teikia patarimus planuojantiems keliones
• sutvarko rezervacijų, nakvynių ir kitus reikalus be atskiro atlyginimo
• agentūros išduoti bilietai galioja visame pasaulyje
• parūpina bilietus keliaujantiems autobusais, traukiniais, laivais, lėktuvais
• parūpina eismo priemones ekskursijoms
• patarnauja atsikviečiant gimines
Skambinti telefonu 278-7261 dienos metu arba vakarais

INSURANCE
DUDA **769-4612**
2231 Bloor Street W.

TORONTO ONT

Šv. Jono Kr. par. žinios

— Sveikiname Prisikėlimo parapiją ir Tėvus pranciškonus, švenčiančius parapijos dvidešimtmetį. Augščiausiojo palaima, sėkmė ir krikščioniškas lietuviškas idealizmas telydi ateities kelyje.

— Anapilio sodyboje vykdomi įvairūs statybos darbai. Praėjusią savaitę darban buvo įsijungę daugiau kaip 40 darbininkų. Statybai aukojo $500: B. O. Sergaučiai, $100: K. M. Juzumai, po $50: Mažosios Lietuvos Moterų Draugija ir A. E. Dociai. Visiems geradariams nuoširdi padėka. Praėjusiame "TŽ" nr. aukotojų sąraše turėjo būti ne dr. A. Garkauskas, bet dr. A. Barkauskas.

— Šią savaitę iš Šv. Jono Kr. par. palaidoti: a. a. Juozas Česėkas, a. a. Adomas Urnavičius ir a.a. Jurgis Strolis. Velionių šeimoms ir artimiesiems gili užuojauta.

— Parapijos Pirmosios Komunijos vaikų iškilmės praėjusį sekmadienį praėjo pakilioje nuotaikoje. Pamaldų metu giedojo par. choras ir kankliavo skautės. Dėkojama seselei Loretai už vaikų paruošimą ir jų globojimą pamaldų metu.

— Šį šeštadienį vienoje muzikos studijoje parapijos choras, vadovaujamas muz. S. Gailevičiaus, įrašys plokštelę. Joje bus apie 20 religinių giesmių.

— Praėjusią savaitę Anapilio sodybą aplankė B. Kronas, kurio viena namų pardavimo įstaigų yra arti Anapilio. Žymusis verslininkas šiltai atsiliepė apie projektą ir kartu pažadėjo medžiaginę paramą statybos pirmosios fazės užbaigimo darbams. nuoširdi padėka!

— Už a.a. kun. Vincento Rudzinsko vėlę, prisimenant pirmąsias mirties metines, praėjusį sekmadienį atlaikytos specialios pamaldos.

— Iš Toronto arkivyskupo P. F. Pocock gautas laiškas, kuriame pareiškiama padėka parapijai už auką ryšiumi su Gavėnios rinkliava Toronto kunigų seminarijai ir Kanados vyskupu fondui. Parapija paaukojo $1,525.

—Šis penktadienis yra gegužės mėnesio pirmasis. Pamaldos — 7.30 val. vakaro.

— Sekmadienio pamaldos: 10 v. už p. Skaržinskų mirusiuosius, 11 v. už a.a. stud. Raimundą Laurinavičių velionies trečiųjų mirties metinių proga ir 12 v. už a.a. Klemensą Baliūną jo antrosioms mirties metinėms prisiminti.

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Penktadienį 6.30 v. v. konfirmandų pamoka bažnyčioje.

— Sekmadienį 9.30 v.r. pamaldos, po kurių bus moterų draugijos susirinkimas pas p. U. Bleizgienę, 1724 Lawrence Ave. W., Apt. 101.

"Varpo" choro dvidešimtmečio sukaktis balandžio 28 d. buvo gražiai paminėta dalyvių pilnoje Lietuvių Namų salėje. Minėjimą surengė chorui globoti sudarytas komitetas, vadovaujamas pirm. H. Stepaičio. Plačiau — sekančiame "TŽ" nr.

Kpt. R. Navikėnas, Kanados kariuomenės karininkas, šiuo metu dirba P. Vietname paliaubų priežiūros komisijos tarnyboje. Jis yra "TŽ" skaitytojas ir šiomis dienomis parašė laišką iš pajūrio miesto Vung Tau. Vėliau ketina parašyti savo įspūdžių. P. Vietname, kaip Kanados karinio dalinio narys, taip pat tarnauja mjr. Paukštaitis. Jis dirba kitoje vietovėje.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Mirus a.a. Adomui Urnavičiui ir a.a. Juozui Česėkui, šeimos narius ir artimuosius giliai užjaučiame.

— Šį sekmadienį minima parapijos 20 metų veiklos sukaktis. 11.30 v. r. aukojamos iškilmingos koncelebruotos Mišios. Pamokslą sakys provincijolas kun. Jurgis Gailiušis, OFM. Parapijos choras giedos naujas kun. G. Šukio Lietuvoje parašytas Mišias Marijos Taikos Karalienės garbei ir kun. B. Jurkšo šios sukakties progai parašytą giesmę "Išgirsk mus, Kristau". Po Mišių iškilmingos Gegužinės pamaldos ir palaiminimas. 5.30 v.p.p. parapijos auditorijoje dvidešimtmečio aktas su trumpa oficialia dalimi ir sveikinimais. Plačią koncertinę programą atliks solistai Justina Sriubiškienė, Vaclovas Verikaitis ir parapijos choras, vad. kun. B. Jurkšo. Paroda. Kuklios vaišės. Įėjimas nemokamas. Visi kviečiami atsilankyti.

— Pirmoji Komunija bus taip pat šį sekmadienį per 10 v. Mišias. Vaikai į salę suvežami 9:30 v. Šį ketvirtadienį, 7 v.v., bažnyčioje pamoka, o šeštadienį, 3 v.p.p., bažnyčioje generalinė repeticija, susikaupimas ir išpažintis.

— Ryšium su minėtom iškilmėm šį sekmadienį Mišios bus pakeista tvarka: 8, 9, 10 ir 11.30 v.; 12.15 v. Mišių nebus.

— Pereitą sekmadienį, parapijos auditorijoje, dalyvaujant 400 parapijiečių ir svečių, buvo paminėtas parapijos dvidešimtmetis simpozine tema "Gyvoji parapija". Salėn įnešus 12 vėliavų, parapijai prisistatė naujai išrinkta jos taryba, sekcijų pirmininkai padarė trumpus pranešimus. Po to dr. S. Čepas, dr. J. Sungaila ir dr. B. Povilaitis kruopščiai paruoštose kalbose nagrinėjo parapijos istoriją, nuveiktus darbus ir tautinių parapijų išlikimo galimybes. Kleb. kun. Placidas, OFM, apibendrinęs kalbėtojų mintis, specialiai pabrėžė vieną — tautinių parapijų likimą nulems pašaukimų į dvasinį luomą stoka. Buvo atidaryta turtinga dovanotų paveikslų ir parapijos veiklos nuotraukų paroda, kuri veiks ir šį sekmadienį. Sugiedojus Tautos himną, minėjimas baigtas kavute ir parodos lankymu.

— Mišios: šeštadienį, 8 v. — už a.a. V. Pauliukaitį, užpr. V. M. Simanavičių, 8.30 v. — už a.a. A. Virbūną, užpr. O. Virbūnienės su dukra; sekmadienį, 8 v. — už a.a. A. Ramą, užpr. I. Ramienės, 10 v. — pirmosios Komunijos einančių vaikų ir jų tėvų intencija, 11.30 v. — koncelebruotos už parapiją, už a.a. Vl. Skilandžiūną, užpr. Prisikėlimo par. choro, už a.a. J. Tumosienę, užpr. bičiulių.

— Pirmasis mėnesio penktadienis — šią savaitę. Mišios, išpaž. ir Komunija — 7.30, 8, 8.20 ir 8.40 v.r. ir 7.30 v.v.

— Motinos Dienos Novenos Mišios visą gegužės mėnesį šiokiadieniais aukojamos 8 v., o šeštadieniais ir sekmadieniais — 9 v.r.

— Gegužinės pamaldos šiokiadieniais — po 8 v. r. Mišių, šeštadieniais — po 9 v. Mišių, sekmadieniais — po Sumos, trečiadieniais — 7.30 val. vakaro.

— Mėnesinė rinkliava parapijos skoloms sumažinti — šį sekmadienį.

— Sutuokti Tomas Kupčiūnas ir Janis Lowe.

Lietuvių Namų žinios

— Balandžio mėnesiui besibaigiant, išlietos antro augšto grindys, iškastas apatinės salės virtuvės praplatinimas, išvestos sienos.

— Balandžio 29, sekmadienio, popietė dėl nenumatytų aplinkybių negalėjo būti tinkamai pravesta. Administracija atsilankiusius svečius atsiprašo.

— LN reikia įvairiems virtuvės darbams personalo. Suinteresuotos-ti smulkesnių informacijų gali gauti asmeniškai LN raštinėje arba telef. 533-9030 ir 762-6377.

— Dar vis pasitaiko, kad patalpomis pasinaudoja negavę administracijos sutikimo. Prašome sutikimą gauti iš anksto.

— Didelis Toronto lietuvių kartotekos sudarymo darbas jau yra užbaigtas.

— 1972 m. apyskaita jau sudaryta. Šiuo metu ji yra tikrinama revizijos komisijos.

— Metinis LN narių susirinkimas numatomas gegužės 13 d.

— Paskolos lakštų išleidimo detalėms išsiaiškinti su advokatu p. Rukšėnu-Rush buvo sušauktas valdybos posėdis gegužės 1 d.

— Šio sekmadienio, gegužės 6, popietės surengimu rūpinasi LN moterų būrelis. Visi kviečiami gausiai atsilankyti, skaniai pavalgyti ir pasivaišinti.

"Gintaras" nuoširdžiai dėkoja rėmėjams: dr. A. A. Valadkoms — už 125, Prisikėlimo parapijos bankui — už $100, P. Gulbinskui — už $20, p.p. Dalindoms — už $10.

"Encyclopedia Lituanica" prenumeratorių rinkimas kaikur eina sėkmingai: Delhi, Sudbury ir St. Catharines apylinkės ne tik išpildė joms nustatytą kvotą, bet ir pasižadėjo dar daugiau prenumeratorių surasti. Už tai tų apylinkių pirmininkams enciklopedijos leidėjas pasiuntė dovanų V. Krėvės raštų 6 tomus ir 3 kitas knygas. Deja, kaikuriose apylinkėse tas darbas, atrodo, dar nepradėtas. **L. T.**

Toronto Lietuvių Vaikų Namų ir Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolijos seserų rėmėjų būrelis, surengęs "Grandinėlės" koncertą ir atlikęs daugelį kitų darbų. Iš kairės pirmoje eilėje: I. Žemaitienė, viešnia A. Sagienė, "Grandinėlės" vadovė, sesuo Teresė, LV Namų ir seserų vyresnioji, S. Aušrotienė; antroje: V. Laurinavičienė, sesuo Dalia, p. Levišauskienė, D. Manglicienė, sesuo Loreta, J. Vingelienė, G. Balčiūnienė. J. Garla

"Atžalynas" šaukia visuotinį tėvų susirinkimą gegužės 3, ketvirtadienį, 7.30 v.v., Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. W. Dalyvavimas būtinas.

Tėvų komitetas

"Dainos" grupės paskutinis pavasario susirinkimas — gegužės 5, šeštadienį, 3 v.p.p. pas St. Kvietienę, 6 Polisades. Tel. 762-9121. Visos narės ir viešnios maloniai kviečiamos dalyvauti.

M. F. Y.

Lietuvių Namų moterų būrelis vėl nutarė suruošti pietus gegužės 6 d., 12 v., Lietuvių Namuose. Būrelio narės savo darbą aukoja Lietuvių Namams. Kviečiame gausiai atsilankyti. Iki pasimatymo!

Būrelio valdyba

Baltietės moterys gegužės 12, šeštadienį, 7 v.v., rengia arbatėlę latvių liuteronų Šv. Jono bažnyčios salėje, 200 Balmoral Ave. Arbatėlės metu kalbės radijo dramos "The trouble with giants" autorius Leon Peterson. Visi maloniai kviečiami dalyvauti. **Lietuvių sekcija**

Motinos Dienos minėjimo, Toronto Maironio šeštadieninės mokyklos ir lituanistinio seminaro mokslo metų užbaigimo iškilmės įvyks gegužės 13, kitą sekmadienį, 4 v. p.p., Prisikėlimo parapijos salėje. Įvairią ir įdomią programą atliks mokyklos mokiniai. Visi maloniai kviečiami iškilmėse dalyvauti.

Kanados Katalikų Lietuvių Centro liturginės komisijos posėdyje balandžio 4 d. dalyvavo pirm. kun. Antanas Prakapas, OFM, kun. Jonas Staškevičius, B. Čepaitienė, N. Pr. Marijos seserys Loreta ir Teresė. Buvo svarstomi įvairūs religiniai ir liturginiai reikalai. Kalbėta apie Vinco Stonio "Kryžiaus kelius", kurie dabar spausdinami "Ateityje". Jie bus perfotografuojami ir paruošiami žmonėms naudoti. Diskutuotas švenčių liturginių pamaldų paįvairinimo klausimas. Patariama, kad lietuviškos tradicinės apeigos būtų įjungiamos į Velykų Vigilijos Mišias po Senojo Testamento skaitymų. Per Sekmines, ypač prieš Sumą, kunigai gali naudotis apeigomis iš Lietuvoje išleisto II tomo "Romos Katalikų apeigyno". Į Sekminių pamaldas būtų galima per Tikinčiųjų maldą įvesti modifikuotą Sutvirtinimo sakramento atnaujinimą. Kunigai skatinami, kad Gavėnios metu būtų giedami Graudūs Verksmai, kur galima, ir ypač per Gavėnios rekolekcijas būtų einami Kryžiaus Keliai. Būtų gera, kad bent vieną ar du kartus savaitėje gegužės mėnesi būtų laikomos gegužinės pamaldos. Nors lietuviai yra gerokai nerangūs prisidėti prie giedojimo per Mišias, reikia nenuleisti rankų, bet toliau juos skatinti, kad įprastų šiuo būdu pilniau dalyvauti pamaldose. Liturginių drabužių klausimu pabrėžta, kad jau yra gražių stulų su lietuviškais motyvais. Manoma suprojektuoti ir alba su plačiom rankovėm ir tautiniais raštais. Kreipiamasi į lietuvių bendruomenę Kanadoje ir prašoma, kad ji savo pasiūlymus liturginiais klausimais siustu kun. Antanui Prakapui, OFM, (Prisikėlimo parapija, 1011 College Street, Toronto 3, Ont.).

Dienraštis "The Toronto Sun" balandžio 17 d. paskelbė S. Pranckūno laišką, atsiliepiantį į komunistams palankias E. Ayliffe mintis. Jo išvadą, kad komunistiniuose kraštuose negali būti taip bloga, nes jie turi daug gyventojų, S. Pranckūnas sugriauna, primindamas "gyventojų" nestokojančius Kanados Don, Kingstono, Milhaven kalėjimus. Redakcija prideda kandžią pastabą: "Don kalėjimas yra viešbutis, palyginus jį su sovietų koncentracine stovykla." Balandžio 19 d. laidoje tas pats E. Ayliffe komentuoja kovo 29 d. paskelbta Vitos Lapaitienės laišką, atskleidusį tikrąjį komunizmo veidą.

Mylimam tėveliui

Juozui Česėkui

mirus, mielą kolegę LEOKADIJĄ NAKROŠIENĘ, šeimą ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Toronto Maironio mokyklos mokytojai

A✝A

Mielam bičiuliui,

Tautinės Sąjungos Toronto skyriaus pirmininkui

Juozui Česėkui

mirus, žmoną LEOKADIJĄ, dukterį L. NAKROŠIENĘ su šeima ir sūnų ALGĮ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Vaclovas ir Vincenta Pliopliai **Albinas ir Juzė Pliopliai**

Valentinas ir Aldona Pliopliai

Netekusiai brangaus vyro

L. ČESĖKIENEI ir jos šeimai gilią užuojautą reiškia —

Lietuvių Namų moterų būrelis

A✝A

Dr. Vytautui Baltrušaičiui

mirus, žmoną ONĄ, sūnus — VYTAUTĄ ir KĘSTUTĮ bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

C. J. Kurai *J. D. Zulonai*

Toronte pr. savaitgalį staiga mirė trys tautiečiai. **A.a. Juozas Česėkas,** 68 m. amžiaus, mirė balandžio 27, penktadienio vakarą, Šv. Juozapo ligoninėje. Velionis sunegalavo Velykų rytą, bet mirties dieną ligoninėje buvo perkeltas į sveikstančių skyrių. Buvo ramaus būdo darbštus žmogus, gyvai reiškėsi lietuviškose organizacijose. Giliam liūdesy paliko žmoną, dukrą ir sūnų. Palaidotas antradienį iš Šv. Jono Kr. bažnyčios lietuvių kapinėse. **A.a. Adomas Urnavičius,** 67 m. amžiaus, rastas miręs savo namuose iš šeštadienio į sekmadienį. Nuvežus Šv. Juozapo ligoninėje, mirties priežastimi nustatytas širdies smūgis. Velionis savo kilme buvo dzūkas, neseniai išėjęs į pensiją. Paliko liūdinčias žmoną ir dukrą. Palaidotas trečiadienį iš Šv. Jono Kr. parapijos bažnyčios lietuvių kapinėse. **A.a. Jurgis Strolis,** 76 m. amžiaus, mirė balandžio 28, šeštadienį, savo apartamente. Velionis ilgus metus turėjo tabako ūkį prie Tillsonburgo. Kanadoje išgyveno 45 metus. Palaidotas lietuvių kapinėse. Velionies liūdi žmona, dukra, o Lietuvoje — giminės.

"T. Žiburiams" aukojo

$25: "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų tėvų rėmėjų komitetas; $10: Sudburio lietuvių žvejų ir medžiotojų klubas "Geležinis Vilkas", Lietuvių Žurnalistų Sąjungos centro valdyba; $5: Kipras Bagdonavičius; rėmėjo prenumeratas po $10: už vienerius ir pusę metų Pr. Mekšrūnas; už vienerius metus: Br. Kupcikas, Juoz. Januška, Kaz. Budreckis, Vikt. Mačionis, Leopoldas Balsys, Vl. Plečkaitis, Z. Pulianauskas, D. Ralys, St. Jurgelis, St. Bužinskas, Mrs. Irena Ehlers, St. Daunys, Lilija Šukytė, Pr. Čeponkus, dr. A. Spūdas, Feliksas Barzdžius, Alb. Raila, Kipras Bagdonavičius, J. Simanas, Kl. Kirna; $3: Pr. Čičinis; $2: Juoz. Rimkus; $1: Jonas Petrauskas, St. Strimaitis, J. Birgelis, P. Matekūnas, V. Vitas, M. Petronis. Visiems lietuviškos spaudos rėmėjams "TŽ" leidėjai taria nuoširdų ačiū.

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos centro valdyba iš savo kuklių išteklių atsiuntė $10 auką "TŽ". Laiške rašoma: "Linkime "Tėviškės Žiburiams" visokeriopos sėkmės ir drauge džiaugiamės jaunimo skyriumi, kuriame taip gražiai reiškiasi jaunieji spaudos bendradarbiai." Leidėjai dėkoja už nuoširdžią paramą.

Victorian Order of Nurses medicinos seserų draugija šiemet švenčia veiklos 75 metų sukaktį. Ji turi daugiau kaip 80 skyrių devyniose Kanados provincijose. Toronto skyriaus švietimo vadovė N. N. Riegler spaudai išsiuntinėtu pranešimu primena, kad ši medicinos seserų draugija yra savanoriška pelno nesiekianti organizacija, teikianti medicininę priežiūrą visų amžiaus grupių žmonėms, nekreipdama dėmesio į atsilyginimo galimybę, jeigu jiems yra būtina ir reikalinga tokia pagalba.

Toronto TTC susisiekimo bendrovė, panaikinusi dviejų zonų bilietėlius, susilaukė dvigubai daugiau naujų keleivių, negu buvo tikėtasi. Jos autobusai, tramvajai ir požeminiai traukiniai per vieną balandžio vidurio savaitę pervežė 6.475.886 torontiečius, t.y. 15% daugiau, negu 1972 m. tą pačią savaitę.

Oakvillietės Valerie Kimantas laišką IV. 25 paskelbė dienraštis "The Toronto Star". Ji atkreipia skaitytojų dėmesį į kūno kultūros pamokose vykstančias sporto rungtynes, kuriose nelygaus traktavimo susilaukia atletai ir sportiniais gabumais nepasižymintys mokiniai. Net ir tais atvejais, kai žaidžia tos pačios klasės komandos, taškų negaunantys mokiniai dažnai siunčiami pasėdėti, nes pirmon vieton yra statomas laimėjimas. Tuo tarpu kitose pamokose atsiliekantys mokiniai nėra iššķiriami. Niekas ju nesiunčia į specialų suolą, bet visi stengiasi jiems padėti. Laiško autorės nuomone, modernioje švietimo sistemoje kiekvienas turėtų būti traktuojamas pagal jo pajėgumą.

VIENINTELĖ KANADOS VALDŽIOS REGISTRUOTA NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA. Įvairūs natūralūs gydymo būdai — masažai, gydomieji judesiai, elektronika, įvairūs spinduliai, garai. B. NAUJALIS, R.M. N.Pt. R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave., Toronto 154, Ont. Tel. LE 3 - 8008.

PIGIAI IŠNUOMOJAMAS pensininkams vienas arba du kambariai ir virtuvė ūkyje netoli Wasagos. Tel. 783-2105.

PARDUODAMI iš Lietuvos atsiųsti nauji tautiniai drabužiai. Telefonas 533-5589.

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydui tel. 767-4737.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, išvalymus rūsių, kiemų ir perkraustymo darbus. Skambinti po 5 v. p. p. tel. 535-4329.

ATLIEKU VISUS NAMŲ REMONTO medžio darbus, statau naujus namus, parūpinu mortgičius ir darau įrengimus. Tel. 579-0309. KAZYS CIBAS.

BARONESSA
Beauty Salon
Savininkė Alė Kerberienė
2265 BLOOR St. W.,
kampas Bloor - Durie gatvių
Telefonas **762-4252**
Įvairaus stiliaus sušukavimai, pusmetiniai, dažymas, perukai ir t.t. Prieinamos kainos.

MONTREAL QUE

Šv. Kazimiero par. žinios

— Velykų rytą mūsų šventovė buvo pilna tikinčiųjų. Pamaldos buvo iškilmingos, o procesijoj jaunos mergaitės, suorganizuotos Jul. Adamonienės, barstė gėles. Klebonas kun. dr. F. Jucevičius pasakė gražų šiam rytui pritaikytą pamokslą. Mūsų šventovės didysis altorius atrodė gan gražiai, nes, be daugelio gyvų gėlių, jį dar puošė 5 gėlės-eglutės.

— Velykų ryto pusryčiai, kuriuos ruošė klebonas ir par. komitetas, pavyko labai gerai. Juose dalyvavo virš 300 parapijiečių. Šiais pusryčiais mes dar kartą įrodėme sau ir kitiems, jog esame viena didžiulė, darbšti šeima. Į pusryčių paruošimą buvo įdėta daug darbo, pasiaukojimo ir meilės daugelio parapijiečių, kad prisimintume lietuviškas Velykų tradicijas. Pusryčių nuotaika buvo iškilminga — didįjį Velykų stalą, ant kurio buvo įvairūs valgiai, ir visus kitus stalus puošė gyvos gėlės. Visi pusryčių dalyviai buvo vaišinami labai geru, senu graikišku vynu. Už pusryčius atsilyginti buvo surinkta $760 aukų. Pačią didžiausią auką — $50 įteikė J. ir J. Pazniokaičiai. Senovėje, kunigaikščio Kęstučio ir Birutės laikais, Lietuvoje vaidilutės kūrendavo negęstančią ugnį. Kanadoje jau 60 metų, nuo mūsų parapijos įsikūrimo dienos, tą parapijos ugnį kūrena Jievutė ir Juozukas Pazniokaičiai. Nors jiedu jau priartėję prie 80 m. slenksčio, bet nepamiršta savo parapijos ir tą ugnį kūrens tol, kol Augščiausias nepašauks pas save. Velykų ryto pamaldos ir pusryčiai buvo filmuojami ir, pirmai progai pasitaikius, bus parodyti parapijiečiams, kurie galės atpažinti save. Yra taip pat sudaryta Velykų ryto pusryčių dalyvių knyga-albumas, kuri bus padėta į parapijos archyvą tolimesniam saugojimui. Pusryčių išlaidos buvo $484, tad liko $276 pelno.

— Velykų ryto rinkliava — $469.95

— Neužilgo mūsų šventovėje Moterystės sakramentui ruošiasi P. Astrauskas ir Aldona Tušaitė. **K. A.**

Aušros Vartų par. žinios

— Aušros Vartų parapijoje, balandžio mėn. 18-21 d.d. rekolekcijas pravedė žinomas pamokslininkas kun. Alfonsas Grauslys. Jo pamokslai gražiai paruošti ir gilūs. Religinė mintis paremta Dievo žodžiu, evangelistų, filosofų ir žymių rašytojų giliomis mintimis. Rekolekcijas žmonės lankė labai gausiai.

— Velykų rytas buvo gražus, bažnyčia žmonėmis užpildyta. Prisikėlimo apeigos buvo labai įspūdingos. Galingai skambėjo "Linksma diena". Mūsų choras pasirodė labai gražiai. Be visų velykinių giesmių, moterų choras išpildė D. Vivaldi "Liaudamus Te". Pamaldos baigtos Haendelio "Aleliuja". Visi įvertino choro ilgų valandų darbą. Po pamaldų klebonas kun. J. Kubilius visus kvietė į salę velykiniams pusryčiams. Žmonių atsilankė daug, ir jie praleido porą bendrų valandų.

— Pirmoji Komunija ir Sutvirtinimo sakramentas bus gegužės 13 d. per 10 v. Mišias.

— N. Pr. Marijos seselės labai dėkoja visiems, sudariusiems galimybę sušelpti vargan patekusį lietuvį ir jo šeimą. Jeigu dar kas turėtų atliekamų drabužių, avalynės ar kokį dolerį, seselės mielai priims ir pasiųs kam bus labiausiai reikalinga. O vargan patekusių mūsų tautiečių yra daug. Jų dėkingumo ir džiaugsmo ašaromis aplaistyti padėkos laiškai kalba patys už save. Misijų metu siuntiniams į Suvalkų trikampį buvo surinkta $28.08.

— Velykų rinkliava — $585.50. Po $5 aukojo: p.p. G. Vazalinskai, V. Žižys, A. Viskantas, J. Stropus, P. Rutkauskas, Ptašinskai, Pacauskai, V. Piečaičiai, Pr. Montvila, I. Mališka, J. Lukoševičiai, A. Kličius, D. Jurkus, V. Jukonis, J. Intas, A. Gustainis, D. J. Gražys, J. Gorys, Pr. Girdžius, J. Dabkus, L. Budrevičienė, A. Augaitis, H. Adomonis. Po $10: A. Vazalinskai, Rudinskai, A. Rudytė, dr. J. Mališka, J. Jagminas, E. H. Cote ir Br. Abromonis; $25: A. Lapinskai. Be vokelio vienas aukojo $5. Visi kiti aukojo mažiau arba be vokelių. Parapijos mok. sumokėjo Jonas Maskeliūnas. $10 aukojo parapijai Martynas Zavadskas ir $5 E. K. Vaicekauskai. Už aukas visiems nuoširdžiai dėkojame.

Vasaros metu nuo gegužės mėn. 15 d. iki spalio mėn. 15 d. "Lito" Aušros Vartų skyrius sekmadieniais bus uždarytas. Nariai kviečiami savo operacijas atlikti šiokiadieniais arba naudotis pašto patarnavimais.

Visi bankai ir "trust" bendrovės balandžio mėn. 30 d. prirašo palūkanas už praeitą pusmetį. "Litas" už santaupas, įdėtas iki gegužės mėn. 10 d. imtinai, mokės palūkanas už pilnus 3 mėnesius, t.y. nuo gegužės 1 d. Kadangi "Litas" moka beveik dvigubai augštesnes palūkanas už sąskaitas čekiams rašyti ir 50% augštesnes už taupomąsias sąskaitas kaip bankai, ar nevertėtų visiems pasinaudoti šia puikia proga ir savo santaupas iš Montrealio kanadišku bankų pervesti į lietuvėką "Lita"?

Pr. R.

Montrealio Lietuvių Kredito Unija "Litas" paskyrė "Tėviškės Žiburiams" $100 auką. Savaitraščio leidėjai nuoširdžiai dėkoja už paramą.

Aušros Vartų parapijos salėje balandžio mėn. 24 d. KLK Moterų Draugijos Montrealio skyrius surengė paskaitą apie narkotikus. Ją turėjo skaityti OPTAT direktorius R. E. Hogen, kuris rūpinasi narkomanų gydymu. Dėl kažkokių priežasčių prelegentas į paskaitą neatvyko. Buvo du jaunuoliai, 17-19 m. amžiaus, kurie nuo 13 metų amžiaus vartojo narkotikus, o dabar išsigydė ir dirba prieš narkotikus. Pasikalbėjime dalyvavo apie 40 žmonių, iš jų pusė jaunimo. Mūsų jaunimas aktyviai pasireiškė, duodamas įvairius klausimus. Jaunuolių pasikalbėjimas buvo gan įdomus. **Kor.**

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA TEL. **727-3120**
6695 — 35th Avenue, Montreal 409 Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
Komercinio, privataus turto, automobilių. atsakomybės, gyvybės draudimas

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL 205, QUE., TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	5.5%	Asmenines	8.5%
Taupomąsias s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.5%
Term. ind. 1 m.	6.5%	Čekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 m.	7.0%	Investacines	nuo 9% iki 12%
Term. ind. 3 m.	7.5%		

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.

Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

Kooperatinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda.
Kreiptis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League, 17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.